

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Kanton Središnja Bosna
Ministarstvo financija

DOKUMENT OKVIRNOG PRORAČUNA
KANTONA SREDIŠNJA BOSNA
ZA RAZDOBLJE 2019.- 2021. god.

Travnik, srpanj 2018. godine

Sadržaj

Lista skraćena	4
Poglavlje 1: Uvod u Dokument okvirnog proračuna za razdoblje 2019. - 2021. godina	5
Uvod:	5
Informacije o Dokumentu i korištena metodologija.....	5
Poglavlje 2: Srednjoročne makroekonomske pretpostavke i prognoze	7
Uvod	7
Trenutna ekonomska situacija i najnoviji makroekonomski trendovi u BiH.....	7
Srednjoročna ekonomska prognoza	14
Rizici ostvarenja pretpostavki	20
Preporuke za fiskalnu strategiju.....	21
Posebne ekonomske problematike vezane za Kanton	25
Poglavlje 3: Srednjoročna fiskalna strategija	35
Uvod	35
Fiskalna strategija	35
Neizravni porezi koje prikuplja Uprava za neizravno oporezivanje (UINO)	41
Prihodi kantona	45
Rizici po projekcije prihoda	54
Poglavlje 4: Javna potrošnja	55
Opća struktura i trendovi.....	55
Sektorska potrošnja proračuna KSB.....	56
Plaće i naknade u javnom sektoru.....	58
Materijalni troškovi	61
Tekući transferi.....	62
Kapitalni izdatci KSB.....	64
Financiranje kapitalnih i institucionalnih projekata u Kantonu i općinama Kantona.....	64
Ukupni dug kantona	75
Poglavlje 5: Proračunski prioriteti za razdoblje 2019. - 2021. g.	83
Uvod.....	83
Pregled prioriteta Kantona Središnja Bosna za razdoblje 2019. – 2021. godine.....	83
Proračunska potrošnja za razdoblje 2018. g. – 2021. g. po funkcionalnoj klasifikaciji	96
Prilozi:	101
Prilog 1: Projekcija prihoda, primitaka i financiranja Kantona Središnja Bosna za 2019. - 2021. godinu (u KM)	101
Prilog 2: Projekcija rashoda i izdataka po ekonomskoj klasifikaciji Kantona za razdoblje 2019. - 2021. (u KM)	102
Prilog 3: Zbirna projekcija proračunskih izdataka i učešća KSB za razdoblje 2019.g. - 2021. g. (u KM)	103

Prilog 4: Projekcije proračunskih izdataka po korisnicima proračuna za razdoblje 2019. – 2021., (u KM)	104
Prilog 5: Konsolidirana projekcija prihoda, primitaka i financiranja Kantona i općina Kantona za razdoblje 2019. - 2021. (u tisućama KM)	105
Prilog 6: Konsolidirana projekcija rashoda po ekonomskoj klasifikaciji i broj zaposlenih za razdoblje 2019. - 2021. (u tisućama KM).....	106

Lista skraćenica

Skraćenice	Puni naziv
2019.-21.	Srednjoročno razdoblje od 2019. do 2021.g.
BDP	Bruto društveni proizvod
BiH	Bosna i Hercegovina
CPI	<i>Consumer price index</i> (Indeks potrošačkih cijena)
DOP	Dokument okvirnog proračuna
DSU	Izravna strana ulaganja
EBRD	<i>European Bank for Reconstruction and Development</i> (Europska banka za obnovu i razvoj)
EIB	<i>European Investment Bank</i> (Europska investicijska banka)
EMSAC	<i>Economic Management Structural Adjustment Credit</i> (Kredit za strukturalnu prilagodbu ekonomskog upravljanja)
DEP	<i>Directorate of Economic Planning</i> (Direkcija za ekonomsko planiranje)
EU	Europska unija
FBiH (ili Federacija)	Federacija Bosne i Hercegovine
IBRD	<i>International Bank for Reconstruction and Development</i> (Međunarodna banka za obnovu i razvoj)
KM	Konvertibilna marka
KSB	Kanton Središnja Bosna
LCI	<i>Living cost index</i> (Indeks troškova života)
Mil	Milijun
MMF	Međunarodni monetarni fond
MSP	Mala i srednja poduzeća
PDV	Porez na dodanu vrijednost
PIP	<i>Public investment programme</i> (Program javnih investicija)
RPI	<i>Retail price index</i> (Indeks cijena na malo)
RS	Republika Srpska
SDI	Strane izravne investicije
SDU	Izravna strana ulaganja
SOR	Srednjoročni okvir rashoda
SRS	Srednjoročna razvojna strategija
SSP	Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju
UN	Ujedinjene nacije
UNO	Uprava za neizravno oporezivanje
USD	Američki dolari

Poglavlje 1: Uvod u Dokument okvirnog proračuna za razdoblje 2019. - 2021. godina

Uvod:

Sukladno Zakonom o proračunima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“ broj: 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16 i 5/18), pripremljen je Dokument okvirnog proračuna Kantona Središnja Bosna za razdoblje 2019. – 2021. godina.

Izrada Dokumenta okvirnog proračuna za trogodišnje razdoblje postala je uobičajena praksa na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini. S obzirom da se temelji na prioritetima i politikama Vlade, Dokument okvirnog proračuna je koristan instrument u stvaranju kvalitetnijeg strateškog osnova za raspodjelu proračunskih sredstava.

Dokument okvirnog proračuna za razdoblje 2019. – 2021. godine je kompleksan i sveobuhvatan dokument srednjoročnog planiranja u koji su uključene analize i projekcije proračuna Kantona Središnja Bosna, nastoji da kvalitetnije poveže raspodjelu resursa s prioritetnim politikama Vlade Kantona.

Godišnji proračun je ključni instrument Vlade i omogućava provođenje ciljeva vladinih politika kroz programe i konkretne aktivnosti. Stoga je ključni cilj srednjoročnog proračunskog planiranja, odnosno, planiranja Dokumenta okvirnog proračuna da politike Vlade Kantona usredotoči na makroekonomske, fiskalne politike i politike rashoda. U skladu s tim, Dokument okvirnog proračuna za razdoblje 2019. - 2021. godine, predstavlja prednacrt proračuna Kantona Središnja Bosna za 2019. godinu i projekcije za naredne dvije godine, odnosno pokazuje gornje granice izdataka za 2019. godinu za svakog proračunskog korisnika.

Ciljevi Dokumenta okvirnog proračuna su:

- a) racionalnija javna potrošnja,
- b) uspješnije određivanje prioriteta pri alokaciji javnih resursa i
- c) efikasnije korištenje raspoloživih resursa.

Informacije o Dokumentu i korištena metodologija

Moderni proces srednjoročnog planiranja proračuna je proces koji ima jasno definiran proračunski kalendar i raspodjelu odgovornosti, ima jasnu fiskalnu strategiju zasnovanu na nivou raspoloživih vladinih resursa, omogućava raspodjelu ograničenih resursa na najvažnije ekonomske i socijalne prioritete politike vlade, unapređuje predvidivost proračunskih politika i financiranja, osigurava efikasnije i djelotvornije korištenje vladinih resursa, unapređuje transparentnost i odgovornost vladinih politika, programa i procesa donošenja odluka, osigurava razmatranje financijskih učinaka u narednim godinama, pri donošenju odluka u vezi s politikama, te donošenje tih odluka tijekom ciklusa planiranja proračuna.

DOP-ovi su sastavni dio srednjoročnog okvira plana proračuna, koji se naziva *“Srednjoročni proces planiranja i izrade proračuna u BiH u 10 Koraka”* i koji predstavlja osnovu proračunskog kalendara u BiH.

Ovaj tzv. pristup u „10 Koraka“ prikazuje proces srednjoročnog planiranja i izrade proračuna s jasnim, logičnim i integriranim rokovima, harmoniziranim na svim nivoima vlasti u BiH. Ovaj pristup odražava visok stupanj međusobne ovisnosti različitih koraka unutar proračunskog procesa - svaki korak je ovisan o različitim akterima/institucijama koji trebaju osigurati relevantne informacije, dati preporuke

i/ili donijeti odluke u svim ključnim fazama procesa, u skladu s proračunskim ciklusom. U skladu s navedenim, učinkovit i uspješan proces srednjoročnog planiranja proračuna zahtijeva predanost i disciplinu svih relevantnih učesnika u proračunskom procesu.

Postupak pripreme DOP-a počinje dostavljanjem Instrukcije broj 1 o načinu i elementima izrade DOP-a, koja sadrži: osnovne ekonomske pretpostavke i smjernice za pripremu DOP-a, tablice pregleda prioriteta proračuna korisnika te dinamiku i rokove pripreme DOP-a.

Dokument okvirnog proračuna KSB za razdoblje 2019. - 2021. god. sadrži pet poglavlja koja uključuju srednjoročne makroekonomske prognoze, prognoze izravnih i neizravnih prihoda, ukupan fiskalni okvir i financiranje, projekcije tekućih rashoda, kapitalne investicije i projekte, dug Kantona, te prioritete koji će biti financirani iz proračunskih sredstava u narednom razdoblju i gornje granice rashoda proračunskih korisnika u naredne tri godine, na kojem se temelji priprema i izrada proračuna.

Srednjoročne makroekonomske pretpostavke i prognoze su bazirane na prognozama Direkcije za ekonomsko planiranje pri Institucijama BiH. Srednjoročne projekcije prihoda od neizravnih poreza za cijelu zemlju urađene su od strane Odjeljenja za makroekonomsku analizu pri Upravnom odboru Uprave za neizravno oporezivanje BiH (OMA). Srednjoročne projekcije prihoda izravnih poreza i neporeznih prihoda su u nadležnosti Federalnog ministarstva financija.

Srednjoročni proračunski rashodi u Dokumentu okvirnog proračuna, pripremljeni od strane ministarstva financija, se sastoje od:

- Ukupne procjene proračuna po osnovnim ekonomskim kategorijama;
- Planove potrošnje i proračunske gornje granice rashoda po sektorima;
- Početne proračunske gornje granice rashoda za pojedinačne proračunske korisnike.

U Dokumentu okvirnog proračuna KSB za razdoblje 2019. - 2021. godine su navedene gornje granice rashoda za 2019. godinu za svakog proračunskog korisnika. Ove gornje granice će se dostaviti proračunskim korisnicima zajedno s Instrukcijama broj 2 o načinu i elementima izrade prijedloga proračuna za narednu godinu (Zahtjevi za dodjelu proračunskih sredstava za 2019. godinu - Instrukcija broj 2).

Za svakog proračunskog korisnika, programski format proračuna treba da prikaže:

- strateški cilj institucije,
- opis svakog programa i operativne ciljeve,
- sredstva alocirana na svaki od programa,
- rezultate koje planiraju ostvariti sa sredstvima dodijeljenim proračunom za svaki program.

Cilj koji se želi postići jeste jačanje fokusa na programski proračun i odgovornosti za postignute rezultate, te unaprijediti transparentnost u potrošnji javnih sredstava, što predstavlja novi korak ka punoj implementaciji programskih proračuna u budućnosti.

Ministarstvo financija predlaže Vladi KSB:

- Usvajanje ovog dokumenta, što predstavlja odgovarajuću prvu fazu u proračunskom procesu za razdoblje od 2019. do 2021. godine.
- Odobranje predložene ukupne gornje granice ukupnog proračuna za narednu godinu, i okvirne ukupne iznose za naredne dvije godine;
- Odobranje pojedinačnih gornjih granica rashoda proračunskih korisnika, kako je navedeno u dokumentu, a kao osnovu za daljnji rad u okviru priprema za određivanje konačnog proračuna za 2019. godinu.

Poglavlje 2: Srednjoročne makroekonomske pretpostavke i prognoze

Uvod

U ovom Poglavlju su iznijete temeljne makroekonomske pretpostavke na kojima su zasnovane projekcije prihoda, iznijete u narednom Poglavlju i preliminarne procjene Proračuna Kantona Središnja Bosna za razdoblje od 2019. do 2021. godine.

Za postojeće ekonomsko stanje i makroekonomske trendove navodimo projekcije koje su urađene, kako od strane BH Agencije za statistiku, Federalnog zavoda za statistiku i Direkcije za ekonomsko planiranje (DEP).

Trenutna ekonomska situacija i najnoviji makroekonomski trendovi u BiH

U nedostatku zvaničnih podataka o nacionalnim računima, a na osnovu raspoloživih kratkoročnih indikatora se može zaključiti da je Bosna i Hercegovina u 2017. godini ostvarila ekonomski rast u rangu prošlogodišnjeg. Procijenjena stopa ekonomskog rasta od oko 3 % u odnosu na prethodnu godinu predstavlja nastavak trenda ekonomskog oporavka u BiH koji je najvećoj mjeri posljedica povoljnih ekonomskih kretanja u zemljama EU i u nešto manjoj mjeri u zemljama regije.

Ekonomski rast u zemljama EU u 2017. godini iznosio je 2,4 % u odnosu na prethodnu godinu, dok je stopa rasta u zemljama zapadnog Balkana iznosila 2,5 % (prema podacima Eustat, stope ekonomskog rasta 2017/2016 po zemljama koje su glavni bh. trgovinski partneri su iznosile: Njemačka 2,2 %, Italija 1,5 %, Hrvatska 2,8 %, Slovenija 5 %, Srbija 1,9 % i Crna Gora 4,3 %.)

Prije interpretacije raspoloživih kratkoročnih indikatora vrijedi istaći da je EK u u svojoj regularnoj publikaciji (*EU Candidate & Potential Candidate Quarterly-CCEQ*) navela značajna odstupanja između proizvodnog i rashodovnog pristupa obračunu BDP-a u BiH što u velikoj mjeri oslikava sve slabosti statističkog sistema u BiH i predstavlja svojevrsan izazov za analizu ekonomskih kretanja u BiH. No, unatoč tome, bar kada je rashodovni pristup u pitanja može se zaključiti da su glavne izvore ostvarenog rasta BDP-a predstavljali privatna potrošnja i izvoz, dok je doprinos investicija i javne potrošnje bio skromniji.

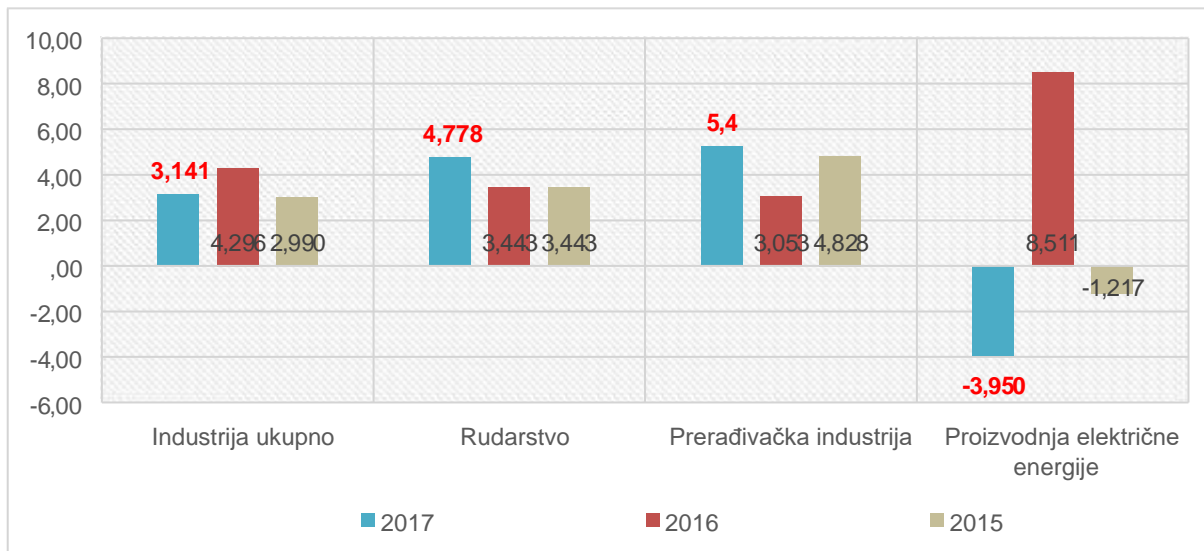
Industrijska proizvodnja u BiH

Prema preliminarnim podacima BHAS-a za 2017. godinu u Bosni i Hercegovini je ostvaren rast fizičkog obima industrijske proizvodnje od 3,1 % u odnosu na prethodnu godinu i bio je praćen povećanjem broja zaposlenih osoba u okviru iste (Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopćenje "Indeks obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini za prosinac 2017. godine", 20. 1. 2018.)

Ovo predstavlja nastavak trenda rasta iz prethodne godine i uglavnom je posljedica povoljnog međunarodnog ekonomskog okruženja kako u zemljama EU, tako i u zemljama regije.

Međutim, vrijedi također istaći da je ostvarena stopa rasta nešto niža u odnosu na stopu rasta iz prethodne godine (2016 / 2015 4,3 %), što je isključivo posljedica slabljenja proizvodnje u okviru sektora za proizvodnju električne energije na godišnjem nivou od oko 4 %. Naime, tijekom 2017 godine nepovoljni hidrološki uvjeti doveli su do smanjenja proizvodnje u hidroelektranama od preko 30 %, što je bio i ključni razlog pada ukupne proizvodnje električne energije u BiH.

Grafikon 2.1: Pregled kretanja industrijske proizvodnje u BiH po sektorima u 2017. godini (stope rasta g/g)

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

Tržište rada

U 2017. godini na tržištu rada u zemalja EU registrirane su niže stope nezaposlenosti u odnosu s 2016. godinom. Prosječna stopa nezaposlenosti u EU 28 je u promatranj godini bila najniža od 2009. godine i postupno dostiže nivo neposredno prije ekonomske krize (u 2008. godini je iznosila 7 %).

Anketna stopa nezaposlenosti u BiH kao i stope nezaposlenosti zemalja u okruženju također su bile niže u 2017. godini u odnosu na prethodnu godinu. Međutim, evidentno je da je stopa nezaposlenosti u BiH i dalje jedna od najvećih u regiji (osim Makedonije).

U većini zemalja u regiju prosječna neto plaća je nominalno uvećana u odnosu s prethodnom godinom uz sporiji realni rast zbog inflacije (tablica ispod). Najveća prosječna neto plaća u 2017. godini među zemljama u usporedbi bila je u Sloveniji, a najniža neto plaća registrirana je u Makedoniji.

Tablica 2.1: Rangiranje prosječne neto¹ plaće u 2017. godini, usporedba

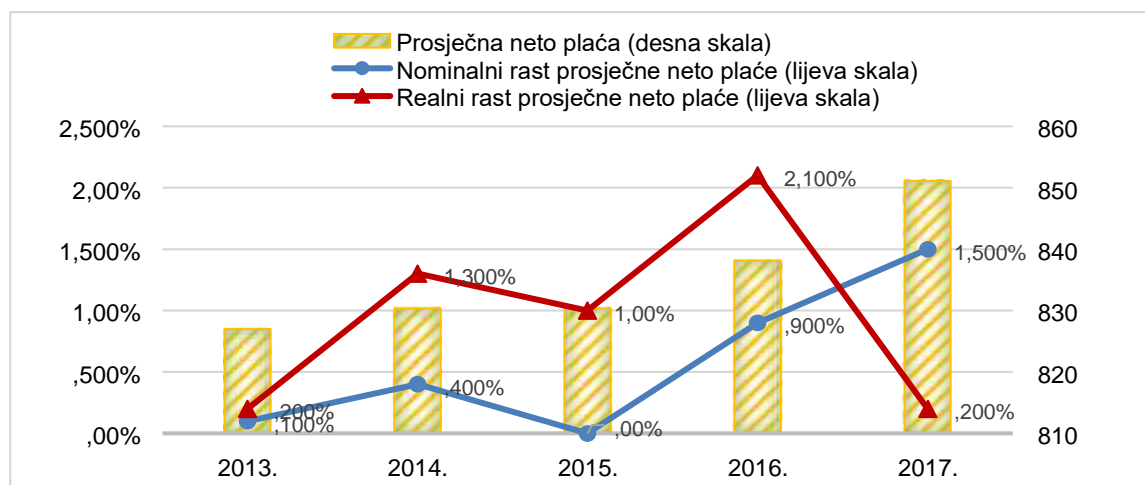
	Prosječna neto plaća (u €)	Nominalni rast prosječne neto plaće	Realni rast prosječne neto plaće
Slovenija	1.062	3,10%	1,70%
Hrvatska	806	5,30%	4,20%
Rumunjska	512	14,20%	13,00%
Crna Gora	510	2,20%	-0,20%
BiH	435	1,50%	0,20%
Srbija	405	3,90%	0,90%
Makedonija	373	2,60%	1,20%

Izvor: Agencije za statistiku promatranih zemalja, DEP kalkulacije

¹ Prosječne neto plaće su konvertirane u € u travnju 2018. godine.

Prosječna neto plaća u BiH u periodu I-XII 2017. godine iznosila je 851 KM i veća je za 1,5 % u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Zbog povećanja ukupnog nivoa cijena (inflacija) realni rast prosječne neto plaće bio je znatno sporiji (0,2 %) što je utjecalo na kupovnu moć u BiH. Skroman rast prosječne neto plaće u BiH u razdoblju I-XII 2017. godine rezultat je negativne nominalne stope rasta prosječne neto plaće u RS (-0,6 % g/g), dok je u FBiH prosječna neto plaća nominalno uvećana za 2,5 % g/g. Prosječna neto plaća u RS iznosi 831 KM, a u FBiH 860 KM.

Grafikon 2.2: Stope rasta prosječne neto plaće u BiH (usporedba g/g)

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

Mirovine

U razdoblju I-XII 2017. godine prosječan broj umirovljenika se uvećao u odnosu na isto razdoblje prethodne godine za 1,3 % i iznosi 666,4 tisuća.² Rast broja umirovljenika registriran je u promatranom razdoblju u oba bh. entiteta (FBiH 1,2 % g/g i RS 1,3 % g/g). Iako je istovremeno registriran brži rast broja zaposlenih osoba, što je utjecalo na povećanje prihoda od doprinosa za MIO, odnos broja umirovljenika i zaposlenih osoba je i dalje izrazito nepovoljan (1:1,1).

Prosječna mirovina u BiH u razdoblju I-XII 2017. godine nije se značajno nominalno uvećala (0,5 % g/g) i iznosi 361 KM.³ Ipak realni rast prosječne mirovine bio je negativan (-0,8 %) zbog inflacije. Mirovine u oba bh. entiteta također su uvećane prosječnom nominalnom stopom rasta od 0,5 %.

U FBiH prosječna mirovina u razdoblju I-XII 2017. godine iznosila je 372 KM, a u RS prosječna mirovina iznosi 344 KM. Od 1. 10. 2017. godine u RS mirovine su usklađene i uvećane za 3 %. Time je iznos najniže mirovine u RS je uvećan i iznosi 179,7 KM.

U FBiH najniža mirovina se nije mijenjala i iznosi 326,2 KM. U strukturi mirovina i dalje najveći dio pripada starosnim mirovinama, a potom obiteljskim i invalidskim mirovinama, uz postupno povećanje udjela starosnih mirovina.⁴

² Broj umirovljenika u BiH predstavlja zbroj umirovljenika koji primaju mirovine iz Zavoda za MIO/PIO FBiH i Fonda za PIO RS bez obzira na mjesto prebivališta.

³ Prosječna mirovina u BiH je izračunata na osnovu prosječnih mjesečnih mirovina ponderisanih udjelom ukupnog broja umirovljenika u svakom od bh. entiteta u ukupnom broju umirovljenika. Entitetske prosječne mirovine se odnose na sve isplaćene mirovine bez obzira na mjesto prebivališta umirovljenika.

⁴ U FBiH udio starosnih mirovina na kraju 2017. godine iznosi oko 54%, a u RS oko 56%.

Cijene

Nakon višegodišnje deflacije, u 2017. godini u BiH zabilježen je rast cijena u usporedbi s prethodnom godinom. Brži rast cijena u promatranj godini registriran je i u EU 28, ali i većini zemalja u okruženju.

U Bosni i Hercegovini u razdoblju I-XII 2017/I-XII 2016. godine je zabilježena inflacija od 1,3 %.

Rast ukupnog nivoa cijena u BiH zabilježen je u gotovo svim odjeljcima CPI indeksa, ali je neznčajniji doprinos inflaciji bio u odjeljcima prijevoza, alkoholnih pića i duhana, hrane i bezalkoholnih pića

Monetarni sektor

Ukupna novčana masa (M2) na kraju 2017. godine iznosila je 22,1 mlrd. KM što je više za 9,5 % (1,9 mlrd. KM) u odnosu s istim razdobljem 2016. godine.

Brži rast novčane mase je prvenstveno posljedica uvećanja transakcijskog novca (13,7 % g/g) ali i kvazi novca (5,9 % g/g).

Unutar transakcijskog novca (M1) najznačajniji doprinos rastu M2 dali su prenosivi depoziti u domaćoj valuti (5,1 p.p.), a u okviru kvazi novca najveći doprinos rastu dali su prenosivi depoziti u stranoj valuti (1,4 p.p.), a potom ostali depoziti u domaćoj valuti i ostali depoziti u stranoj valuti.

Bruto devizne rezerve na kraju 2017. godine su iznosile 10,6 mlrd. KM i u odnosu na kraj 2016. godine veće su za 10,8 %. U promatranj godini najveći dio deviznih rezervi pripada investicijama u vrijednosne papire (70,3 %). Depoziti kod nerezidentnih banaka činili su 25,6 %, strana valuta u trezoru CBBiH 2,2 % i zlato 1,9 %. Pokrivenost rezervnog novca deviznim rezervama iznosila je 112 % čime su zadovoljene odredbe valutnog odbora, tj. domaća valuta u potpunosti je konvertibilna u euro ili neku drugu stranu valutu.

Bankarski sektor

U BiH u 2017. godini bankarski sektor je činilo 23 komercijalne banke. Ukupan finacijski rezultat bh. bankarskog sektora u 2017. godini je iznosio 344,35 mil. KM.

Prema izvješću ostvareni rezultat je znatno veći u odnosu na isto razdoblje prošle godine (57,5 % g/g), a postignut je zahvaljujući pozitivnom rastu ukupnih prihoda (4 % g/g), a negativnom rastu ukupnih rashoda (-4,9 % g/g). U strukturi prihoda 64 % su činili prihodi od kamata uz rast od 17,1 % g/g, dok su operativni prihodi činili 36 % uz ostvareni rast 12,9 % g/g. Ukupni depoziti bilježe brži rast u 2017. god. sa stopom od 10,8 % g/g. Na strani rashoda, rashodi po kamata su rasli po stopi 11,1 % g/g, dok su nekamatni rashodi imali silazni trend (-3,2 % g/g), što je za krajnji rezultat imalo pad ukupnih rashoda 4,9 % g/g. Prema izvješćaju entitetskih agencija suma plasiranih kredita u 2017. god. je veća za 7,1 % g/g.

Vanjski sektor

Deficit tekućeg računa u okviru platne bilance Bosne i Hercegovine za računa u 2017. godinu iznosio je 1,51 milijardi KM što predstavlja povećanje za 4,3 % godini 1,51 milijardi u odnosu na 2016. godinu kada je deficit TR iznosio 1,45 milijardi KM.

Navedeni porast deficita tekućeg računa u okviru platne bilance Bosne i Hercegovine predstavlja nastavak dugogodišnjeg trenda te je i dalje deficit zabilježio godišnji nominalni najvećim dijelom

uzrokovan povećanjem deficita vanjske trgovine roba i rast od 5,5 % usluga, koji je u proteklom razdoblju uvećan za 5,5 % (g/g).

Kada se deficit tekućeg računa Bosne i Hercegovine promatra u odnosu na učešće u BDP-u⁵ (4,75%) evidentno je da je ostao skoro identičan prošlogodišnjem udjelu deficita TR u BDP-u (4,68 %).

Porast tekućih neto priliva iz inozemstva (primarnog i sekundarnog) dohotka od 5,92 % (g/g) je rezultat porasta priliva od 5,94 % uz istovremeni rast neto odliva u inozemstvo za 5,89 %.

Naime, Bosna i Hercegovina je u 2017. godini u odnosu na prethodnu godinu zabilježila dvocifreni rast ukupne robne razmjene 14,1 %, uvoza i izvoza roba 17,4 % odnosno 12,2 %, dok je pokrivenost uvoza izvozom poboljšana za skoro 3 p.p i na kraju godine je iznosila 61 % (Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopćenje "Statistika robne razmjene s inozemstvom za prosinac 2017. godine").

Investicije

Pored još uvijek velikog interesiranja za ulaganje u oblast turizma, rezidencijalna naselja i rekreacione objekte, vlada i stalni interes za ulaganje u obnovljive izvore energije tj. za iskorištenje vjetro i hidro potencijala. Posebno je interesantan je početak izgradnje solarne elektrane (SFE Bančić Ljubinje⁶). Pozitivni rezultati su vidljivi i na osnovu uspješno završene privatizacije Fabrika duhana d.d. Sarajevo (oko 53 mil. KM).

Prema posljednjim podacima iz bilance plaćanja inozemna ulaganja u četvrtom kvartalu 2017. godine iznosila 133 mil. KM uz rast s 48,7 % g/g time nastavljajući kvartalni trend rasta (u prvom mjesecu je rast bio 71,2 % g/g, drugom mjesecu 109,4 % g/g, dok u trećem mjesecu je rast bio 29,3 % g/g). Time su ukupna ISU za dvanaest mjeseci su iznosila 758,4 mil. KM (neto finansijska pasiva) i veća su za 57,3 % u odnosu na ulaganja u 2016. godini. Ukupne reinvestirane zarade u 2017. godini su iznosile 384,3 mil. KM. Također učešće reinvestiranih zarada u 2017.godini je dostiglo 50,7 % i veće je od učešća u istom razdoblju 2016. godine, kada je iznosilo 40,1 %.

Poslovno okruženje i konkurentnost u svijetu

Prema izvještaju Svjetske banke (Doing Business 2018), BiH je rangirana na 86. mjestu, odnosno za pet pozicija manje u odnosu na prethodnu godinu. Uspoređujući kvalitetu poslovnog okruženja BiH i dalje zaostaje za drugim zemljama u okruženju (tablica ispod). Od deset indikatora, koji su uključeni u Doing business izvještaj, BiH je najbolje plasirana u okviru prekogranične trgovine (37. mjesto). Relativno dobro je plasirana i u oblasti rješavanja nesolventnosti (40. mjesto) i dobivanju kredita (55. mjesto).

Od svih indikatora najslabije je rangirana u oblasti pokretanja poslovanja (175.mjesto) i u oblasti dobivanja građevinskih dozvola (166. mjesto, i pored ostvarenog pomaka u odnosu na prošlu godinu). BiH je također najslabije plasirana država i u regiji. Najbolje rangirana država u regiji je Makedonija na 11. mjestu od 190 ekonomija svijeta a najbolje plasirana u oblasti zaštite manjinskih prava investitora (4. mjesto) i oblasti dobivanja kredita (12. mjesto). BiH jedino ostvarila napredak uvođenjem promjena u zakonodavstvu regulacije tržišta rada, čime su smanjene premije na plaće za prekovremeni rad, tjedni odmor i noćni rad (na osnovu promjena u prethodnom razdoblju).

Slična ocjena se može uočiti i u izvještajima drugih internacionalnih organizacija gdje se navodi da je BiH značajno nazadovala u oblasti prava i borbi protiv korupcije.

⁵ Projekcija DEP-a BDP po rashodovnom pristupu

⁶ <http://fipa.gov.ba/novosti/aktivnosti/default.aspx?id=8180&langTag=en-US>

Tablica 2.2: Rangiranje BiH u svijetu prema međunarodnim organizacijama

Mjera indeks	BiH	BiH	Srbija	Hrvatska
	trenutna pozicija	prethodna pozicija	trenutna pozicija	trenutna pozicija
World Bank Indeks lakoće poslovanja (Doing business)	86 (od 190)	81 (od 190)	43 (od 190)	51 (od 190)
Transparency International Indeks percepcije korupcije	91 (od 176)	83 (od 176)	77 (od 176)	57 (od 176)
The World Economic Forum Globalni Indeks kokurencije	103 (od 137)	107(od 138)	78 (od 137)	74(od 137)
The Heritage fondation Indeks ekonomskih sloboda	91 (od 180)	92(od 178)	80 (od 180)	92 (od 180)

Izvor: Transparency International, The Heritage fondation, The World Economic forum, World Bank

Usvojeni zakoni i promjene

U fokusu Reformske agende koju je Vijeće ministara BiH usvojilo za period 2015.-2018. god. i Ekonomske politike Vlade FBiH i Programa ekonomskih reformi RS u 2017. god. se nastavilo s donošenjem i poboljšanjem postojećeg zakonskog okvira.

U skladu s time značajno je i donošenje Zakona o razvojnom planiranju i upravljanju razvoja FBiH gdje se jasno definiraju pojmovi, način i zadaci u sistemu planiranja daljnjeg razvoja (4. 10.17., Sl. n. FBiH 75/17).

Također u skladu s donesenom agendom Vlada RS je utvrdila Program ekonomskih reformi za period 2017-2019. godine⁷ gdje je planirano daljnje unapređenje poslovnog okruženja i smanjenja neformalne ekonomije. U skladu s time u tijeku 2017. godine N. Skupština RS usvojila je više zakona⁸ među kojima su:

Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o gospodarskim društvima (13. 11. 17. i Sl. gl. RS 100/17).

Zakon o doprinosima (29. 12. 17. i Sl. gl. 114/17).

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Ekonomsko-socijalnom savjetu (10. 10. 17 i Sl. gl. 91/17). Zakon o izmjeni i dopunama Zakona o suzbijanju korupcije, organiziranog i najtežih oblika gospodarskog kriminala (10. 10. 17. i Sl. gl. 91/17).

Zakon o poreskom sistemu Republike Srpske (3. 7. 17. i Sl. gl. 62/17).

Zakon o zaštiti osoba koja prijavljuju korupciju (3. 7. 17. i Sl. gl. 62/17).

Podrška malom i srednjem poduzetništvu

Podrška malom i srednjem poduzetništvu u FBiH je organizirana u vidu izravne financijske pomoći (grantova) Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta, te putem više projekata financiranih i provedenih od strane Europske Unije, Svjetske banke i GIZ GmbH.

Vlada FBiH i Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta su na osnovu Programa grant sredstva tekući transferi za 2017. godinu⁹ su dodijelili sredstva u iznosu oko 2 mil. KM. Uz dodatna 3,5 mil. KM koja će biti dobivena na osnovu otplate glavnica kredita iz prethodnog perioda¹⁰. Sredstva će biti namijenjena za sljedeće projekte: Izgradnja poduzetničkih zona, podsticaji inovatorima pojedincima, unapređenje institucijske poduzetničke infrastrukture, podsticaji udruženjima, komorama

⁷ <http://www.narodnaskupstinars.net/?q=la/akti/ostali-akti/odluka-o-usvajanju-programa-ekonomskih-reformi-republikesrpske-za-period-2017-2019-godine>

⁸ <http://www.narodnaskupstinars.net/?q=la/akti/usvojeni-zakoni>

⁹ <http://www.fmrpo.gov.ba/kredit-i-grant-sredstva-za-poduzetnistvo/>

¹⁰ Na temelju tačke III stav 4 Odluke o odobranju utroška sredstava s pozicije - ostala domaća pozajmljivanja, Proračuna FBiH za 2016. godinu, Federalnom ministarstvu razvoja, poduzetništva i obrta („Sl.n.FBiH", broj 26/16)

i obrazovnim institucijama, podsticaji opstanku tradicionalnih i starih zanata i podsticaji razvoju vezanih i posebnih zanata.

Također prema Programu raspodjele sredstava tekućih transfera utvrđenih Proračunom FBiH za 2017. godinu FMRPO je dodijeljeno 4.38 mil. KM u vidu nepovratnih (grant) sredstava za devet projekata u za Program razvoja male privrede za Federaciju BiH. Najznačajnija dva projekta kojima su dodijeljena sredstva su:

Transfer općinama i gradovima za projekt izgradnje poduzetničkih zona (1 mil. KM). Ciljevi projekta je izgradnja i unapređenje postojeće komunalne infrastrukture u poduzetničkim zonama. Subvencija je za jačanje konkurentnosti MSP-a (1,55 mil. KM). Ciljevi jačanje konkurentnosti MSP kroz uvođenje međunarodnih standarda i sistema kvaliteta, unapređenje znanja i vještina zaposlenih uz tehnološku modernizaciju poslovnih procesa.

Od programa koji se financiraju i provode uz pomoć međunarodnih organizacija interesantan je Program za lokalnu samoupravu i ekonomski razvoj u BiH – EU ProLocal¹¹ kao zajednički program EU i Njemačke vlade u iznosu 13 mil. Eur. U okviru implementacije projekta radit će se na lokalnim partnerstvima radi oporavaka malih i srednjih poduzeća u područjima pogođenim poplavama. Program provodi GIZ GmbH i predviđeno je da traje od 2016. god. do kraja 2018. god. EU ProLocal ima za cilj da podstakne jačanje konkurentnosti malih i srednjih poduzeća, te kao krajnji cilj održivi ekonomski razvoj u BiH.

Drugi značajan program je Projekt LIFE s ciljem pojednostavljanje administrativnih procedura. Projekt implementira Grupacija Svjetske banke, u partnerstvu s ambasadam Velike Britanije, Vijećem ministara BiH i entitetskim vladama. Planirano je da se projekat provodi u naredne tri godine u 20 općina. Do sada je ovaj projekat implementiran u 25 općina.

Treći program na nivou BiH Challenge to Change, C2C financira Švedska agencija za međunarodni razvoj i suradnju – Sida / Ambasada Švedske u BiH. Implementirati će se putem Sarajevske regionalne razvojne agencije SERDA i Republičke agencije za razvoj malih i srednjih poduzeća-u RS. Glavni cilj projekta je jačanje gospodarskog razvoja u BiH, kao i suradnje Švedske i BiH. Proračun predviđen za Challenge to Change je oko 3,2 miliona Eur. C2C će biti otvoren za MSP iz cijele BiH, ali i Švedske, koja imaju inovativne poslovne ideje, proizvode ili usluge koji mogu dovesti do povećanja broja zaposlenih, povećanja konkurentnosti i održivog društveno-ekonomskog razvoja u BiH. Kompanije koje zadovolje kriterije moći će dobiti grant sredstva u iznosu do maksimalno 30 tisuća eura.

U RS se podrška od strane vlade pruža putem kreditnih linija koje plasira IRBRS. Tako su u 2017. godini dvije kreditne linije namijenjene razvoju gospodarstva (krediti za poduzetnike i poduzeća) i plasirano je oko 59,6 mil. KM.¹²

Od međunarodno financiranih projekata značajan je projekat pod nazivom Uspostavljanje, promocija i mentoring malih i srednjih poduzeća u zemljama zapadnog Balkana financiran od strane Japanske agencije za međunarodnu saradnju – JICA. Projekat provodi više japanskih firmi uz podršku eksperata Razvojne agencije Srbije. Projekt postavljanja mentorskih usluga za mala i srednja poduzeća pokrenut je u rujnu 2017. god. i predviđeno da će trajati naredne 3 godine s ciljem uspostavljanja kontinuirane mentorske podrške domaćim kompanijama. Realizacija projekta je predviđena akcionim planom Strategije razvoja malih i srednjih poduzeća u RS za razdoblje 2016-2020. Implementacija u RS se provodi putem Republičke agencija za razvoj malih i srednjih poduzeća koja bi trebala da uspostavi mentoring sistem u koordinaciji s lokalnim razvojnim agencijama i lokalnim samoupravama. Na osnovu usvojenog seta zakona u prethodnom razdoblju koji su dali zakonsku osnovu uspostavljen je Centralni registar poduzetnika RS kao jedinstvena elektronska baza podataka i registar svih poduzetnika u jedinicama lokalne samouprave. Registar vodi Agencija za posredničke, informatičke i financijske usluge (APIF) koja putem on-line

¹¹ <http://eu-prolocal.ba/o-programu/>

¹² Izvor: IRBRS, kreditne linije za podsticanje razvoja privrede i zapošljavanja; baza podataka o plasiranim kreditima.

⁶⁴ http://www.fbihvlada.gov.ba/bosanski/sjednica_v2.php?sjed_id=702&col=sjed_saopcenje

komunikacije između jedinica lokalne samouprave i Poreske uprave RS omogućava dobivanje jedinstvenog identifikacijskog broja (JIB) u procesu registracije poduzetnika.

Razvoj poduzetničkih zona i inkubatora

Prema informaciji FMRPO koju je usvojila Vlada FBiH na sjednici¹³ u FBiH trenutno postoji 11 poslovnih inkubatora, četiri tehnološka i jedan poslovni park. Tu je još 15 poduzetničkih centara, 8 lokalnih, jedna kantonalna i 5 regionalnih razvojnih agencija. Od 2015. godine do danas, uz podršku vladinih i nevladinih institucija, osnovana su dva nova inkubatora, po jedan poslovni park i poduzetnički centar. Postotak iskorištenosti zemljišta u poslovnim zonama u FBiH je oko 50 %. Prema trenutnim informacijama u poslovnim zonama FBiH posluje više od 1.200 poslovnih subjekata. Većina njih, 60 %, pripada proizvodnim, a 40 % je iz uslužne djelatnosti.

Srednjoročna ekonomska prognoza

U 2018. godini referentne međunarodne institucije nagovještavaju nastavak trenda pozitivnih ekonomskih prilika kako u svijetu, tako i u neposrednom eksternom okruženju kada je u pitanju Bosna i Hercegovina. Ovaj nastavak povoljnog eksternog ambijenta uz pojačani doprinos internih dinamika bi trebao rezultirati dodatnim jačanjem ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini. Prema projekciji DEP -a očekuje se da bi stopa realnog rasta BDP-a u 2018. godini mogla iznositi 3,2 %. Pretpostavlja se da bi ključni oslonac ekonomskog rasta u 2018. godini trebala predstavljati domaća tražnja. Naime, povećanje ukupne ekonomske aktivnosti u zemlji uz očekivano povećanje industrijske proizvodnje i građevinskih radova praćeno povećanjem broja zaposlenih i prihoda od izvoza trebalo bi rezultirati povećanjem raspoloživog dohotka građana a samim tim i povećanjem privatne potrošnje koja će kao i prethodnih godina predstavljati ključni oslonac ekonomskog rasta. S druge strane, imajući u vidu visok nivo javne potrošnje u okviru BDP-a u BiH i napore koji se ulažu kroz proces fiskalne konsolidacije u 2018. godini se ne očekuje značajniji rast javne potrošnje.

Tablica 2.3: Makroekonomski pokazatelji u BiH od 2016. - 2021. godine

Indikator	Zvanični podaci	Projekcije				
	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Nominalni BDP u mil KM	30.862	31.826	33.266	34.909	36.685	38.652
Nominalni rast u %	4	3,1	4,5	4,9	5,1	5,4
BDP deflator (prethodna godina = 100)	101,1	100,1	101,3	101,4	101,3	101,7
Realni BDP u mil KM (prethodna godina = 100)	30.531	31.801	32.846	34.435	36.202	37.995
Realni rast u %	2,9	3	3,2	3,5	3,7	3,6
Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena u %	-1,1	1,3	1,6	1,5	1,6	1,4
Potrošnja u mil KM	30.042	30.832	31.773	32.793	33.764	34.775
Realni rast u %	1,4	1,4	1,8	1,6	1,3	1,4
Vladina potrošnja u mil KM	6.266	6.366	6.494	6.611	6.723	6.831
Realni rast u %	0,1	0,1	0,8	0,3	0,2	0,1
Privatna potrošnja u mil KM	23.776	24.466	25.280	26.182	27.041	27.945
Realni rast u %	1,8	1,7	2,1	1,9	1,6	1,7
Investicije (bruto) u stalna sredstva u mil KM	5.189	5.479	6.077	6.651	7.249	7.904
Realni rast u %	2,5	5,3	10,6	9	8,4	8,5
Vladine investicije u mil KM	697	764	1.031	1.227	1.472	1.752
Realni rast u %	31,3	7,9	33,4	17,2	18,2	17,2
Privatne investicije u mil KM	4.491	4.716	5.046	5.424	5.777	6.152

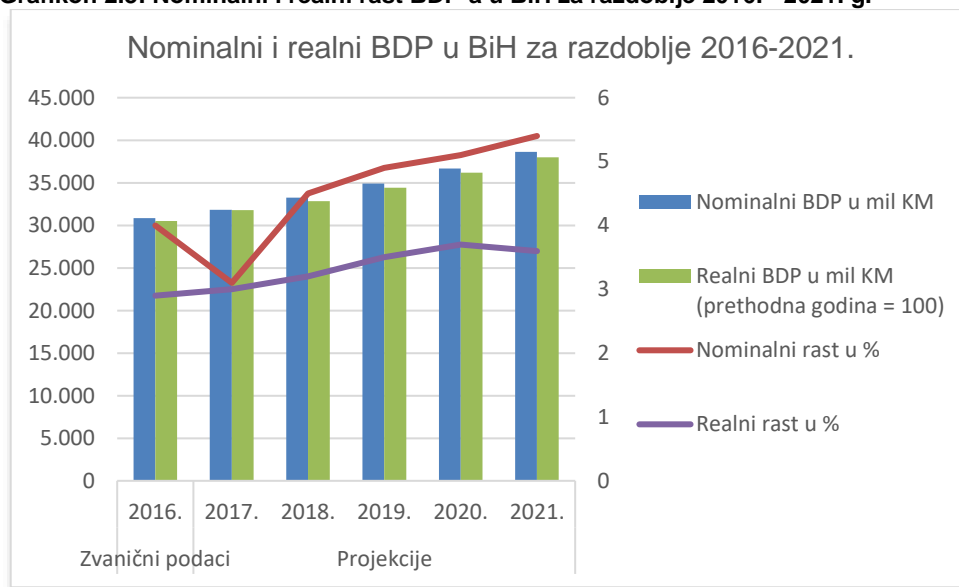
¹³ http://www.fbihvlada.gov.ba/hrvatski/sjednica_v2.php?sjed_id=702&col=sjed_saopcenje

Realni rast u %	-0,9	4,9	6,9	7,3	6,2	6,3
Uvoz u mil KM	15.636	17.074	18.162	19.224	20.330	21.521
Nominalni rast u %	2,8	9,2	6,4	5,8	5,8	5,9
Realni rast u %	7	5	5	4	4	4
Izvoz u mil KM	10.588	11.875	13.007	14.061	15.186	16.432
Nominalni rast u %	7,1	12,2	9,5	8,1	8	8,2
Realni rast u %	10	9	7	6	6	5
Nacionalna bruto štednja u % BDP-a	14,4	14,9	15,6	16,4	17,4	18,9
Bilanca tekućeg računa u mil KM	-1.435	-1.455	-1.468	-1.568	-1.673	-1.670
Rast u %	-9	1	1	7	7	0
Bilanca tekućeg računa u % BDP-a	-4,7	-4,6	-4,4	-4,5	-4,6	-4,3

Izvor: Direkcija za ekonomsko planiranje (DEP), ožujak 2018. godine

U razdoblju 2019-2021. godina pod pretpostavkom nastavka stabilnog eksternog okruženja u ovom srednjoročnom vremenskom okviru u Bosni i Hercegovini se očekuje nastavak ekonomskog rasta po prosječnim stopama rasta od 3,6 % na godišnjem nivou. Tijekom ovog razdoblja očekuje se da domaća tražnja kroz privatnu potrošnju i investicije bude glavni oslonac ekonomskog rasta. S druge strane, tijekom promatranog razdoblja očekuje se stagnacija javne potrošnje što će rezultirati smanjenjem njenog učešća u strukturi BDP-a odnosno njenog doprinosa u ekonomskom rastu Bosne i Hercegovine. Također, reformske mjere koje su usmjerene ka poboljšanju poslovnog ambijenta u zemlji trebale bi rezultirati većim investicionim ulaganjima (domaćim i inozemnim) što bi ojačalo privatni sektor, zaposlenost i u konačnici bh. vanjskotrgovinsku robnu razmjenu sa svijetom.

Grafikon 2.3: Nominalni i realni rast BDP-a u BiH za razdoblje 2016. - 2021. g.

Izvor: Direkcija za ekonomsko planiranje, ožujak 2018. godine

Industrijska proizvodnja

Tijekom 2018. godine povoljna eksterna događanja uz očekivano povećanje ukupne ekonomske aktivnosti u zemlji trebali bi rezultirati nastavkom trenda rasta industrijske proizvodnje u BiH. Pored prerađivačke industrije gdje izvozna tražnja ima primarnu ulogu, tijekom 2018. godine očekuje se i značajniji doprinos sektora za proizvodnju električne energije.

Naime, pod pretpostavkom povoljnijih hidroloških prilika tijekom 2018. godine očekuju se bolji rezultati u proizvodnje električne energije samim tim i veći doprinos rastu industrijske proizvodnje.

Tako se uz pretpostavku nastavka trenda rasta proizvodnje u prerađivačkoj industriji, povećanje proizvodnje električne energije i tradicionalno dobre rezultate u okviru sektora rudarstvo prema projekcijama DEP-a u Bosni i Hercegovini u 2018. godini može očekivati rast fizičkog obima proizvodnje od preko 5 %.

U razdoblju 2019-2021. godina, u BiH se očekuje osjetniji ekonomski napredak u okviru kojeg bi događanja u industrijskoj proizvodnji trebala imati središnju ulogu. Pored očekivanih povoljnih eksternih prilika u ovom srednjoročnom vremenskom okviru se očekuje i značajniji utjecaj internih dinamika u funkciji jačanja industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini. Naime, tijekom ovog razdoblja očekuje se da bi reformske mjere na unaprijeđenu poslovnog ambijenta koje provode nadležne institucije u Bosni i Hercegovini trebale polučiti mjerljive rezultate. Poboljšanje poslovnog ambijenta trebalo bi rezultirati povećanjem investicionih ulaganja (domaćih i inozemnih), veću iskorištenost postojećih i pokretanje novih kapaciteta, povećanje broja zaposlenih i jačanje konkurentske pozicije bh. proizvođača kako na domaćem tako i na inozemnim tržištima. Imajući u vidu sve navedene okolnosti tijekom ovog razdoblja očekivane stope rasta fizičkog obima industrijske proizvodnje prema projekciji DEP-a iznose preko 5 % na godišnjem nivou.

Tržište rada

Iako još uvijek nisu dostupni detaljni podaci za tržište rada u 2018. godini može se očekivati da će u promatranoj godini nastaviti trend postupnog smanjenja stope nezaposlenosti, odnosno povećati broj zaposlenih osoba. Prema podacima za siječanj 2018. godine broj registriranih nezaposlenih osoba u BiH je manji za 7 % u odnosu na siječanj 2017. godine. Kao i prethodnih godina, intenzitet rasta broja zaposlenih osoba ali i plaća značajno će biti determiniran poslovnim ambijentom u BiH odnosno u regiji. Prema projekcijama Europske komisije (Forecast, jesen 2017) u EU 28 također se očekuje postupno smanjenje stope nezaposlenosti u 2018. godini.

Pored toga, nivo investicija i obim vanjskotrgovinske aktivnosti u BiH bi mogao utjecati na kreiranje radnih mjesta odnosno intenzitet zapošljavanja. Uz rast potražnje i bolje poslovni ambijent očekuju se veće mogućnosti zapošljavanja. Djelatnosti koje zapošljavaju najveći broj osoba u BiH (industrija i trgovina) mogle bi i u 2018. godini dati značajan doprinos zapošljavanju, odnosno obim poslovne aktivnosti u navedenim oblastima utjecat će na stopu rasta broja zaposlenih osoba. Prema navedenim događanjima u BiH se u 2018. godini može očekivati rast broja zaposlenih osoba od 2,7 % g/g, odnosno prosječne neto plaće od 1,9 %.

U razdoblju 2019-2021. godine prema projekcijama DEP-a očekuje se rast obima investicija, trgovine, industrijske proizvodnje što bi trebalo imati pozitivan utjecaj na zapošljavanje i plaće u BiH. Također, nivo provođenja strukturnih reformi u BiH utjecat će na intenzitet smanjenja stope nezaposlenosti, što je pored pretpostavljenog ekonomskog rasta jedan od bitnih faktora za ostvarenje projekcija na tržištu rada i kreiranje novih radnih mjesta. Uzimajući u obzir sve navedeno, u razdoblju 2019-2021. godine se može očekivati rast broja zaposlenih osoba oko 2,5 %-2,6 % g/g, odnosno neto plaća 2,4 %-2,8 % g/g.

Cijene

Kretanje ukupnog nivoa cijena u BiH u 2018. godini značajno će determinirati događanja na svjetskom tržištu energenata (naročito sirove nafte), kao i nekoliko bitnih domaćih faktora poput povećanja trošarina duhan i cigarete i goriva. Rast cijena sirove nafte nastavljen je u 2018. godini. Prema podacima Svjetske banke cijena sirove nafte (brent) u veljači 2018. godine iznosila je 65,4 \$/barelu, što je više za 18 % u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Pored toga, prema predviđanjima EK (zimске projekcije 2018) cijena sirove nafte u 2018. godini mogla bi biti veća za 24,6 % u odnosu na prethodnu godinu. Slična predviđanja o kretanju cijena ovog energenta ima i ECB.

Na taj način EK očekuje nešto brži rast inflacije u 2018. godini u odnosu na prethodnu godinu (EU 28 1,9 %). Pored toga, od domaćih faktora koji determiniraju nivo inflacije uzet je u obzir nastavak postupnog povećanja trošarina na duhan i cigarete (harmonizacija politike trošarina u BiH s politikom trošarina na cigarete u EU), poskupljenje određenih cigareta kao rezultat poslovne politike proizvođača, kao i poskupljenje tečnih goriva (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o trošarinama u BiH). Uzimajući u obzir sve navedeno u 2018. godini se može očekivati inflacija od 1,6 % g/g.

Projekcije inflacije za razdoblje 2019-2021. godine bazirane su na sličnim pretpostavkama. U 2019. godini raspoloživi podaci o kretanju cijena sirove nafte na svjetskom tržištu ukazuju na smanjenje cijene sirove nafte od 5,9 % g/g, a inflacija u EU 28 bi mogla iznositi 1,8 % (projekcije EK, zima 2018). U 2020. godini cijena sirove nafte također bi mogla biti manja za 4,7 % g/g (projekcije ECB, mart 2018. godine). Uz stabilne cijene hrane na svjetskom tržištu, nastavak postupnog povećanja cijena cigarete u BiH i bez značajnijih promjena cijena komunalija, u BiH se u 2019. godini očekuje inflacija od 1,5 % odnosno 1,6 % u 2020. godini i 1,4 % u 2021. godini. Svaka odstupanja od pretpostavljenih kretanja cijena domaćih i eksternih faktora koji determiniraju bh. cijene mogu utjecati na ukupan nivo inflacije 2019-2021. godine, što su ujedno i rizici za projekcije.

Bankarski sektor

Ukupni krediti u prvom mjesecu 2018. godine su iznosili 18,36 mlrd. KM i uspoređujući s istim razdobljem prošle godine su veći 1,16 mlrd. KM odnosno 6,9 % g/g. Svi sektori osim kredita općoj vladi su dali doprinos ovome rastu. Krediti stanovništvu su rasli 7,1 % g/g i na kraju siječnja 2018. godine su iznosili 8,64 mlrd. KM. U isto vrijeme krediti nefinancijskim poduzećima iznosili su 8,68 mlrd. KM. i veći su za 8,1 % g/g.

Rast kredita u ove dvije oblasti (koje čine više od 94 % ukupnih kredita) uz umjerene stope gospodarskog rasta i rasta stope zaposlenosti predstavljaju realnu pretpostavku da će se i u narednom razdoblju nastaviti kreditna ekspanzija.

Sa nastavkom pozitivnih ekonomskih trendova u BiH, zemljama okruženja i zemljama koji su najznačajniji ekonomski partneri, može se očekivati nastavak rasta mase ukupnih kredita nešto umjerenijim stopama rasta praćene daljnjim opadanjem aktivnih kamatnih stopa. Stopa rasta ukupnih kredita za razdoblje od 2018. – 2019. godine bi se kretala oko 5,5 % g/g, a u razdoblju 2020.– 2021. godine, oko 4 % g/g.

Ukupni depoziti u prvom mjesecu 2018. godine iznosili su 19,92 mlrd. KM uz rast od 11,2 % g/g. Od ovoga iznosa na depozite stanovništvu se odnosilo 11,29 mlrd. KM uz rast od 5,4 % g/g dok su depoziti nefinancijskih poduzeća iznosili 4,91 mlrd. KM uz rast od 19,5 % g/g. Depoziti ova dva sektora čine najveći dio depozita na računima bh. banaka (preko 80 %) te su oni glavna determinanta rasta ukupnih depozita. Poboljšanje uvjeta na tržištu rada, uz stabilnost rada bankarskog sektora, te poboljšanje CAR, NPL, pretpostavka su za nastavak rasta ukupne količine i stope rasta depozita u razdoblju 2018.-2021. god. Za očekivati je i da će se zadržati nizak nivo pasivnih kamatnih stopa i u narednom razdoblju. Za razdoblje od 2018. – 2019. godine očekuje se daljnji rast ukupnih depozita po nešto umjerenijoj stopi oko 6,0 % g/g, a u razdoblju između 2020. – 2021. godine do 5,0 % g/g.

Bilanca plaćanja

Pretpostavka za deficit tekućeg računa u 2018. godini je da bi moglo doći do povećanja od 0,8 %, dok bi se 2019. i 2020. godine mogao očekivati rast deficita za 6,8 % odnosno 6,7 %. U 2021. godini došlo bi do zanemarivog porasta tako da bi se deficit tekućeg računa kretao oko nule.

Dosadašnji trend financiranja deficita tekućeg računa bi se nastavio i u razdoblju od 2018-2021. godine te bi i dalje bilo u velikoj mjeri omogućen prilivima financijskih sredstva iz inozemstva (doznake građana iz inozemstva, socijalne beneficije, izravne strane investicije i stavke - ostalih

investicija). U navedenom razdoblju se očekuje i nastavak kreditnog aranžmana s Međunarodnim monetarnim fondom kako bi se nadvladali rizici financiranja deficita na tekućem računu.

Pretpostavke vanjskotrgovinske razmjene

Pretpostavlja se da bi trend rasta u svjetskoj trgovini trebao biti nastavljen i u 2018. godini što će imati pozitivne implikacije na regiju i u konačnici i na Bosnu i Hercegovinu i njenu vanjskotrgovinsku razmjenu sa svijetom. Prema projekcijama DEP-a, u 2018. godini u Bosni i Hercegovini se očekuje realno povećanje ukupnog izvoza 7,3 %, pri čemu bi stope rasta izvoza roba iznosila 8,1 % a rast izvoza usluga 5,0 % u odnosu na prethodnu godinu. S druge strane, uz ovaj rast izvoza uz očekivano povećanje ekonomske aktivnosti i domaće tražnje trebalo bi rezultirati realnim povećanjem ukupnog uvoza od 4,8 % (robe 4,9 %, usluge 3,0 %) u odnosu na prethodnu godinu. Rezultat ovih kretanja uvoza i izvoza je blago smanjenje vanjskotrgovinskog deficita, bolja pokrivenost uvoza izvozom, dok bi doprinos vanjske trgovine u ekonomskom rastu za 2018. godinu trebao biti bio blago pozitivan.

Raspoložive projekcije međunarodnih institucija ukazuju nastavak trenda rasta svjetske ekonomije, što će imati pozitivne implikacije na regiju i u konačnici i na Bosnu i Hercegovinu. Ova eksterna događanja, uz dodatni doprinos internih dinamika koje se ogledaju kroz poboljšanje poslovnog ambijenta predstavljaju glavno uporište očekivanog ekonomskog napretka u BiH.

Tako se tijekom ovog razdoblja očekuje prosječni ekonomski rast od 3,6 % u realnom smislu, povećanje investicija od skoro 10 % na godišnjem nivou, povećanje zaposlenosti i intenziviranja vanjskotrgovinske razmjene sa svijetom.

Imajući u vidu navedene okolnosti, projekcija DEP-a je da bi se u BiH u razdoblju 2019.-2021. godina moglo očekivati povećanje ukupnog izvoza s godišnjim stopama rasta od 6 %, 5,8 % i 5,0 % u realnom smislu respektivno. S druge strane, viši nivo ekonomske aktivnosti dovest će to povećanja domaće tražnje u okviru sektora stanovništva i korporativnog sektora što će rezultirati i povećanjem bh. uvoza.

Očekuje se da stope rasta uvoza budu nešto niže u odnosu na izvoze i trebale bi se kretati od 3,8 % u 2019., 3,6 % u 2020., i 3,7 % u 2020. godini. Više stope rasta izvoza od uvoznih u srednjem roku bi trebale rezultirati povećanjem izvozne zastupljenosti u BDP-u uz stagnaciju učešća uvoza u okviru istog što će u konačnici stabilizirati bh. vanjskotrgovinsku bilancu, poboljšati pokrivenost uvoza izvozom u Bosni i Hercegovini.

Izravna strana ulaganja

Izravna strana ulaganja u 2018. godini bi iznosila oko 2,2 % BDP. Povećan je interes investitora za ulaganje u obnovljive izvore energije tako da su najavljeni ili su već počela ulaganja u više vjetroelektrana (VE"Gradina" i VE"Kupres 1" i „VE Trusina“ s ulaganjem kompanija iz UK „Kermas“). Najavljen je i početak ulaganja i u solarne elektrane kao to su „SFE Bančić“ Ljubinje, turskog investitora „SFE Mostar“, „SFE Mrkovići“. Druga interesantna oblast su sportsko rekreacione i rezidencijalne komplekse najviše u okolini Sarajeva („Green Valley City“, „Compact Invest“, „Buroj ozone“ općina Trnovo). Značajan doprinos daljnjem investicijama svakako će donijeti najavljeno ulaganje u izgradnju autoputa Banja Luka-Prijedor-N. Grad na principu privatnog javnog partnerstva uz ulaganje u rekonstrukciju željezničke infrastrukture (s kineskom kompanijom „China Shadong Int. Economic & technical cooperation Group Ltd.“ u vrijednosti 700 mil. EUR). Očekivani nastavak privatizacije manjinskog udjela državnog kapitala u firmama Sarajevo osiguranje d.d., Energoinvest d.d. Sarajevo i Aluminij d.d. Mostar mogu također doprinijeti novim investicijama.

Izravna strana ulaganja u 2019. godini bi se kretala oko 2,3 % BDP. Uz pretpostavku da dođe do dugo najavljivane prodaje ili pronalazjenja strateškog partnera kompanija u državnom vlasništvu“ BH

Telekom“ d.d. Sarajevo i „HT Telekom“ d.d. Mostar došlo bi do značajnog priliva stranih sredstava (nije uključena u projekciju) . Uz promjenu uvjeta na elektroenergetskom tržištu došlo bi i do početka u realizaciji hidro i termoenergetskih projekata koji su trenutno u zastoju („TE Ugljevik 3 “ te „HE Ulog“ i „HE Mrsovo“).

Učešće izravnih stranih ulaganja u 2020. godini bi se povećala do 2,4 % od BDP dok bi u 2021. godini bila 2,3 % od BDP. Uz nastavak ulaganja u elektroenergetske projekte, doprinos bi svakako dalo i nastavak ulaganja u izgradnju puteva i modernizaciju željezničke infrastrukture ugovoren od strane kineskog partnera. U izradu projekcije nije uzeta u obzir moguća izgradnja projekata kao što su „HE Dabar“ i „TE Gacko 2“, koji su još u fazi pronalaženja strateškog partnera.

Rizici ostvarenja pretpostavki

Ostvarivanje makroekonomskih i fiskalnih pretpostavki može biti podložno utjecaju sljedećih faktora:

- **Usporavanje oporavka EU ekonomije** - Ekonomija Bosne i Hercegovine spada u grupu malih otvorenih ekonomija, visoko osjetljiva na globalna kretanja i stoga veoma izložena eksternim šokovima. Projicirani postupni oporavak i oživljavanje BiH ekonomije je u izravnoj ovisnosti od ekonomskog oporavka njenih trgovinskih partnera u EU i regije, pa bi se svako usporavanje oporavka ekonomije EU i regije negativno odrazilo na BiH ekonomiju.
- **Industrijska proizvodnja** - Potencijalni rizik kod industrijske proizvodnje predstavlja neizvjesnost i još uvijek nedovoljno siguran ekonomski oporavak u užem i širem međunarodnom ekonomskom okruženju. Kašnjenje odnosno nizak stupanj implementacije reformskih zakona također mogu negativno utjecati na rast industrijske proizvodnje. Visok nivo integracije sa zemljama EU kroz trgovinske i finansijske tokove praktički određuje kretanje industrijske proizvodnje u BiH. Eventualno pogoršanje situacije na EU tržištu posebno u slučaju zemalja koje su glavni trgovinski partneri BiH predstavlja najveći rizik po oporavak industrijske proizvodnje u BiH.
- **Tržište rada** - Osnovni rizici za ostvarenje pretpostavki na tržištu rada su prvenstveno nivo potražnje, investicija i obim trgovine ne samo u BiH nego i u EU. Nezadovoljavajući poslovni ambijent bi mogao usporiti pozitivna dešavanja na tržištu rada, odnosno povećanje broja zaposlenih i neto plaća.
- **Cijene** - Osnovi rizici za ostvarenje pretpostavki cijena su podijeljeni u dvije grupe: vanjski i domaći. Vanjski rizici se odnose na značajna smanjenja cijena nafte i hrane na svjetskom tržištu koja bi doprinijela sporijem rastu općeg nivoa cijena, a u ekstremnom slučaju i nastavku deflacije. Domaći rizici su prvenstveno vezani za su nepredviđene promjene cijena električne energije, uvođenje/povećanje trošarina na određene proizvode i sl.
- **Monetarni sektor** - Navedena kretanja deviznih rezervi i novčane mase mogu se očekivati ukoliko se sve navedene pretpostavke, na kojima su bazirane, ostvare. Ukoliko dođe do pogoršanja u vanjskoj trgovini ili smanjenja depozita, ili smanjenja bilo kojeg vida priljeva, postoji rizik da se projekcije ne ostvare.
- **Stanje u bankarskom sektoru** – Rizici se ogledaju prije svega u pogoršanju gospodarskog rasta, koji bi bio praćen povećanjem nezaposlenosti s refleksijama na otežane uvjete rada i nestabilnost bankarskog sistema. Ovo bi se reflektiralo na povećanju aktivnih kamatnih stopa, smanjenju cjelokupne kreditne aktivnosti te smanjenju mase i stope rasta depozita. Bitna stavka za bankarski sektor BiH, jeste mogućnost financiranja iz inozemstva, a na koju velik utjecaj ima kreditni rejting zemlje u smislu cijene izvora financiranja. Pad kreditnog rejtinga doveo bi do povećanja cijene izvora financiranja na međunarodnom tržištu. Kontrakcija investicijskih aktivnosti zbog slabijeg pristupa kreditiranju može usporiti oživljavanje BiH ekonomije.
- **Vanjski sektor** - Rizici po našu ekonomiju i vanjskotrgovinski sektor uopće se ogledaju u pogoršanju ekonomske situacije u EU, izravno bi imalo utjecaja i na oslabljene performanse susjednih ekonomija, također nama značajnih trgovinskih partnera, što bi značajno utjecalo na smanjenje bh izvoza, SDI i novčanih doznaka iz inozemstva, a jednim dijelom bi utjecalo i na kompenzacije zaposlenih bh državljana u inozemstvu i ugrozilo budući rast bh ekonomije i investicija.
- **Izravna strana ulaganja** - Rizici po izravna strana ulaganja se najviše ogledaju u vidu odlaganju i odustajanju izgradnje velikih elektroenergetskih objekata uz nezainteresiranost stranih ulagača pri provedbi procesa privatizacije preostalih dijelova državnog kapitala. Negativno po ulaganje djeluje činjenica da uvijek nije odlučeno da li će biti uvedene sankcije od strane energetske zajednice odnosno Europske komisije zbog neispunjavanja preuzetih obaveza iz ugovora Energetske zajednice koja se postavlja kao realna prepreka za daljnje ulaganje u oblasti energetike.

- **Promjena porezne politike** – Promjena porezne politike, može se odraziti na povećanje evazije sistema i nezaposlenosti i u vezi s tim izvršiti dalji pritisak na socijalne transfere i destabilizaciju perspektive fiskalne konsolidacije.
- **Prirodne nepogode** – Ukoliko dođe do značajnijih elementarnih nepogoda i suša koje bi mogle značajno ugroziti poljoprivredu i proizvodnju električne energije u hidroelektranama.

Preporuke za fiskalnu strategiju

Fiskalna politika jedan je od osnovnih pokretača ostvarenja makroekonomskih ciljeva. Ključni cilj fiskalne politike je smanjenje javne potrošnje na održiv nivo i istovremeno efikasnija naplata javnih prihoda, te pravična alokacija javnih prihoda.

U srednjoročnom razdoblju proračun u Kantonu Središnja Bosna opterećivat će veći iznosi sredstava za otplate zaduženja i akumuliranog deficita iz prethodnih godina, koji je potrebno uključiti prilikom pripreme i usvajanja proračuna, odnosno uključiti prilikom kreiranja mjera fiskalne konsolidacije u KSB. U takvim okolnostima potrebno je uskladiti rashode s realnim očekivanim prihodima. Vlada Kantona odlučna je u provedbi reformskih aktivnosti, te će u narednom srednjoročnom razdoblju poduzeti strukturne napore fiskalne konsolidacije, kako bi se održala makroekonomska stabilnost, te postigao rast i konkurentnost.

Usvajanjem **Reformske agende**¹⁴ između svih nivoa vlasti u BiH i Akcionog plan Kantona Središnja Bosna za realizaciju Reformske agende za BiH za razdoblje 2015-2018., potaknut će se strukturne reforme s ciljem održanja makroekonomske stabilnosti i ubrzanja ekonomskog rasta, te rasta konkurentnosti i zapošljavanja. Ovim dokumentom Vlada Kantona precizira provođenje mjera i aktivnosti koje će poboljšati poslovno okruženje i smanjiti opterećenja na rad, poboljšavanje efikasnosti javne uprave, jačanje kapaciteta tržišta rada, unapređenje fiskalne održivosti i financijsku stabilnost. Provedba ovog dokumenta značajno će utjecati na ekonomsku i fiskalnu politiku u Kantonu.

Održivost javnih financija ne može se postići isključivo fiskalnom konsolidacijom. Za srednjoročni ekonomski rast, te povećanje ulaganja u proizvodne kapacitete, nužno je poboljšanje poslovne klime koja se treba ogledati kroz pojednostavljenje i pojeftinjenje administrativnih procedura, bolju zaštitu vlasništva putem povećanja efikasnosti pravosudnog sustava uključujući i rješavanja raširene prakse neplaćanja obveza te opće financijske i zakonske nediscipline koja kažnjava pojedince i poduzeća koji poštuju zakone, te fiskalnog rasterećenja poslovnih aktivnosti. Uz odlučno provođenje reformi i rješavanje problema u gospodarstvu, ključno pitanje ekonomske politike je pored trenutne visoke stope nezaposlenosti, bolje korištenje postojećih resursa.

Vlada Kantona u protekloj godini zauzela je aktivniju ulogu u rješavanju problema nagomilanih obveza po izvršnim pravosnažnim sudskim presudama, temeljem potraživanja iz kolektivnih ugovora, radnog odnosa, imovinskih prava i dužničko-povjerilačkih odnosa i time doprinijela fiskalnoj stabilizaciji, smanjujući ova potraživanja i opterećenje na proračun.

Usvajanjem Strategije razvitka Kantona Središnja Bosna za razdoblje 2016. – 2020. godina, kao i odgovarajućih sektorskih strategija na nivou Kantona doprinijet će se povezivanju Programa javnih investicija (PJI) s procesom strateškog planiranja i budžetiranja, projekti javnih investicija se stavljaju u funkciju ostvarivanja sektorskih politika i strateških ciljeva definiranih u okviru mjerodavnosti institucija Kantona. Svaki kantonalni projekt i program mora biti usklađen s odgovarajućom strategijom razvoja i s odgovarajućom sektorskom strategijom na nivou kantona. Ključno pitanje u srednjoročnom razdoblju bit će provođenje zacrtanih strateških opredjeljenja.

¹⁴ Reformska agenda je tijesno povezana s ciljevima novog pristupa EU ekonomskom upravljanju na Zapadnom Balkanu i u skladu je s programom ekonomskih reformi.

U narednom razdoblju Vladi treba biti imperativ svođenja javnih rashoda u realne okvire i prilagođavanja strukture javnih rashoda tako da podržava rast i razvoj. Uzimajući ovo u obzir, Vlada treba poduzeti niz mjera kako bi očuvala i ojačala fiskalna stabilnost kroz implementaciju slijedećih prioritarnih politika i pripadajućih mjera:

1. **Ojačati fiskalnu poziciju, odnosno smanjiti akumulirani fiskalni deficit** - Potrebno je smanjivati javnu potrošnju kako bi se proračunska sredstva u većoj mjeri koristila za razvojne ciljeve i fiskalne stimulanse u vidu javnih ulaganja. Restrukturiranje proračuna vlada doprinijet će osiguranju fiskalne održivosti na duži rok.
2. **Relativno smanjivati javne rashode, posebice tekuću javnu potrošnju** - Provođenje mjere uključuje kratkoročne aktivnosti na reduciranju troškova javnog sektora, dok na duži rok zahtijeva provedbu reforme javne uprave i redefiniranje veličine i strukture javnog sektora u cilju povećavanja njegove učinkovitosti i smanjivanja opterećenja realnog sektora i stanovništva u pravcu smanjenja udjela neproduktivne javne potrošnje u korist produktivne.
3. **Povećati investicije iz proračuna i entitetskih razvojnih banaka** - Da bi se kreirali snažniji fiskalni stimulansi, kojima bi se trebao dati novi zamah rastu i razvitku, potrebno je jačati razvojne komponente u Proračunu i snažiti ulogu entitetskih razvojnih banaka u financiranju javnih i privatnih ulaganja. Provedba ove mjere podrazumijeva financiranje investicija u segmentu cestovne i druge infrastrukture koje bi, pored određenog doprinosa zapošljavanja i povećanju gospodarskih aktivnosti, trebale stvoriti pretpostavke za snažniji investicijski val i ekonomski rast na dugi rok. Prilikom ocjene projekata podobnih za financiranje iz proračuna nužno je s krajnjim oprezom sagledati i dugoročne fiskalne efekte projekata javnih ulaganja, uz procjenu mogućih prihoda od naknada za korištenje objekata i rashoda u proračunima za troškove održavanja kapitalnih objekata i infrastrukture. Potrebno je osigurati da alokacija sredstava preko razvojnih banaka bude učinkovita i racionalna, usmjerena na podizanje kompetitivnosti kompanija u Kantonu. S općinama s područja Kantona Središnja Bosna dogovoriti pružanje svih vidova pomoći (normativna, katastarska, tehnička i sl.) na realizaciji projekata "Plinifikacija Kantona", "Brza cesta" i "Plava voda".
4. **Harmonizirati i koordinirati procese proračunavanja** - Temeljna pretpostavka učinkovitog fiskalnog upravljanja u decentraliziranom fiskalnom sustavu jeste harmoniziran i koordiniran proces izrade proračuna. Mjera uključuje i potpuno uvođenje programskog proračunavanja. Uskladiti raspodjelu proračuna s prioritarnim politikama, uzimajući u obzir Strategiju razvitka Kantona i Strateški okvir BiH.
5. **Provedba poreznih reformi** – Nastavak reformi u sferi izravnih i neizravnih poreza, te aktivniju ulogu kantona i općina na polju redefiniranja politike oporezivanja i administriranja porezima, što predstavlja značajan čimbenik makroekonomske stabilnosti zbog fiskalnih i ekonomskih efekata na makroekonomski sustav i financijsku i ekonomsku poziciju kompanija. Pokretanje aktivnosti formiranja međuresorne radne skupine za iznalaženje rješenja u oblasti pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH, s ciljem povećanja udjela za financiranje funkcija kantona i jedinica lokalne samouprave, doprinijelo bi pravednijoj raspodjeli prihoda s jedinstvenog računa, jer su kantoni opterećeni financiranjem sudstva, školstva i policije, kao najvećih proračunskih korisnika. Porezna politika u vidu poreznih poticaja treba da ima ekonomsku opravdanost, da je u funkciji prioriteta razvitka, tj. da potiče povećanje investicija, zapošljavanja, društvenog proizvoda i izvoza. Osobito, kada je u pitanju znanstveno-tehnološka infrastruktura temeljni poticaj po pitanju porezne politike se odnose na porezne olakšice za ulaganje u istraživanje i porezne olakšice u slučaju transfera visokih tehnologija za prve godine primjene. U cilju rasterećenja gospodarstva pokrenuti inicijativu pred mjerodavnim federalnim institucijama izmjenu propisa o doprinosima na plaću.
6. **Provesti reformu javne uprave** - Provođenje reforme javne uprave predstavlja ključni čimbenik institucionalne reforme te predstavlja bitan preduvjet za realizaciju obveza iz procesa pridruživanja EU, reforma javne uprave, a također treba donijeti pozitivne fiskalne efekte u vidu smanjenja javne potrošnje. Očekivani rezultati ove reforme su: povećanje učinkovitosti i transparentnosti rada javnih institucija na svim razinama,

- smanjenje korupcije i transakcijskih troškova te veća javna odgovornost vladinih službenika prema građanima i javnosti za trošenje resursa koji su im povjereni. U sklopu reforme javne uprave, koja će uslijediti u Federaciji Bosne i Hercegovine, izvršiti analizu dosadašnje efikasnosti u radu kako bi se moglo pristupiti racionalizaciju broja zaposlenih u administraciji. Procijeniti financijske efekte toga i utvrditi program zbrinjavanja radnika koji bi eventualno ostali bez posla, s posebnim akcentom na mogućnost prijevremenog umirovljenja za one radnike koje bi to pravo mogli koristiti
7. **Izvršiti reviziju sustava financiranja obrazovanja** - Dosadašnji sustav financiranja obrazovanja nije zadovoljavajući te je nužno uvesti reviziju sustava mehanizama financiranja kao i kriterija za funkcioniranje prihoda i rashoda u obrazovanju.
 8. **Fiskalno podupirati unapređenje poslovanja** – Pokrenuti inicijativu u reduciranju fiskalnih opterećenja i ostalih davanja, osigurati će sektoru gospodarstva povećanje rezidualne dobiti (dobit koja ostaje nakon podmirenja svih troškova uključujući troškove vlastitog kapitala) raspoložive za reinvestiranje u modernizaciju i proširenje kapaciteta. Ostvarivat će se kroz reviziju i ukidanje postojećih fiskalnih opterećenja državnih i entitetskih/BD institucija mjerodavnih za fiskalnu politiku.
 9. **Poticati razvitak poslovnih zona** - Nužno je pravno odrediti kako definirati poslovnu zonu (u odnosu na komercijalnu, industrijsku zonu i sl.) sukladno suvremenim proizvodnim kretanjima. Postindustrijske tvrtke se više oslanjaju na modernu "infrastrukturu" koju čini IT tehnologija nego na fizičku infrastrukturu na koju se oslanjaju industrijske tvrtke. U okviru tih poslovnih zona posebice je važno poduprijeti one koje će imati izvozno orijentirane tvrtke, služeći kao eksportni inkubator.
 10. **Provoditi transparentan postupak javnih nabavki**—Jedan od temeljnih načela jedinstvenog tržišta je da sve tvrtke moraju imati jednaku priliku za dobivanje javnih ugovora. Kod javnih ugovora potrebna je, bilo da se radi o radovima, opskrbi, ili uslugama, provedba sveobuhvatne kontrole regularnosti postupka javnih nabavi, od planiranja javnih nabavi do kontrole izvršenja ugovora poslije završenih tendera. U cilju podizanja razine konkurentnosti i ravnopravnosti ponuđača u postupku javnih nabava potrebno je predvidjeti redovito savjetovanje poslovnog sektora o načinu sudjelovanja u postupku javnih nabava.
 11. **Smanjivati korupciju** - Korupcija nameće značajne ekonomske troškove tvrtkama i usporava proces ukupnog ekonomskog razvitka, stoga je nužno poduzeti snažne mjere na njenom suzbijanju¹⁵, prije svega u oblasti otpočinjanja poslovanja (registracija tvrtke itd.) te vođenje poslovnih sporova pred sudskim tijelima.¹⁶
 12. **Formirati Kantonalnu upravu za inspekcije** - Pojačati kapacitete kontrolno-nadzornih institucija u cilju bolje naplate prihoda, a posebice u oblasti doprinosa i kontrole poslodavaca u oblasti rada i upošljavanja (rada na crno). Pojačati naplatu naknada na temelju visokotarifnih roba i igara na sreću
 13. **Nastaviti privatizaciju u Kantonu.**
 14. **Privlačenje inozemnih izravnih investicija u Kantonu** - Ekspanzija investicijskih aktivnosti dovest će do povećanja proizvodne baze nužne za generiranje ekonomskog rasta. Također će privlačenje inozemnog kapitala dovesti do profiliranja domaćeg gospodarstva, kroz širenje lepeze izvoznih proizvoda, jer značajan dio stranih ulagača već ima definirane lance distribucije i prodaje proizvoda koji bi se mogli proizvesti u Kantonu. Ulaganja predstavljaju preduvjet za održavanje i povećanje proizvodnje, a samim tim i povećanje izvoza.
 15. **Razviti politiku strateških proizvoda**¹⁷ - Nužno je da zemlja iz razloga sigurnosti i održivog razvitka ustanovi bilance potreba i stanja u kojima će poseban dio sačinjavati

¹⁵ Korupcija u BiH je izraženija na općinskoj i županijskoj razini nego na entitetskoj i državnoj razini (World Bank, 2009, Doing Business in Bosnia and Herzegovina. Washington, D.C: World Bank).

¹⁶ „Strategija i akcijski planovi su usvojeni, ali se ne provode na odgovarajući način. Nužna je intenzivnija istraga i krivično gonjenje“ (Komisija Evropskih zajednica. 2007. Izvješće o napretku Bosne i Hercegovine u 2007. – Radni dokument osoblja Komisije. Sec (2007) 1430.)

¹⁷ "Koreja je 1950. slijedila politiku supstitucije uvoza. Rast je iznosio svega 2 – 3%. No, početkom 1960-tih, potpuno je promijenila strategiju okrećući se prema vani, s naglaskom na trgovinu. To je povuklo rast na preko 7 %, održiv tijekom dugog razdoblja." (Bivši premijer i aktualni veleposlanik Republike Koreje i aktualni član Povjerenstva za rast i razvitak,

pregled ključnih izvoznih i uvoznih proizvoda. Potrebno je izvršiti pripreme radnje u smislu izrade analize izvoznih i uvoznih repromaterijala, komponenti i proizvoda. Radi smanjenja uvoza potrebno je stimulirati proizvodnju roba i usluga koje se ne proizvode u BiH ili proizvode u nedovoljno velikom opsegu, te se stoga uvoze, a postoje razvojne mogućnosti da se isti proizvodi ili njihovi supstituti proizvode u Kantonu Središnja Bosna. Ovo se posebice odnosi na hranu i energiju. Učinkovitim korištenjem ekonomije obujma uz učinkovitu diversifikaciju proizvoda stvorit će se mogućnost proizvodnje i plasiranja tržišnih viškova na međunarodnim tržištima.

16. **Jačati potporu izvoznicima** - Niti postojeći, a kamoli potencijalni izvoznici, nisu dovoljno potaknuti finansijskim i drugim mjerama na povećanje izvoza te je nužno reducirati fiskalna opterećenja i ostala davanja u svrhu reinvestiranja u modernizaciju i proširenje kapaciteta, razviti sustav institucija, finansijskih shema, poreznih poticaja, jamstava, osiguranja itd.
17. **Poboljšati i harmonizirati poslovni ambijent** revizijom regulatornih mjera koje kompliciraju i produžavaju osnivanje, vođenje i zatvaranje poduzeća, te pojednostaviti i automatizirati registraciju poslovnih subjekata.
18. **Razvijati instrumente finansijske potpore razvitku MSP-ova** - Finansijski poticaji se ogledaju u poticajima iz proračuna i povoljnim kreditnim linijama. Poticaji iz proračuna su nužni za potporu posebnim programima: za mlade, žene, ruralno i socijalno poduzetništvo. Kreditnim linijama pod povoljnim uvjetima (duži rok otplate, grace razdoblje, niža ili nulta kamatna stopa, koja bi se financirala ili sufinancirala iz Proračuna KSB) osiguravaju se sredstva za investicije u proširenje postojećih kapaciteta, za nove procese i proizvode i samim tim za zapošljavanje određenog broja radnika.
19. **Osiguravati finansijsku potporu osnivanju MSP-ova** - Osnivanju novih poduzeća većina zemalja u okruženju i u EU pridaje posebnu pažnju u vidu raznih olakšica, uključivši i finansijske poticaje. Poticaji se odnose na bespovratna sredstva iz proračuna u vidu početnog kapitala (seed capital) i povoljnih kreditnih linija za rast start up poduzeća, posebice u oblasti naprednih tehnologija. Potrebno je proučiti mogućnost formiranja fondova rizik kapitala (joint venture), kao javno-privatnog partnerstva.
20. **Poticati razvitak inkubatora** - Nužno je provesti analizu funkcioniranja postojećih poslovnih inkubatora u drugim kantonima i ustanoviti barijere njihovom razvitku u našem Kantonu. Posebice je važno razmotriti koje usluge iz "pakete usluga" (prostor, zajedničke poslovne funkcije, informacije, usmjeravanje, konzalting, trening, financije, transfer tehnologija) pružaju inkubatori te izraditi nacrt daljeg razvitka uz unapređenje usluga inkubatora i početi promovirati sustav "poslovnih anđela".
21. **Poticati samozapošljavanje** - Jedna od mjera koja omogućava prevenciju i smanjenje dugoročne nezaposlenosti je i potpora samozapošljavanju. Promidžba samozapošljavanja kao jedne od opcija, te pružanje finansijske i tehničke potpore i poduzetničke obuke nezaposlenima su ključni mehanizmi koji mogu povećati stopu ekonomske aktivnosti i smanjiti stopu dugoročne nezaposlenosti.
22. **Potpora razvitku ruralnog i posebice ženskog poduzetništva** - Razvitak biznisa na selu treba usmjeravati prema korištenju sirovina koje se već nalaze u ruralnom prostoru, te razvitka usluga koje su potrebne ruralnom području. Potpora proizvodnji specifičnih geografski brandiranih proizvoda. Veliki broj ruralnih kućanstava u Kantonu ima dugu tradiciju prerade različitih stočarskih i biljnih proizvoda izravno na poljoprivrednom gazdinstvu. Proizvodi kao što su razne mesne prerađevine, sir i kajmak, te med i prerađevine od voća i povrća predstavljaju važan dio ruralne ekonomije i doprinose unapređivanju ekonomskog položaja obiteljskog gazdinstava. Preradom poljoprivredni proizvodi odnosno poljoprivredne sirovine dobivaju dodatnu vrijednost, a time i bolju cijenu na tržištu. Dodatnu vrijednost također stvara ime, kvaliteta, poseban okus, oblik i dr. osobine, kao i poseban vid tehnologije proizvodnje.

Posebne ekonomske problematike vezane za Kanton

Područje Kantona Središnja Bosna se prostire na ukupno 3.189,0 km², čine ga dvanaest općina: Bugojno, Busovača, Dobretići, Donji Vakuf, Fojnica, Gornji Vakuf-Uskoplje, Jajce, Kiseljak, Kreševo, Novi Travnik, Travnik i Vitez, što čini 12,21 % ukupne teritorije Federacije BiH, odnosno 6,23 % ukupne teritorije Bosne i Hercegovine.

Prema rezultatima popisa stanovništva, domaćinstva i stanova u BiH, 2013. godine, Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine, Sarajevo, lipanj 2016., Kanton Središnja Bosna broji 254.686 stanovnika¹⁸, što je 11,4 % u odnosu na ukupan broj stanovnika Federacije Bosne i Hercegovine. Prirodni priraštaj je negativan i iznosi -186, a gustoća naseljenosti je nešto ispod prosjeka Federacije BiH (79,0 u Kantonu naspram 84,5 stanovnika po km² u FBiH).

Prema podacima Federalnog Zavoda za programiranje razvoja za Kanton Središnja Bosna, ostvarene investicije u nova stalna sredstva u 2014. godini iznosile su 194,0 milijuna KM¹⁹ (vidjeti tablicu 2.4).

Tablica 2.4: Osnovni indikatori razvoja FBiH i Kantona Središnja Bosna u 2016. godini

Elementi	Federacija BiH		Kanton Središnja Bosna		Učešće kantona u FBiH	
	2015.	2016.	2015.	2016.	2015.	2016.
Površina u km ²	26.111	26.111	3.189	3.189	12,2	12,2
Stanovništvo u tisuć. (procj. prema popisu)	2.209	2.206	252	252	11,4	11,4
Poreski prihodi u mil. KM	290,6	344,6	19,7	25,7	6,8	7,5
Poreski prihodi po stanovniku u KM	124,5	156,2	78,3	102,2	62,9	65,4
Industrijska proizvodnja - indeks	102,2	102,6	106,2	104,6	-	-
Izvoz robe - u mil. KM	6.142.381	6.259.782	658.339	702.350	10,7	11,2
Uvoz robe - u mil. KM	10.678.330	10.925.411	914.282	932.042	8,6	8,5
Pokrivenosti uvoza izvozom u %	57,5	57,3	72,0	75,4	-	-
Trgovinska bilanca u mil. KM (deficit)	-4.535.949	-4.665.629	-255.944	-229.692	5,6	4,9
Zaposlenost - prosjek	450.121	457.974	41.615	43.474	9,2	9,5
Radno sposobno stanovništvo (15-64)	1.560.192	1.556.536	179.464	178.978	11,5	11,5
Radna snaga - broj	839.986	830.181	82.463	82.222	9,8	9,9
Stupanj registrirane zaposlenosti u %	28,9	29,4	23,2	24,3	-	-
Stupanj aktivnosti u % ⁶	53,8	53,3	45,9	45,9	-	-
Nezaposlenost – broj sa stanjem 31.12.	389.865	372.207	40.848	38.748	10,5	10,4
Stupanj registrirane nezaposlenosti u %	46,4	44,8	49,5	47,1	-	-
Plaća - prosječna u KM	830	839	673	678	81,1	80,8
Mirovina - prosječna u KM	366	369	359	361	98,1	97,8
Broj umirovljenika – broj sa stanjem 31.12.	402.044	409.335	38.457	38.916	9,6	9,5
Broj poslovnih subjekata – broj sa stanjem 31.12.	103.066	105.083	10.908	10.225	10,6	9,7
Ostvarene investicije u stalna sredstva u mil. KM	2.495	²⁰	194	-	7,8	-
Stupanj investiranja	15,1	-	-	-	-	-

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja, lipanj 2017. godine

Prema statističkim podacima ukupan broj poslovnih subjekata u Federaciji BiH na dan 31. 12. 2016. godine iznosio je 105.083, što je više za 2,0 % u odnosu na prethodnu godinu. Ukupan broj poslovnih subjekata u KSB iznosi 10.225 i manji je za 683 ili 6,3 % u odnosu na prethodnu godinu.

¹⁸ Procjena ukupnog broja prisutnih stanovnika od 30. 6. 2016. godine, Federalnog zavoda za statistiku pokazuje da u Kantonu Središnja Bosna ima 251.973 stanovnika

¹⁹ Ukupni podaci o investicijama za 2016. godinu u FBiH i po kantonima biće dostupni u kolovozu 2017. godine.

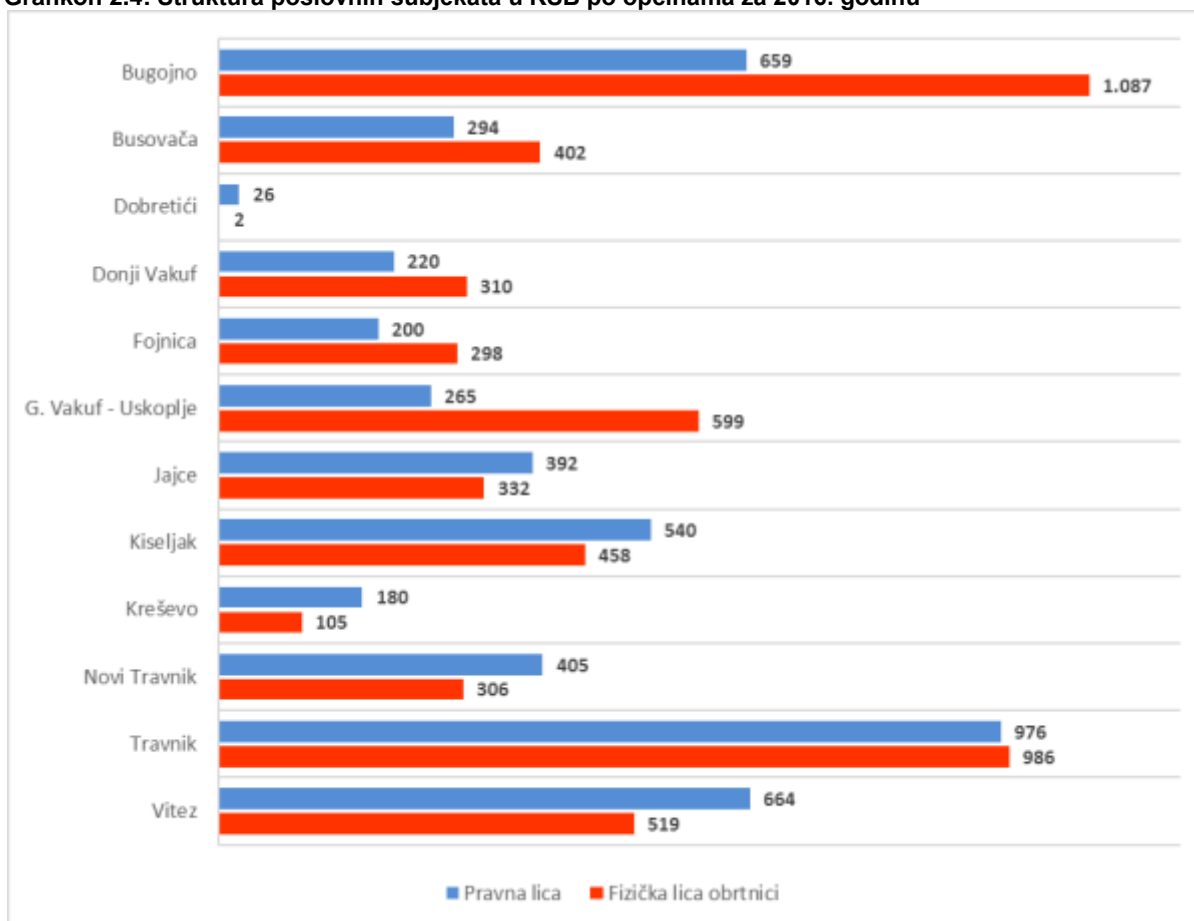
²⁰ Podaci o investicijama za 2016. godinu u FBiH i po kantonima biće dostupni u augustu 2017. godine.

Broj poslovnih subjekata u KSB učestvuje u ukupnom broju poslovnih subjekata u Federaciji BiH s 9,7 %.

Registriran broj pravnih osoba u 2016. godini u Federaciji BiH iznosi 55.487, što je više za 3,8 % u odnosu na prethodnu godinu. U Kantonu Središnja Bosna broj pravnih osoba iznosi 4.821, što je u odnosu na prethodnu godinu više za 162 ili 3,5 %. Broj registriranih pravnih osoba u KSB učestvuje u ukupnom broju registriranih pravnih osoba u Federaciji BiH s 8,7 %.

Broj registriranih obrtnika u FBiH sa stanjem na dan 31. 12. 2016. godine iznosio je 49.596, što je manje za 0,1 % u odnosu na prethodnu godinu, dok u KSB broj registriranih obrtnika iznosi 5.404 što je manje za 845 ili 13,5 % u odnosu na 2015.godinu. Broj registriranih obrtnika u KSB učestvuje u ukupnom broju registriranih obrtnika u Federaciji BiH s 13,7 %. Broj registriranih poslovnih subjekata u KSB po općinama daje se u slijedećem grafikonu.

Grafikon 2.4: Struktura poslovnih subjekata u KSB po općinama za 2016. godinu

Izvor: Federalni zavod za statistiku

U 2016. godini u Federaciji BiH ostvaren je rast fizičkog obima industrijske proizvodnje po stopi od 2,6 %, dok je u Kantonu Središnja Bosna ostvaren rast fizičkog obima industrijske proizvodnje po stopi od 4,6 %. Najveći doprinos rastu fizičkog obima industrijske proizvodnje ovog kantona ima prerađivačka industrija (rast 6,1 %), što se može vidjeti u tablici ispod.

Tablica 2.5: Indeks industrijske proizvodnje Kantona Središnja Bosna

	2016/2015	
	Federacija BiH	Kanton Središnja Bosna
INDUSTRIJA - UKUPNO	102,6	104,6
PREMA GLAVNIM INDUSTRIJSKIM GRUPACIJAMA		
Intermedijarni proizvodi	102,3	98,7
Energija	102,3	97,5
Kapitalni proizvodi	103,4	125,3
Trajni proizvodi za široku potrošnju	117,1	151,5
Netrajni proizvodi za široku potrošnju	101,7	99,7
PREMA PODRUČJIMA I OBLASTIMA KD-a		
Vađenje ruda i kamena	105,7	97,5
Prerađivačka industrija	102,8	106,1
Proizvodnja i opskrba električnom energijom i plinom	100,4	97,7

Izvor: Federalni zavod za statistiku

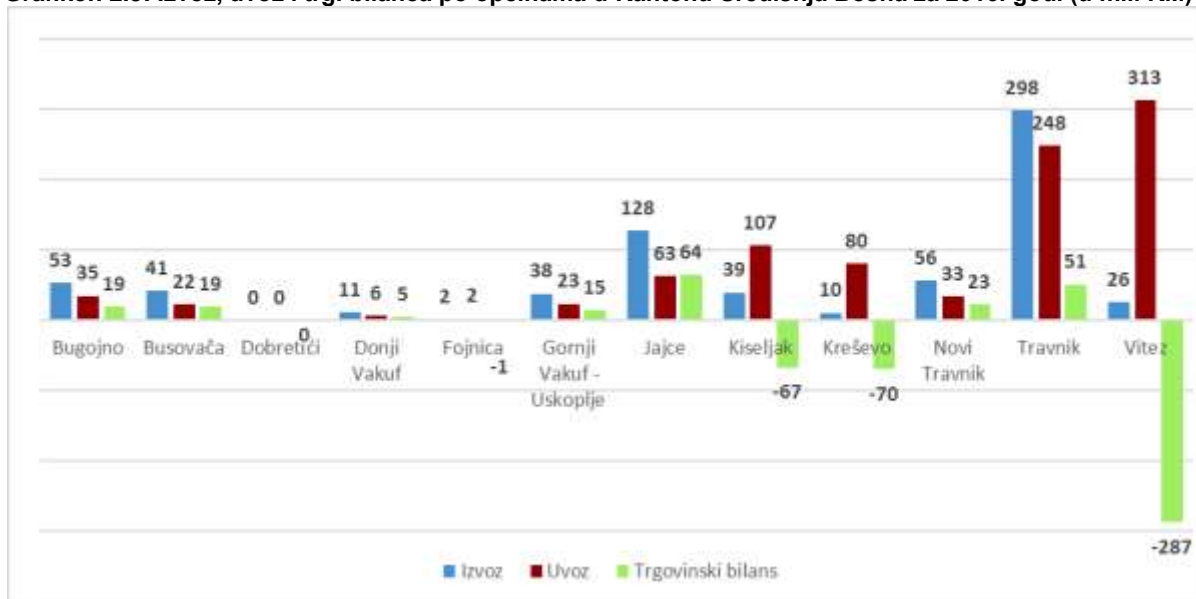
U 2016. godini u Federaciji BiH ostvaren je izvoz u ukupnom iznosu od 6.260 mil. KM što je za 1,9 % više u odnosu na izvoz u 2015. godini. U Kantonu Središnja Bosna izvoz iznosi 702 mil. KM što je za 6,7 % više u odnosu na prethodnu godinu. Izvoz Kantona učestvuje u ukupnom izvozu Federacije BiH s 11,2 %.

Povećanje izvoza zabilježeno je u većini općina Kantona, a najviše u Kreševu za 46,5 %, Gornji Vakuf - Uskoplju za 20,0 % dok je najveće smanjenje izvoza zabilježeno u općini Fojnica za 34,8 %.

U 2016. godini u Federaciji BiH ostvaren je uvoz u ukupnom iznosu od 10.925 mil. KM što je za 2,3 % više u odnosu na 2015. godinu. U KSB uvoz iznosi 932 mil. KM što je za 1,9 % više u odnosu na prethodnu godinu. Uvoz Kantona učestvuje u ukupnom uvozu FBiH s 8,5 %.

Povećanje uvoza zabilježeno je u nekoliko općina Kantona, a najviše u općini Donji Vakuf za 41,0 % i Jajce za 13,5 %. Postotak pokrivenosti uvoza izvozom u 2016. godini u FBiH iznosi 57,3 %, a u KSB 75,4 %, što se može vidjeti u grafikonu 2.5.

Grafikon 2.5: Izvoz, uvoz i trg. bilanca po općinama u Kantonu Središnja Bosna za 2016. god. (u mil. KM)

Izvor: Uprava za neizravno oporezivanje BiH, posredovanjem Agencije za statistiku BiH

U 2016. godini u Federaciji BiH ostvaren je prosječan broj zaposlenih u iznosu od 457.974, što je u odnosu na prethodnu godinu više za 1,7 % ili 7.853 zaposlena osoba. U Kantonu Središnja Bosna broj zaposlenih u 2016. godini iznosi 43.474, što je u odnosu na prethodnu godinu više za 1.859 ili za 4,5 %. Broj zaposlenih u KSB učestvuje u ukupnom broju zaposlenih u FBiH s 9,5 %.

Povećanje broja zaposlenih zabilježeno je u većini općina Kantona, najviše u Busovači za 8,0 %, Gornji Vakuf - Uskoplju za 7,3 % dok je najveći pad broja zaposlenih zabilježen u Dobretićima za 12,8 %.

Stupanj registrirane zaposlenosti u KSB po EU metodologiji, točnije po metodologiji Međunarodne organizacije rada (ILO) - broj zaposlenih u odnosu na radno sposobno stanovništvo, iznosi 24,3 % što je u odnosu na prethodnu godinu više za 1,1 % (stupanj zaposlenosti u FBiH iznosi 29,4 %).

Prosječan broj zaposlenih i radno sposobno stanovništvo po općinama u KSB u 2016. godini dat je u slijedećem grafikonu.

Grafikon 2.6: Prosječan broj zaposlenih i radno sposobno stanovništvo u KSB u 2016. godini

Izvor: Federalni zavod za statistiku, 2017; Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

Na kraju 2016. godine u Federaciji BiH broj nezaposlenih osoba iznosi 372.207 što je manje za 17.658 ili 4,5 % u odnosu na 2015. godinu.

Najviši broj nezaposlenih osoba registriran je u Tuzlanskom kantonu (91.693 ili 24,6 % od ukupnog broja nezaposlenih u FBiH), u Kantonu Sarajevo (69.163 ili 18,6 %) i u Zeničkodobojnskom kantonu (66.202 ili 17,8 %). Najmanji broj nezaposlenih osoba registriran je u Bosansko-podrinjskom kantonu (3.502 ili 0,9 % od ukupnog broja nezaposlenih u Federaciji BiH).

Povećanje broja nezaposlenih registrirano je jedino u Zapadnohercegovačkom kantonu za 1,6 %, dok je najveće smanjenje broja nezaposlenih ostvareno u Posavskom kantonu za 7,2 %, Kantonu 10 za 5,8 %, Unsko-sanskom za 5,2 %, Srednjobosanskom kantonu za 5,1 % i Tuzlanskom kantonu za 4,9 %.

Stupanj registrirane nezaposlenosti Federacije BiH po EU metodologiji, točnije po metodologiji Međunarodne organizacije rada (ILO) - broj nezaposlenih u odnosu na radnu snagu) iznosi 44,8 % i u odnosu na prethodnu godinu smanjio se za 1,6 %.

Prema Anketi o radnoj snazi 2016. koja je provedena po preporukama i definicijama ILO organizacije i zahtjevima Statističkog ureda EU (EUROSTAT) stopa nezaposlenosti u Federaciji BiH u 2016. godini iznosi 25,7 % (broj nezaposlenih u odnosu na radnu snagu).

Broj nezaposlenih prema registriranim podacima po kantonima FBiH i godinama daje se u sljedećoj tablici.

Tablica 2.6: Broj nezaposlenih prema registriranim podacima po kantonima FBiH

Nezaposleni - stanje 31.12.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
Unsko - sanski	44.734	46.203	46.341	46.600	44.192
Posavski	5.602	5.586	5.578	5.465	5.070
Tuzlanski	98.289	98.956	98.797	96.429	91.693
Zeničko - dobojski	69.212	70.778	70.462	69.290	66.202
Bosansko - podrinjski	3.637	3.693	3.636	3.570	3.502
Kanton Središnja Bosna	40.356	41.711	41.804	40.848	38.748
Hercegovačko - neretvanski	31.363	32.550	33.818	34.453	33.327
Zapadnohercegovački	9.741	10.480	10.974	11.393	11.572
Kanton Sarajevo	73.018	72.493	71.415	72.545	69.163
Kanton 10	8.900	9.492	9.440	9.272	8.738
Federacija BiH	384.852	391.942	392.265	389.865	372.207

Izvor: Zaposlenost i nezaposlenost FZS mjesečni statistički pregled po kantonima, (Federalni zavod za statistiku, 2017).

Registriran broj nezaposlenih u Federaciji BiH sa stanjem na dan 31. 12. 2016. godine iznosi 372.207 što je manje za 4,5 % u odnosu na 2015. godinu.

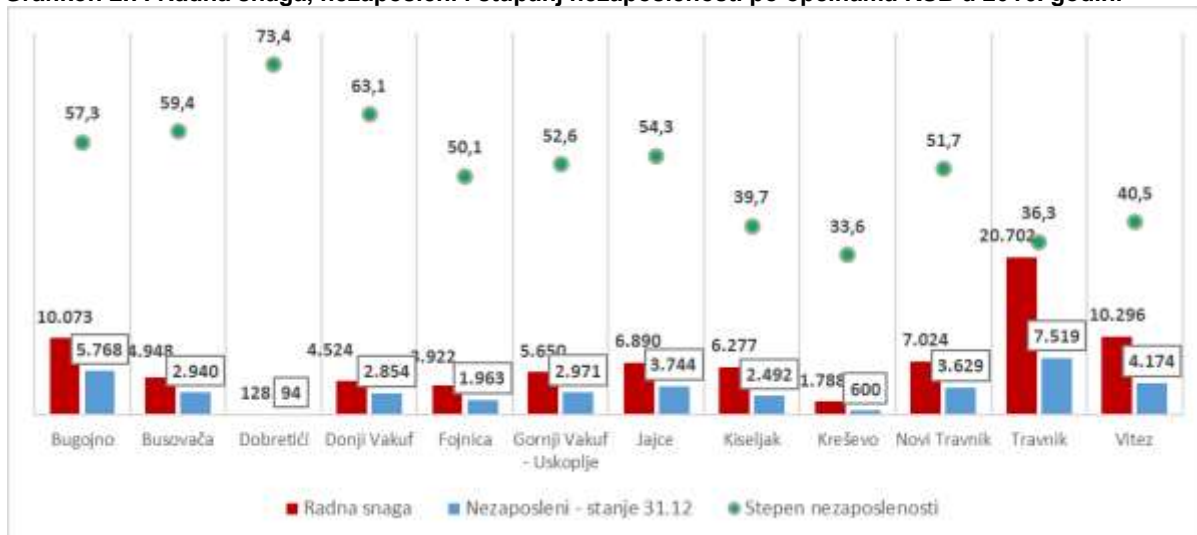
Registrirana nezaposlenost u Kantonu Središnja Bosna u prosincu 2016. godine iznosi 38.748 osoba koja traže zaposlenje, što je manje za 2.100 ili 5,1 % u odnosu na prethodnu godinu. Broj nezaposlenih u ukupnom broju nezaposlenih u FBiH iznosi 10,4 %.

Najveći broj nezaposlenih osoba registriran je u općinama Travnik (2,0 % od ukupnog broja nezaposlenih u FBiH) i Bugojno (1,5 %), dok je najmanji broj nezaposlenih osoba registriran u Kreševu (0,2 %) i Dobretićima (0,03 % od ukupnog broja nezaposlenih u FBiH).

Smanjenje broja nezaposlenih registrirano je u svim općinama, a najviše u Kreševu za 15,3 %, Fojnici za 7,3 %, Novom Travniku za 7,0 %, Travniku i Dobretićima za 6,9 %.

Stupanj nezaposlenosti, prema registriranim podacima, u odnosu na radnu snagu u FBiH u 2016. godini iznosi 44,8 %, a u KSB 47,1 %. Radna snaga, nezaposleni i stupanj nezaposlenosti po općinama u KSB u 2016. godini prikazan je u grafikonu ispod.

Grafikon 2.7: Radna snaga, nezaposleni i stupanj nezaposlenosti po općinama KSB u 2016. godini

Izvor: za zaposlenost i nezaposlenost FZS mjesečni statistički pregled FBiH 2017.

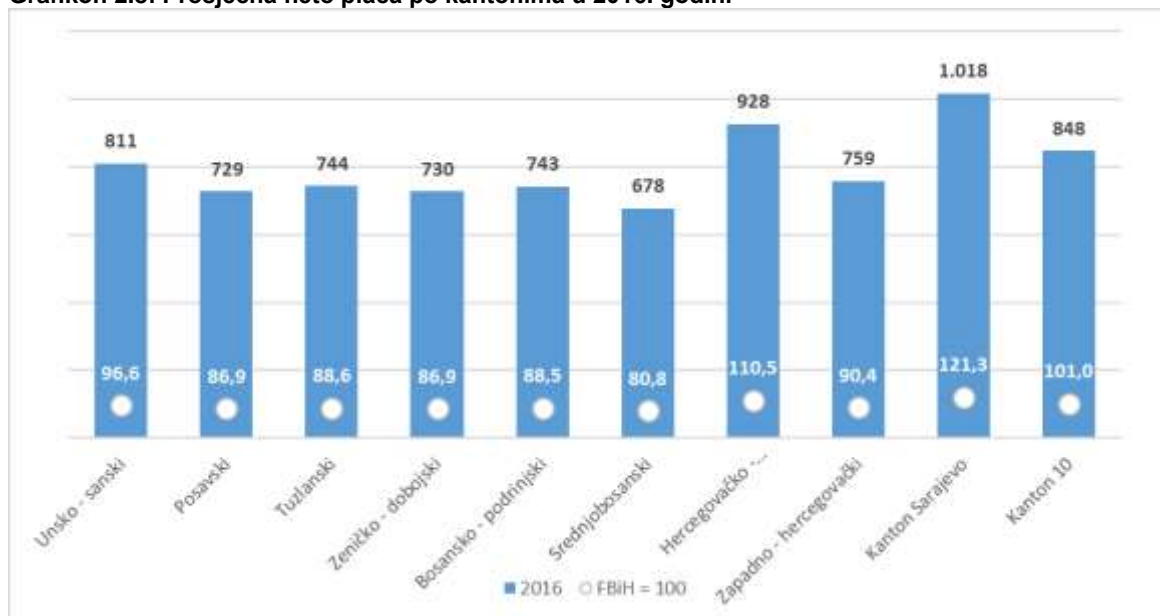
U 2016. godini, u Federaciji BiH prosječna mjesečna isplaćena neto plaća iznosi 839 KM i viša je za 1,1 % u odnosu na prethodnu godinu. Najviša prosječna neto plaća je isplaćena u Kantonu Sarajevo (1.018 KM), a najniža u Srednjobosanskom kantonu (678 KM).

Povećanje prosječne mjesečne plaće zabilježeno je u skoro svim kantonima. Najveće povećanje je zabilježeno u Hercegovačko-neretvanskom kantonu za 4,2 %, Posavskom za 2,6 % i Zeničko-dobojskom za 1,6 %, dok je smanjenje prosječne plaće zabilježeno samo u Kantonu Sarajevo za 0,6 %.

U 2016. godini, u Federaciji BiH najviša prosječna isplaćena plaća zabilježena je u djelatnosti proizvodnje i snabdijevanja električnom energijom, plinom, parom i klimatizacijom u iznosu od 1.573 KM, što je više za 1,0 % u odnosu na prethodnu godinu. Najniža isplaćena plaća zabilježena je u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo) u iznosu od 509 KM, što je u odnosu na prethodnu godinu više za 0,4 %.

Najveće povećanje plaće u odnosu na prethodnu godinu zabilježeno je u djelatnostima umjetnosti, zabave i rekreacije za 5,9 %, dok je najveće smanjenje plaće zabilježeno u ostalim uslužnim djelatnostima za 1,8 %.

Grafikon 2.8: Prosječna neto plaća po kantonima u 2016. godini

Izvor: (Federalni zavod za statistiku, 2017) Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

U 2016. godini u Federaciji BiH prosječna mjesečna isplaćena neto plaća iznosila je 839 KM i viša je za 1,1 % u odnosu na prethodnu godinu. U Kantonu Središnja Bosna prosječna neto plaća iznosi 678 KM što je manje za 0,8 % u odnosu na 2015. godinu i što je 81,1 % u odnosu na prosjek FBiH.

Povećanje prosječne mjesečne plaće zabilježeno je u polovini općina Kantona, najviše u Dobretićima za 4,6 % i Novom Travniku za 3,4 %, a najveće smanjenje je zabilježeno u Busovači za 2,1 %.

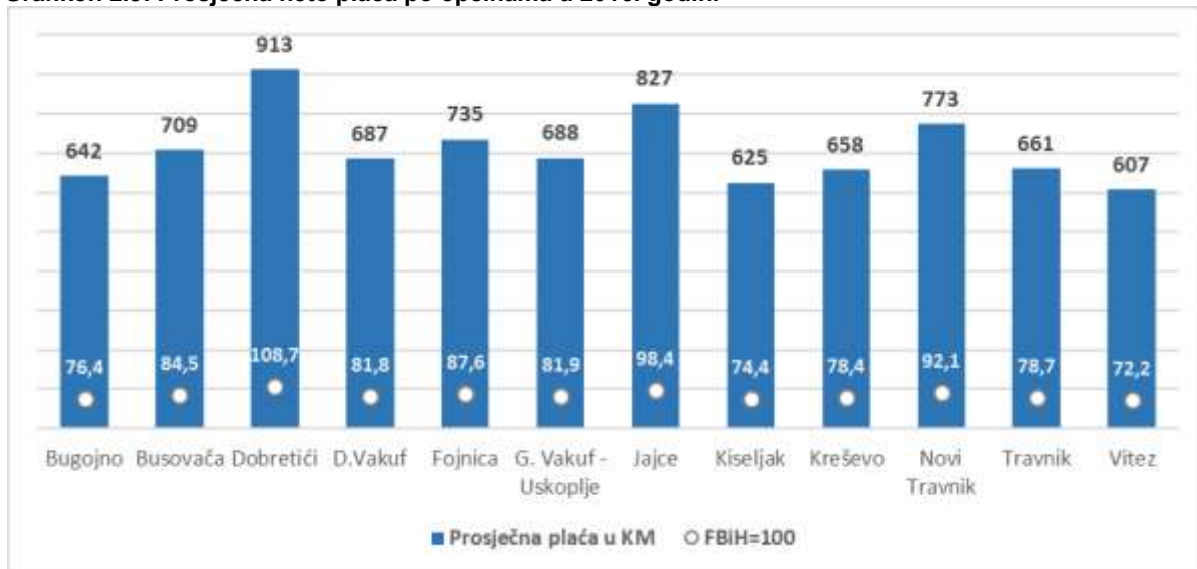
Plaće u KSB po općinama u 2016. godini prikazane u tablici ispod.

Tablica 2.7: Prosječna neto plaća po općinama KSB u 2016. godini

Općine	Prosječna neto plaća u KM	Učešće FBiH = 100
Bugojno	642	76,5
Busovača	709	84,5
Dobretići	913	108,8
Donji Vakuf	687	81,9
Fojnica	735	87,6
G.Vakuf - Uskoplje	688	82,0
Jajce	827	98,6
Kiseljak	625	74,5
Kreševo	658	78,4
Novi Travnik	773	92,1
Travnik	661	78,8
Vitez	607	72,3
Kanton Središnja Bosna	678	80,8
Federacija BiH	839	100,0

Izvor: FZS; Kanton Središnja Bosna u brojkama, 2017.

Grafikon 2.9: Prosječna neto plaća po općinama u 2016. godini

Izvor: (Federalni zavod za statistiku, 2017) Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

Ukupan broj umirovljenika u Federaciji BiH u prosincu 2016. godine iznosi 409.335, što je za 1,8 % više nego u prethodnoj godini. U Kantonu Središnja Bosna broj umirovljenika u prosincu 2016. godine iznosi 38.916 što je više za 1,2 % i što je 9,2 % u odnosu na ukupan broj umirovljenika u FBIH. Broj umirovljenika se povećao u većini općina Kantona, a najviše u Kreševu za 4,1 % i Kiseljaku za 2,0 %.

Prosječna isplaćena mirovina u prosincu 2016. godine u FBIH iznosi 369 KM, što je više za 0,8 %, dok u KSB prosječna isplaćena mirovina iznosi 361 KM što je više za 0,6 % u odnosu na prethodnu godinu. Povećanje prosječne isplaćene mirovine zabilježeno je u svim općinama Kantona dok je najviše u G.Vakuf - Uskoplju za 1,4 %, a najmanje u Jajcu za 0,1 %.

Tablica 2.8: Broj umirovljenika i iznos mirovina po općinama KSB u 2016. godini

Općine	Broj umirovljenika	Ukupan iznos isplaćenih mirovina	Prosječna mirovina u KM
Bugojno	4.944	1.725.209	348,9
Busovača	2.693	1.010.426	375,2
Dobretići	0,0	0,0	0,0
Donji Vakuf	2.120	732.832	345,7
Fojnica	2.329	827.796	355,4
G.Vakuf - Uskoplje	2.601	860.532	330,8
Jajce	3.240	1.081.386	333,8
Kiseljak	3.285	1.214.090	369,6
Kreševo	1.067	375.985	352,4
Novi Travnik	3.821	1.419.733	371,6
Travnik	8.419	3.154.122	374,6
Vitez	4.397	1.661.340	377,8
Kanton Središnja Bosna	38.916	14.063.451	361,4
Federacija BiH	345.629	137.713.967	398,4
UKUPNO PIO FBIH	409.335	151.016.660	368,9

Izvor podataka: Federalni zavod za mirovinsko i invalidsko osiguranje Mostar ; Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

U sljedećoj tablici dati su pokazatelji razvijenosti kantona i Federacije BiH, na osnovu kojih su kantoni rangirani (nivo razvijenosti) u odnosu na prosjek Federacije BiH. Rang razvijenosti kantona urađen je na osnovu aritmetičke sredine 5 pokazatelja – stupanj zaposlenosti, stupanj nezaposlenosti, broj učenika osnovnih i srednjih škola na 1000 stanovnika, odsutno stanovništvo u odnosu na 1991. godinu i poreski prihodi po općinama po glavi stanovnika. Kanton Središnja Bosna rangiran je na 7. mjesto, od ukupno 10 kantona u Federaciji BiH.

Tablica 2.9: Nivo razvijenosti FBiH po kantonima za 2016. godinu

Kanton/županija	Stup. zapos. u %	Stup. nezap. u %	Broj učen. (osn+sred) na 1000 stan.	Prihodi po glavi stanovnika	Index odsut. stan.	Federacija BiH= 100					Indeks razvijenosti	Rang
						Stup. zap.	Stup. nez.	Broj učen. na 1000 stan.	Prihodi po glavi stan.	Odsut. stan.		
Kanton Sarajevo	44	34,9	124	287	-15,4	149,6	122,2	101	184	123,1	136	1
Zapadno – hercegovački	28,4	39,4	127	164	5,6	96,5	112,1	104	105	228,1	129,1	2
Hercegovačko – neretvanski	31,8	40,9	118	202	-18	108	108,7	96	129	110	110,4	3
Tuzlanski	26,7	52	123	111	-15,5	90,9	84,1	100	71	122,5	93,7	4
Bosansko – podrinski	40,9	34,3	122	185	-43,2	138,8	123,6	110	85	-16	92,9	5
Zeničko-dobojski	28,1	47,9	135	133	-24,7	95,4	93,2	97	60	76,7	92,1	6
Kanton Središnja Bosna	24,3	47,1	128	102	-25,7	82,6	94,9	104	66	71,8	83,7	7
Unsko-sanski	17	57,4	120	94	-21,3	57,7	71,9	100	118	93,7	76,1	8
Posavski	19,1	46,6	88	113	-33,3	64,8	96,1	71	72	33,8	67,6	9
Kanton 10	16,8	48	85	91	-29,2	57	92,9	69	59	54,1	66,3	10
FBiH	29,4	44,8	123	156	-20	100	100	100	100	100	100	

Izvor: Socioekonomski pokazatelji po općinama 2016.; Obrada podataka: Federalni zavod za programiranje razvoja

Poglavlje 3: Srednjoročna fiskalna strategija

Uvod

U ovom poglavlju su izložene projekcije prihoda od kojih se očekuje da su dostupni za financiranje javne potrošnje u srednjoročnom razdoblju, a na osnovu projiciranih makroekonomskih pokazatelja i postojećih poreskih politika.

Polazne osnove pri procjeni prihoda za razdoblje 2019. - 2021. godina su podaci Ministarstva financija o izvršenju proračuna za 2016. i 2017. godinu kao i plan Proračuna za tekuću 2018. godinu.

Fiskalna strategija

Sve države članice EU, kao i zemlje kandidati i potencijalni kandidati obavezale su se da će pripremom strateških dokumenata doprinijeti ka zajednički definiranim strateškim ciljevima Strategije Europa 2020 i Strategije Jugoistočna Europa 2020, te da će na toj osnovi pripremati operativne dokumente za implementaciju sredstava iz strukturnih ili IPA fondova²¹.

Strateški okvir BiH je izrađen na osnovu revizije Strategije razvoja BiH i Strategije socijalne uključenosti BiH, koje su bile pripremljene za razdoblje 2010. – 2014. godine, pri tome uzimajući u obzir postojeće sektorske i entitetske strategije, a s namjerom da se ustanovi veza sa strategijama Europa 2020, Jugoistočna Europa 2020, dokumentom strategije zemlje za planiranje sredstava iz fondova IPA, te setom mjera definiranih Sporazumom za rast i zapošljavanje u Bosni i Hercegovini.

Uzeti su u obzir važeći strateški dokumenti usvojeni od strane Vijeća ministara BiH kao i obaveze prema Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju BiH i EU. Dokument je strukturiran po ugledu na Strategiju Europske Unije 2020 te Strategiju Jugoistočna Europa 2020²² koju je usvojilo Vijeće ministara BiH. U obzir su uzeti i prioriteti koji proizlaze iz Strateškog dokumenta Europske komisije za BiH²³, Nacionalnog programa ekonomskih reformi (NERP), preporuka Sporazuma za prosperitet i zapošljavanje u BiH i drugih međunarodnih organizacija i/ili istraživanja.

Identifikacijom razvojnih područja u okviru ciljeva koji su usvojeni za Strategiju Jugoistočne Europe 2020, i koji su međusobno povezani, utvrđeni su i ciljevi BiH:

- *Integrirani rast* kroz promociju regionalne trgovine i uzajamnog investiranja te razvoja nediskriminatorskih i transparentnih trgovinskih politika;
- *Pametni rast* predstavlja inovacije, digitalizaciju i mobilnost mladih ljudi, kao i opredjeljenje da budemo konkurentni na osnovu kvaliteta, a ne na osnovu cijene radne snage;
- *Održivi rast* se fokusira na balansiran regionalni razvoj i poboljšanu efikasnost i održivost upravljanja prirodnim resursima, kao podršku za povećanu samoodrživost ekonomije i društva i stvaranje poboljšanih uvjeta za lokalni razvoj i zapošljavanje;
- *Inkluzivni rast* je u funkciji povećanja zaposlenosti, razvoja vještina, inkluzivnog učešća na tržištu radne snage, inkluzivnog i kvalitetnog zdravstva i smanjenja siromaštva;

²¹ "BiH je pripremila i dostavila Europskoj komisiji radne verzije sektorskih planskih dokumenata za IPA II za sektore Javna uprava, Unutarnji poslovi i Pravda i osnovna prava za razdoblje 2015-2017. Ovi dokumenti će predstavljati osnovu za programiranje IPA II i pripremu IPA paketa za BiH. Indikativni iznosi sredstava za BiH su 39,7 mil. eura za 2015; 42,7 za 2016. i 43,7 za 2017. godinu."

²² Regionalno vijeće za suradnju (RCC), Strategija Jugoistočna Europa 2020. Strategija je usvojena 21. 11. 2013. godine na Ministarskoj konferenciji Investicionog komiteta Jugoistočne Europe od strane predstavnika svih zemalja Jugoistočne Europe

²³ Europska komisija, Bosna i Hercegovina, Strateški dokument za zemlju korisnicu, nacrt, ožujak 2014.

- *Upravljanje u funkciji rasta* podrazumijeva povećanje kapaciteta administracije za primjenu principa dobrog upravljanja na svim nivoima vlasti, jačanje vladavine prava i suzbijanje korupcije u cilju stvaranja poslovnog ambijenta i pružanja javnih usluga neophodnih za ekonomski i društveni razvoj.

Strateški ciljevi su:

- 1) Makroekonomska stabilnost
- 2) Unaprijediti razvoj konkurentnog ekonomskog okruženja
- 3) Razvoj ljudskih resursa
- 4) Povećati industrijsku konkurentnost
- 5) Unaprijediti kulturu i kreativne sektore
- 6) Ravnomjeran regionalni razvoj
- 7) Poboljšanje upravljanja okolišem i razvoj okolišne infrastrukture, uz povećanje otpornosti na klimatske promjene
- 8) Brži i efikasniji razvoj poljoprivrede i ruralni razvoj
- 9) Razvoj energetske potencijala, posebno obnovljivih izvora energije i povećanje energetske efikasnosti
- 10) Povećati mogućnosti za zapošljavanje
- 11) Promovirati inkluzivnost u obrazovanju
- 12) Smanjiti siromaštvo i socijalnu isključenost
- 13) Unaprijediti zdravstvenu zaštitu
- 14) Ubrzati proces tranzicije i izgradnje kapaciteta

Sabor Kantona je na XVI. sjednici održanoj 12. 7. 2016. godine usvojio **Strategiju razvitka Kantona Središnja Bosna za razdoblje 2016. – 2020. godina**²⁴. Strategija razvitka predstavlja ključni strateško-planski dokument koji treba poticati i usmjeravati budući rast i razvoj Kantona. Strategija je urađena uz uvažavanje postojećih strateških dokumenata po vertikalnom i horizontalnom nivou, postojećeg socio-ekonomskog stanja i razvojnih prioriteta i potreba Kantona, raspoloživih i budućih kapaciteta Kantona te pozitivnih društveno-ekonomskih odnosa u okruženju. Definirana su tri strateška pravca djelovanja za Kanton Središnja Bosna do 2020. godine:

- 1) Ojačati gospodarski sektor održivim korištenjem raspoloživih potencijala, prirodnih resursa, nasljeđa i tradicije.
- 2) Unaprijediti obrazovanje, zdravstvenu i socijalnu zaštitu te sigurnost građana.
- 3) Poboljšati infrastrukturu, komunalne usluge i stanje okoliša.

Ovom Strategijom KSB će biti zvanično zastupljena u participativnoj izradi Strategije razvoja FBiH, kao i kompatibilna sa strategijom na nivou države BiH, kako bi se osiguralo da se prioriteti KSB izraze na federalnom i državnom nivou.

Pored ove Strategije u fokusu Vlade Kantona su i sektorske strategije, kao što je **Strategija razvoja obrazovanja za razdoblje 2014. - 2021. godine**, za koju je 2013. godine Vlada KSB dala suglasnost Ministarstvu prosvjete, znanosti, kulture i sporta na pokretanje postupka za izradu, i **Strategije razvoja turizma KSB za razdoblje 2013. – 2023. godine**, za koju je Vlada na prijedlog Ministarstva gospodarstva dala suglasnost na Odluku o dodjeli ugovora za usluge izrade strategije „Univerzitetu Zenica“ Pravni fakultet – Institut za društvena istraživanja. **Strategija gospodarskog razvoja Kantona Središnja Bosna za razdoblje 2013. - 2023. godina**, u kojoj je definirano pet strateških ciljeva, i to:

1. Kreiranje privlačnog poslovnog okruženja,
2. Kreiranje konkurentne ekonomije bazirane na razvoju MSP²⁵,

²⁴ Kantonalni odbor za razvoj Kantona Središnja Bosna izradio je „Strategiju razvoja KSB 2016. – 2020.“ uz podršku Projekta integriranog lokalnog razvoja (ILD), zajedničke inicijative Vlade Švicarske i Razvojnog programa Ujedinjenih nacija (UNDP) u BiH uz angažiranje Innova Management Consulting d.o.o. Sarajevo.

²⁵ MSP – mala i srednja poduzeća.

3. Razvoj poljoprivrede i industrije prerade poljoprivrednih proizvoda,
4. Razvoj prerađivačke industrije, i
5. Razvoj turizma.

U listopadu 2013. godine donesena je **Strategija komunikacija u Kantonu Središnja Bosna za razdoblje 2013. - 2018. godina**, a u ožujku 2014. god. usvojena je **Strategija upravljanja ljudskim resursima Vlade Kantona Središnja Bosna**. U srpnju 2016. godine donesena je **Strategije za borbu protiv korupcije za razdoblje 2015. - 2019.**, također imenovano je i kantonalno tijelo za sprječavanje korupcije i praćenje realizacije Strategije. U srpnju 2018. godine usvojeno je i Izvješće o radu Koordinacionog tijela za praćenje realizacije Strategije za unapređenje prava i položaja osoba s invaliditetom Kantona Središnja Bosna.

U narednom razdoblju očekuje se izrada i donošenje niza drugih strategija kao što su: Strategija gospodarenja poljoprivrednim zemljištem u Kantonu Središnja Bosna, Strategija razvoja i održavanja regionalnih cestovnih pravaca na području Kantona 2017.- 2026., Strategija zapošljavanja na području KSB, Strategija razvoja zdravstva KSB, Strategija suradnje Vlade KSB s nevladinim (neprofitnim) sektorom, Strategije razvoja prometa na području Kantona Središnja Bosna, Strategija razvoja sporta u Kantonu Središnja Bosna, Strategija razvoja kulture u Kantonu Središnja Bosna.

Osim ovih dokumenata u fokusu Vlade su i drugi strateški dokumenti kao Kantonalni plan zaštite okoliša za razdoblje 2015. - 2025. i Plan upravljanja otpadom za područje Kantona Središnja Bosna za razdoblje 2015. – 2025.

U razdoblju 2019. - 2021. godine, Vlada Kantona će utvrđene strateške ciljeve nastojati ostvariti putem usmjeravanja prioriteta ka intenzivnijem gospodarskom razvoju i strukturnim reformama neophodnim za ekonomski rast, uvećanje zaposlenosti i životnog standarda građana. S tim u vezi ovim dokumentom su određene osnovne politike djelovanja usmjerene na održivost javne potrošnje i povećanje konkurentnosti gospodarstva u ovom srednjoročnom razdoblju.

Kako bi se ostvarili navedeni ciljevi, nužno je osigurati izvore financiranja za provedbu istih te je u tu svrhu izražena veza između strateških ciljeva i proračunskih programa. Naime, strateškim planom definiraju se pravci djelovanja ministarstava i kantonalnih uprava, dok se proračunom definiraju programi, aktivnosti i projekti te osiguravaju sredstva potrebna za provedbu. Stoga je Strategija kao dokument polazna osnova za izradu Smjernica ekonomske i fiskalne politike za razdoblje 2019. – 2021.

Povezivanjem Programa javnih investicija (PJI) s procesom strateškog planiranja i budžetiranja, projekti javnih investicija se stavljaju u funkciju ostvarivanja sektorskih politika i strateških ciljeva definiranih u okviru mjerodavnosti institucija Kantona. Na taj način omogućena je bolja povezanost između prvenstvenih projekata i procesa alokacije svih raspoloživih sredstava za njihovu realizaciju, kao i planiranje raspodjele sredstava planiranih kroz proces izrade Dokumenta okvirnog proračuna koji usvaja Vlada, svake godine za trogodišnje razdoblje.

Program javnih investicija KSB priprema Ministarstvo financija kao potpora Vladi Kantona i institucijama Kantona za planiranje ulaganja i donošenje kvalitetnijih investicijskih odluka. PJI je instrument planiranja koji omogućava bolje korištenje sredstava proračuna i **pruža bolji pristup stranim izvorima financiranja**, s obzirom da raspoloživa proračunska sredstva nisu uvijek dostatna za višegodišnje financiranje projekata.

Vlada će poticati unapređenje kapaciteta ministarstava i drugih organa uprave Kantona Središnja Bosna, kao što su novoformirani Ured za europske integracije i Ured za javne nabavke, za pripremu projektnih prijedloga za međunarodne i druge fondove u cilju namicanja izvanproračunskih sredstava za realizaciju programskih aktivnosti te poticati apliciranje na navedene fondove.

Program rada Vlade Kantona Središnja Bosna obuhvaća najvažnije aktivnosti sadržane u pojedinačnim programima rada ministarstava, uprava i upravnih organizacija razmatranim na 70.

sjednici Vlade Kantona. Analizom navedenih pojedinačnih programa rada svih kantonalnih tijela uprave može se zaključiti da će strateški ciljevi Vlade Kantona, gledano po pojedinim oblastima, u 2018. godini biti sljedeći:

U oblasti unutarnjih poslova nastavit će se s aktivnostima na poboljšanju stanja osobne i imovinske sigurnosti građana i zaštite njihovih prava, na stvaranju uvjeta za kvalitetnije provođenje kaznenih istraga i prikupljanje dokaza u kaznenim postupcima, na efikasnijem suprotstavljanju gospodarskom i organiziranom kriminalu, kao i svim oblicima korupcije, na poboljšanju stanja javnoga reda i mira, na unapređenju sigurnosti prometa na cestama uvođenjem suvremenih radarskih sustava, nastavit će se suradnja s federalnim tijelima na rasvjetljavanju kaznenih djela ratnog zločina na području Kantona Središnja Bosna.

U oblasti pravosuđa i uprave potrebno je osigurati najviši standard ljudskih prava i sloboda utvrđenih međunarodnim aktima, Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine i Ustavom Kantona Središnja Bosna, kvalitetno funkcioniranje pravosudnih institucija koje će se zasnivati na principima vladavine prava, nastaviti s aktivnostima na reformi javne uprave kroz donošenje kantonalnog zakona o državnoj službi, u smislu da ona bude otvorena, efikasna i financijski održiva.

Ministarstvo financija ima osnovni zadatak održavanje stabilnosti financijskog sustava i poštivanja proračunske ravnoteže a sve kroz racionalizaciju javne potrošnje proračunskih sredstava kao i poduzimanje mjera za potpuno provođenje i poštivanje fiskalne discipline, suzbijanje svih oblika izbjegavanja plaćanja poreza i rada u svojoj zoni.

Temeljni programski ciljevi Ministarstva financija sastojat će se:

- Uspostava i implementacija jedinstvene metodologije upravljanja javnim dugom Kantona.
- Uspostava i jačanje financijskog upravljanja i kontrola.
- Učinkovito planiranje proračuna.
- Pružanje stručnog mišljenja o kvaliteti upravljanja i sustavima unutarnjih kontrola, te davanju preporuka rukovodstvu.

U Ministarstvu gospodarstva aktivnosti će prvenstveno biti usmjerene na nastavak realizacije zadataka iz Akcionog plana Kantona Središnja Bosna za provedbu Reformske agendi iz nadležnosti Ministarstva gospodarstva, na implementaciji Strategije razvoja Kantona maksimalno iskorištavanje prirodnih resursa kroz koncesijske ugovore što će dovesti do povećanja broja zaposlenih, povećanja odgovarajućih prihoda i privlačenja stranih investitora. Nastaviti aktivnosti na realizaciji strateških gospodarskih projekata kao što su: plinifikacija Kantona, ispitivanje vjetro potencijala Kantona, razvoj turizma na području općina koje su se strateški odlučile za ovu djelatnost, Stvaranje povoljnijih uvjeta i cjelokupnog ambijenta za povećanje konkurentne sposobnosti i profitabilnosti industrijskih kapaciteta kroz: mjere za lakši i sigurniji način osiguranja sirovine i uspostavljanja prioriteta u opskrbljivanju sirovinom drvoprerađivačkih kapaciteta, mjere za dodjelu sredstava poticaja posebno izvozno orijentiranim gospodarskim društvima s područja Kanton.

U oblasti zdravstva i socijalne politike programske aktivnosti usmjerit će se na rješavanje statusa bolnica na području Kantona, kao planirani zadatak koji je ostao ne realiziran u prošloj godini, ostaje temeljni cilj u oblasti zdravstva jer predstavlja preduvjet za imenovanje upravljačkih struktura od strane osnivača a samim time i preuzimanje potpune kontrole nad kvalitetom njihovog rada i upravljanja financijskim sredstvima. Unapređenje zdravstvenoga sustava i osiguranje dostupnosti jednake zdravstvene zaštite za sve građane Kantona ostaju i dalje osnovni principi na kojima će se zasnivati zdravstveni sustav. Vršiti stalnu analizu esencijalne liste lijekova i po potrebi vršiti njenu reviziju s aspekta racionalizacije utroška sredstava za ove namjene uz osiguranje neophodnog obima lijekova za stanovnike Kantona. Kroz kolektivno pregovaranje sa sindikalnim predstavnicima radnika u oblasti zdravstva cilj je osigurati što bolji materijalni status visokoobrazovnog kadra i tako osigurati potrebnu kadrovsku strukturu u našim zdravstvenim ustanovama.

U oblasti obrazovanja od strateške je važnosti za Kanton trajno unaprjeđenje sustava odgoja i obrazovanja od predškolskog odgoja, osnovnog devetogodišnjeg odgoja i obrazovanja, općeg srednjeg i strukovnog obrazovanja te razvoj visokog obrazovanja.

Djelatnosti Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva bit će usmjerene na poboljšanje osnovne poljoprivredne proizvodnje, naročito stočarske proizvodnje, korištenje i uređenje poljoprivrednog zemljišta, unapređenje voćarske proizvodnje, racionalnog korištenja vodnih resursa, na suzbijanje bespravne sječe i prerade drvne mase, reguliranje oblast lovstva, rješavanju pitanja pasa lualica kao i na donošenju strateških i programskih dokumenata za razvoj ove oblasti.

Aktivnosti Ministarstva prostornog uređenja, gradnje, zaštite okoliša, povratka i stambenih poslova bit će usmjerene na izradu i donošenje planskih dokumenata radi efikasnijeg korištenja prostora, sukladno kantonalnoj prostorno planskoj dokumentaciji. Potrebno je raditi na stvaranju što povoljnijeg političkog i pravnog okvira koji se odnosi na povratnike i stvaranju uvjeta za održivi povratak.

Usvajanjem **Reformske agende**²⁶ između svih nivoa vlasti u BiH i Akcionog plan Kantona Središnja Bosna za realizaciju Reformske agende za BiH za razdoblje 2015-2018., potaknut će se strukturne reforme s ciljem održanja makroekonomske stabilnosti i ubrzanja ekonomskog rasta, te rasta konkurentnosti i zapošljavanja. Ovim dokumentom Vlada Kantona precizira provođenje mjera i aktivnosti koje će poboljšati poslovno okruženje i smanjiti opterećenja na rad, poboljšavanje efikasnosti javne uprave, jačanje kapaciteta tržišta rada, unapređenje fiskalne održivosti i finansijsku stabilnost. Provedba ovog dokumenta značajno će utjecati na ekonomsku i fiskalnu politiku u Kantonu.

Aktivnosti u oblasti porezne reforme usmjerene na modernizaciju porezne strukture, u 2017. godini Parlament Federacije BiH je usvojio Nacrt Zakona o porezu na dohodak kojim se proširuje osnovica dohotka na sve izvore, a posebno naknade iz radnog odnosa koje su do sada imale karakter neoporezivosti, i Nacrt Zakona o doprinosima kojim se smanjuju ukupni doprinosi na plaću sa sadašnjih 41,5 % na 33,5 %. Oba zakona su poslužila kao dobra osnova za pripremu prijedloga zakona koji su prošli javnu raspravu, i koji će biti razmatrani na Vladi FBiH u drugoj polovini 2018. godine. Očekuje se primjena od 1. 1. 2019. godine, čime se stvaraju pravne pretpostavke koje omogućavaju suzbijanje sive ekonomije, i implementaciju aktivnosti na smanjenju administrativnih prepreka u cilju povećanja zaposlenosti. Cilj spomenutih Zakona je smanjenje opterećenja na primanja iz radnog odnosa. Također, u cilju izvršavanja efikasnijeg prikupljanja javnih prihoda, prateći izmjene Zakona koji reguliraju izravne poreze, administrativne pristojbe i ostale javne prihode, a u cilju smanjenja sive ekonomije i rada na crno planirano je usvajanja seta zakona kojim bi se uredili porezni postupci i porezne procedure.

Imajući u vidu visok nivo poreznog duga, koji prema podacima Porezne uprave FBiH iznosi oko 1,5 milijarde KM, primjenjivan je Zakon o visini stope zatezne kamate na javne prihode koji daje pravo otpisa zateznih na javne prihode ukoliko se izmiri glavni dug do određenog datuma, što je imalo značajan efekt na smanjenje duga. Usvajanjem novog Zakona o izmjeni i dopuni zakona o visini stope zatezne kamate na javne prihode²⁷ produžen je rok do 5. 5. 2019. godine.

U cilju pojednostavljenja poslovnog okruženja, u narednom razdoblju Vlada Federacije planira donijeti jedinstveni zakon o oporezivanju imovine na nivou FBiH. Sadašnji propisi koji uređuju oporezivanje posjeda i prometa imovine uređeni su na nivou deset kantona i na nivou jedinica lokalne samouprave, te postoji 20 zakona koji reguliraju istu materiju.

U cilju smanjenja sive ekonomije u FBiH, Vlada Federacije je uputila u Parlamentarnu proceduru prednacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o fiskalnim sistemima. Ovim izmjenama će se pojačati nadzor nad provođenjem Zakona i veća kontrola obveznika, što bi trebalo rezultirati pojačanjem porezne discipline i smanjenjem nelojalne konkurencije, boljem uređenju tržišta kao i

²⁶ Reformska agenda je tijesno povezana s ciljevima novog pristupa EU ekonomskom upravljanju na Zapadnom Balkanu i u skladu je s programom ekonomskih reformi.

²⁷ „Službene novine Federacije BiH”, br. 34/18

većem stupanj evidentiranja prometa u Federaciji BiH, što bi se u konačnici trebalo odraziti na povećanje naplate izravnih i neizravnih poreza i moguće povoljniji koeficijent za doznačavanje prihoda s Jedinstvenog računa za Federaciju.

Projekt „one-stop-shop“ registracije gospodarskih društava, koji je započeo u 2016. godini od strane Vlade Federacije BiH, a čija se potpuna realizacija očekuje u narednom razdoblju, obuhvatio je i dio koji se odnosi na poreznu registraciju odnosno dodjeljivanje identifikacijskih brojeva. Cilj ovog projekta je rasterećenje gospodarstva i olakšanje vršenja djelatnosti.

U 2016. godini započete su aktivnosti na poticanju zapošljavanja kroz Program dugoročnih plasmana za podsticaj zapošljavanja iz sredstava revolvinga u okviru Razvojne banke FBiH, i Uredbom o zapošljavanja²⁸ koja ima za cilj poticanje zapošljavanja kroz subvencioniranje poslodavaca za slučaj zapošljavanja nezaposlenih osoba bez radnog iskustva.

Zadaci Vlade Kantona Središnja Bosna povezani sa strateškim pravcima su usmjereni na dalje smanjivanje fiskalnih i finansijskih rizika i poticanje ekonomskog rasta, te kontinuirana i održiva fiskalna konsolidacija, s posebnim naglaskom na poboljšanje izvršenja prihoda, racionalizaciji javnog sektora, kao i nastavak pozitivnih rezultata koji su proizvod reformi naknada po osnovu prava.

Financijsko stanje proračuna u većini kantona u Federaciji BiH je zabrinjavajuće. Kantoni su sve bliže stanju finansijske neodrživosti. Osim niza objektivnih teškoća, značajni razlozi za finansijsku krizu u funkcioniranju kantona u Federaciji BiH su neravnopravnost u raspodjeli javnih prihoda, otplati inozemnog duga, te organizaciji i funkcioniranju javnih poduzeća na prostoru Federacije BiH.

U oblasti javnih prihoda kontinuirano se provode i aktivnosti na sagledavanju zakonskih rješenja pripadnosti i raspodjele javnih prihoda u Federaciji BiH, s posebnim naglaskom na davanje prijedloga za poboljšanje postojećeg vertikalnog i horizontalnog izjednačavanja sistema raspodjele prihoda od neizravnih poreza, što je ujedno i osnova za pripremu novog Zakona o pripadnosti javnih prihoda. U kreiranju novog Zakona o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH u odnosu na važeći Zakon, Ministarstvo financija KSB u prosincu 2015. godine, predložilo je Federalnom ministarstvu financija:

- da se udio prihoda s jedinstvenog računa koji pripada Federaciji raspodjeljuje kako slijedi:
 - a) financiranje funkcija Federacije 27,4 %,
 - b) financiranje funkcija kantona 60,0 %,
 - c) financiranje funkcija jedinica lokalne samouprave 9,4 %,
 - d) Upravitelji cesta 3,0 %, i
 - e) financiranje funkcija Grada Sarajeva 0,2 %.

Izmjenom udjela između Federacije, kantona i jedinica lokalne samouprave, doprinijelo bi pravednijoj raspodjeli prihoda s jedinstvenog računa, jer su kantoni opterećeni financiranjem sudstva, školstva i policije, kao najvećih proračunskih korisnika. Osigurati pravedniju raspodjelu javnih prihoda u cilju održivosti kantonalnih proračuna i stvaranje pretpostavki za zadovoljenje ustavnih nadležnosti kantona i jedinica lokalne samouprave, uvažavajući ekonomska i politička pitanja.

- da u sudjelovanju kantona u raspodjeli prihoda nema dodatnih diskriminirajućih koeficijenata za posebne rashodovne potrebe pojedinih kantona.

Ukidanjem dodatnih koeficijenata osigurala bi se pravednija raspodjela prihoda od neizravnih poreza između kantona u Federaciji BiH.

- da se porez na dobit poduzeća, banaka i drugih finansijskih organizacija, društava za osiguranje i reosiguranje imovine i osoba, pravnih osoba elektroprivrede, pošte i telekomunikacija i pravnih osoba iz oblasti igara na sreću i zabavnih igara kojima je to

²⁸ „Službene novine Federacije BiH“, br. 95/15

djelatnost dijele u omjeru 50 % Federaciji i 50 % kantonima, uvažavajući mjesto nastanka, a ne prema mjestu registracije i sjedištu.

Racionalizirati način organiziranja javnih poduzeća, kao što su telekomi, elektroprivreda, rudnici, pošte i slično, a koja su u nadležnosti Vlade Federacije BiH, na način da se osigura jednako ostvarivanje interesa građana svih kantona kroz rad ovih poduzeća. Nužno je osigurati da svi kantoni i općine Federacije BiH učestvuju u raspodjeli sredstava licence telekom operatera, da se prihodi i porezi evidentiraju i raspodjeljuju uvažavajući mjesto nastanka, a ne prema mjestu registracije i sjedištu javnih poduzeća, tako da porez na dobit ovih poduzeća raspodjeljuje i po kantonima i općinama na kojima se ova dobit ostvaruje.

- da u sudjelovanju jedinica lokalne samouprave u raspodjeli prihoda nema dodatnih diskriminirajućih koeficijenata za posebne rashodovne potrebe jedinica lokalne samouprave čiji broj stanovnika prelazi 60.000.

Ukidanjem dodatnih koeficijenata osigurala bi se pravednija raspodjela prihoda od neizravnih poreza prema jedinicama lokalne samouprave i uravnotežio razvoj općina.

- da se prvo izvrši raspodjela sredstava s jedinstvenog računa, potom izdvajaju sredstva potrebna za financiranje vanjskog duga.

Iz entitetskih udjela se prvo izdvajaju sredstva potrebna za financiranje vanjskog duga, a ostatak raspoređuje između Federacije, Upravitelja cesta, kantona i jedinica lokalne samouprave. Nedopustivo je da kantoni i jedinice lokalne samouprave iz svog udjela vraćaju vanjski dug Federacije, koji se iz godine u godinu gomila. Za vraćanje inozemnog duga uvažavati princip da se javnim dugom zadužuju administrativne zajednice koje su i trošile sredstva. Otvoriti posebne račune za otplatu dospjelih anuiteta inozemnog duga, s koga će se vršiti preusmjeravanje sredstava od ovih uplata u skladu s važećim propisima o raspodjeli prihoda u Federaciji BiH.

Zbog kompleksnosti rješavanja pitanja raspodjele javnih prihoda uključen je i Međunarodni monetarni fond (MMF), koji je dao određene preporuke i sugestije za raspodjelu prihoda, kao i potrebu rješavanja pitanja otplate inozemnog duga, čime bi se osigurala odgovornost odgovarajućih nivoa vlasti i transparentno upravljanje otplatom duga. Prateći preporuke MMF-a, kao i zahtjeve i inicijative korisnika, Vladi Federacije BiH će se u narednom razdoblju dostaviti nacrt novog Zakona o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Realizacija navedenih planiranih aktivnosti zavisit će prije svega od političke stabilnosti i institucionalne spremnosti nosioca aktivnosti, kao i drugih nepredviđenih događaja koji bi usporili i/ili odgodili realizaciju istih.

Neizravni porezi koje prikuplja Uprava za neizravno oporezivanje (UINO)

Prihodi koje prikuplja Uprava za neizravno oporezivanje uključuju PDV, carinske dažbine, trošarine, cestarinu te ostale prihode i pristojbe koje ostvaruje Uprava u okviru svoje mjerodavnosti. Ovi prihodi se uplaćuju na Jedinstveni račun, a raspodjela se vrši na sljedeći način (prema članku 21. Zakona o sistemu neizravnog oporezivanja u BiH, «Službeni glasnik BiH», broj: 44/03, 52/04, 34/07, 49/09 i 32/13):

- najprije se izdvajaju sredstva na račun pričuva
- zatim sredstava za potrebno financiranje institucija BiH
- sukladno usvojenoj metodologiji Upravnog odbora Uprave za neizravno oporezivanje, ostatak se, sukladno odredbama Zakona o uplatama na jedinstveni račun i raspodjeli prihoda i metodologiji utvrđenoj Pravilnikom o izračunu koeficijenata doznačavanja entitetima, raspodjeljuje između entiteta i Brčko Distrikta

- iz entitetskih udjela se, zatim, izdvajaju sredstva potrebna za financiranje vanjskog duga.

Sukladno izmjenama Zakona o uplatama na jedinstveni račun i raspodjeli prihoda, prihodi od dodatne cestarine, koja se uvodi Zakonom o trošarinama i namijenjena je za izgradnju auto-cesta, prikupljaju se na poseban podračun jedinstvenog računa, dok se njihova raspodjela vrši prema koeficijentima koje utvrđuje UINO.

Na osnovu trendova naplate prihoda, godišnjih makroekonomskih projekcija i procjena efekata izmjene Zakona o trošarinama, primjene adaptiranog SSP i Sporazuma o slobodnoj trgovini između BiH i EFTA, projektirana neto naplata prihoda od neizravnih poreza za 2018. godinu iznosi 6.080,4 mil KM što je za 6,2 % više nego u 2017. godini.

Najveći doprinos projektiranom rastu prihoda od 354,4 mil KM imaju prihodi od putarine (191,4 mil KM), odnosno namjenske putarine zbog primjene viših stopa od 1. 2. 2018. godine. Nakon toga slijede prihodi od PDV-a, za koje je predviđen rast od 151,9 mil KM. Carine i ostali prihodi nemaju značajno učešće u planiranom rastu prihoda, dok trošarine imaju negativne efekte (-14,3 mil KM).

PDV

Projekcija prihoda od PDV-a za 2018. godinu iznosi 3.728,0 mil KM, što je za 4,2 % više od naplate u prethodnoj godini. Projektirana stopa rasta godišnje naplate je ispod ostvarene u prvom kvartalu, a zasnovana je projekcijama makroekonomskih pokazatelja za 2018. godinu, kao i na tekućim trendovima naplate ovih prihoda, koji ukazuju na usporavanje rasta prihoda u odnosu na snažne stope rasta na samom početku godine koje su velikim dijelom uzrokovane jednokratnim efektima.

Carine

Projekcija prihoda od carina za 2018. godinu iznosi 288,2 mil KM, a zasnovana je na tekućim trendovima naplate i projekcijama rasta uvoza.

Trošarine

Projekcije trošarina na duhanske prerađevine u 2018. temelje se na primjeni odluke Upravnog odbora UNO kojom je specifična trošarina na cigarete povećana za 0,15 KM/paklici i iznosi 1,50 KM/paklici, a specifična trošarina na rezani duhan na 104 KM/kg. Pretpostavlja se da će se novo poresko opterećenje u cijelosti prenijeti na maloprodajne cijene. Rast maloprodajnih cijena cigareta neminovno stvara pritisak za jačanje supstitucije potrošnje jeftinijih cigareta potrošnjom rezanog duhana. Budući da rast cijena cigareta prati i rast cijena rezanog duhana očekuje se snaženje crnog tržišta duhana, odnosno supstitucija legalnih duhanskih prerađevina cigaretama proizvedenih ručnim motanjem ili nelegalnom proizvodnjom iz nebrendiranog duhana. Očekuje se da će maloprodajne cijene cigareta u prosjeku porasti za 7,7 % i, u najboljem slučaju, ukoliko se intenziviraju mjere u borbi protiv crnog tržišta, jediničnu elastičnost potrošnje cigareta, pri čemu će tržište domaćih duhanskih prerađevina imati lošije performanse, u smislu vrijednosti, udjela i kretanja potrošnje, dok će tržište uvoznih duhanskih prerađevina pokazivati određenu stabilnost.

Snažan rast trošarina na naftu na samom početku godine posljedica je povećane potražnje za derivatima nafte pred početak primjene većih poreza na derivate nafte 1.2.2018. Očekivani pad ovih prihoda mjesecu ožujku doveo je kumulativno trošarina na naftu u negativnu zonu (-0,7 %). Obzirom da se i u narednim mjesecima zbog većih cijena očekuje pad potrošnje derivata, za trošarine na naftu je u 2018. godini projektirana negativna stopa rasta (- 2,1 %).

U skladu s tekućim trendovima naplate i projekcijama DEP-a projektirane su ostale kategorije trošarina (bezalkoholna pića, kava, alkohol i pivo). Obzirom na njihovo neznatno učešće u prihodima od trošarina, njihovo kretanje nema značajnijeg utjecaja na dinamiku ukupnih prihoda od trošarina.

Putarina

Projekcija prihoda od putarine za 2018. godinu uključuje efekte izmjena Zakona o trošarinama od 1.2.2018. godine i iznosi 573,9 mil KM što je za čak 50 % više od naplate putarine u 2017. godini. Rast prihoda odnosi se samo na namjensku putarinu za izgradnju autoputova i izgradnju i rekonstrukciju drugih puteva, dok je kod putarine koja se naplaćuje po stopi 0,15 KM/l i koja podliježe redovnoj raspodjeli s Jedinstvenog računa UINO čak planiran pad prihoda (-3,5 %).

Projekcije prihoda

Projektirane stope rasta prihoda za 2019., 2020., i 2021. godinu iznose 3,0 %, 3,0 % i 3,1 % respektivno. Projekcija prihoda u navedenom razdoblju zasnovana je na projektiranim relevantnim makroekonomskim pokazateljima, sezonskoj shemi naplate i projekcijama pojedinih kategorija prihoda za 2018. godinu, te efektima izmjena politika u oblasti trošarina na derivate nafte i putarine.

Najveći generator suficita prihoda od neizravnih poreza u navedenom razdoblju je PDV, s obzirom na njegovo značajno učešće u prihodima, te planiranim stabilnim stopama rasta. U sve tri navedene godine prihodi od PDV-a generiraju preko dvije trećine apsolutnog godišnjeg projektiranog rasta prihoda (Tablica 3.1).

Projekcije prihoda od trošarina na duhanske prerađevine za 2019. temelje se na rastu specifične trošarine na razinu od 1,65 KM/paklici. Ukoliko se novo dodatno poresko opterećenje (trošarina + PDV) prevali u cijelosti na maloprodajne cijene ukupan iznos trošarina sadržan u maloprodajnim cijenama svih brendova cigareta bi trebao biti viši od zakonom propisanog plafona od 176 KM / 1000 kom (ili 3,52 KM/paklici). Time bi se proces harmonizacije poreskog opterećenja cigareta s važećim standardom EU (90 EUR / 1000 kom) okončao u 2019. Novo povećanje trošarina u 2019. donijet će dalje pogoršanje na tržištu cigareta, jačanje crnog tržišta i eroziju prihoda. Okončanje procesa harmonizacije bi u 2020. i 2021. trebalo dovesti do stabilizacije tržišta i rasta prihoda od trošarina u skladu projekcijama rasta potrošnje i dohotka. Polazeći od navedenih pretpostavki u 2019. se očekuje pad prihoda od trošarina od 0,9 %, a u 2020. i 2021. rast od 3,1 % i 3,2 % respektivno.

Prihodi od putarine ne doprinose značajno planiranom apsolutnom rastu prihoda u razdoblju 2019-2021. godine, zbog iscrpljivanja efekata rasta poreskih stopa. Nešto veći rast je planiran jedino u 2019. godini (28,2 mil KM), jer viša stopa namjenske putarine nije bila u primjeni od samog početka 2018. godine (tablica u nastavku).

Tablica 3.1: Projekcije prihoda od neizravnih poreza (2018-2021) (u milijunima KM)

Vrsta prihoda (neto)	Ostvareno	Projekcija				Projektirana stopa rasta			
	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2018.	2019.	2020.	2021.
PDV	3.576,10	3.728,00	3.861,00	3.987,70	4.121,00	4,20%	3,60%	3,30%	3,30%
Trošarine	1.464,80	1.450,50	1.456,70	1.491,70	1.528,50	-1,00%	0,40%	2,40%	2,50%
Carine	269,1	288,2	304,9	322,6	341,6	7,10%	5,80%	5,80%	5,90%
Putarina	382,5	573,9	602,2	611,8	622,2	50,00%	4,90%	1,60%	1,70%
Ostalo	33,4	39,7	40,1	40,5	40,9	18,90%	1,00%	1,00%	1,00%
UKUPNO	5.726,00	6.080,40	6.264,90	6.454,40	6.654,30	6,20%	3,00%	3,00%	3,10%
Namjenska putarina ²⁹	-152,8	-352,5 ³⁰	-376,5	-382,5	-389	130,70%	6,80%	1,60%	1,70%
SREDSTVA ZA RASPODJELU	5.573,20	5.727,90	5.888,40	6.071,80	6.265,20	2,80%	2,80%	3,10%	3,20%

Izvor podataka: Odjeljenje za makroekonomsku analizu (OMA) UIO BiH, svibanj/lipanj 2018. godine

²⁹ Namjenska putarina je do 1. 2. 2018. iznosila 0,10 KM/litar derivata nafte, a od 1. 2. 2018. 0,25 KM/litar derivata nafte

³⁰ Iznos namjenske putarine koja će se raspodijeliti korisnicima u 2018. godini prema odredbama Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o uplatama na Jedinostveni račun i raspodjeli prihoda ne odgovara u potpunosti iznosu projektirane namjenske putarine prikazanom u Tablici 3.3 (352,5 mil KM) zbog primjene novog modela raspodjele prikupljene namjenske putarine od 1. 2. 2018. prema kojem se raspodjela ne vrši na dnevnoj bazi, nego naknadno, po završetku mjeseca za prethodni mjesec na temelju preliminarnog/konačnog izvještaja UNO o naplaćenim prihodima po vrstama. Raspodjela namjenske putarine od 0,10 KM/litar derivata po starom modelu dnevne raspodjele okončana je 31. 1. 2018., a raspodjela namjenske putarine od 0,25 KM/litar derivata entitetima i Brčko Distriktu prema novom modelu započela je tek u ožujku 2018.

Prihodi kantona

Prihodi od neizravnih poreza s Jedinstvenog računa

Zakonom o pripadnost javnih prihoda u Federaciji BiH (Službene novine Federacije BiH broj: 22/06, 43/08, 22/09, 35/14 i 94/15) je detaljno regulirana raspodjela prihoda od neizravnih poreza između Federacije, kantona, jedinica lokalne samouprave i direkcija za ceste.

Izmjenama i dopunama Zakona o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine (Službene novine Federacije BiH broj 43/08), prihodi s jedinstvenog računa koji pripadaju Federaciji za financiranje funkcija kantona umanjeni su s 51,48 % na 49,7 %, za financiranje funkcija Federacije umanjeni su s 36,2 % na 34,93 %, privremeno, na ime financiranja naknada demobiliziranih nezaposlenim braniteljima 3,05 % od ostvarenih prihoda, do roka važenja Zakona o pravima demobiliziranih branitelja i članova njihovih obitelji ("Službene novine Federacije BiH", broj 61/06).

Pojedinačno sudjelovanje kantona u raspodjeli prihoda iz članka 6. ovog Zakona vrši se na osnovi formule koja se temelji na sljedećim omjerima: 57 % na osnovi broja stanovnika u kantonu; 6 % na osnovi površine kantona; 24 % na osnovi broja učenika u osnovnom obrazovanju; 13 % na osnovi broja učenika u srednjem obrazovanju.

Formula sadrži koeficijent, koji odražava posebne rashodovne potrebe Kantona Sarajevo. Taj koeficijent iznosi 2. Formula sadrži koeficijent koji odražava posebne rashodovne potrebe kantona s najmanjim приходima po stanovniku po osnovi poreza na promet, kako slijedi: Bosansko-podrinjski kanton Goražde, koeficijent 1,8, Kanton 10, koeficijent 1,1. i Izmjenama i dopunama Zakona o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine (Službene novine Federacije BiH broj 35/14) Posavski kanton, koeficijent 1,5.

Izmjenama Zakona (Sl. novine F BiH, broj 35/14) se osiguralo uključivanje Grada Sarajeva i općina Kantona Sarajevo u izravnu raspodjelu prihoda od neizravnih poreza s nivoa Federacije BiH. Izmjenama Zakona (Sl. novine F BiH, broj 94/15) financiranje funkcija kantona umanjeno je na 51,23 % umjesto prijašnjih 51,48 % prihoda s Jedinstvenog računa, a za financiranje funkcija Grada Sarajeva namijenjeno je 0,25 % a za „posebne rashodovne potrebe“ Kantona Sarajevo koeficijent je smanjen s 2 na 1,9658. Naime, prema prijašnjem Zakonu, kanton je dio prihoda određivao općinama i Gradu, što nije u skladu s Ustavom F BiH i ostalim zakonima o lokalnoj samoupravi.

Izračun udjela vrši se svake godine prema formuli: **Godina X(i) = b(i)**. Pri čemu je: **X(i)** - udio koji općina/kanton ima u iznosu sredstava određenom za općine/kantone prema stavku 1. članka 6. ovoga zakona; **b(i)** - udio koji određena općina/kanton ima u iznosu sredstava određenom za općine/kantone nakon primjene formula iz čl. 9. i 12. ovoga zakona.

Raspodjela prihoda od neizravnih poreza s jedinstvenog računa za Kanton Središnja Bosna očekuje se u iznosu od 127,0 milijuna u 2018., što predstavlja **rast od 2,5 %** u odnosu na 2017. godinu po revidiranim projekcijama Sektora za poreznu politiku i javne prihode Federalnog ministarstva financija, i 136,2 milijuna u 2019. godini što predstavlja **rast od 7,3 %** u odnosu na 2018. godinu. U dvije naredne fiskalne godine ovi iznosi su projicirani na 144,7 milijuna KM u 2020. godini, te 150,1 milijuna KM u 2021. godini.

U tablici 3.2 dan je detaljan prikaz Izvršenja prihoda od neizravnih poreza Kantona i općina Kantona pojedinačno s Jedinstvenog računa za 2017. godinu, revidirane projekcije za 2018. g. i projekcije prihoda za razdoblje 2019. - 2021. godina³¹.

³¹Raspodjela prihoda za kantone i općine pojedinačno za 2018. godinu i razdoblje 2019-2021. godina urađena je u skladu s metodologijom propisanom Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH ("Službene novine

Tablica 3.2: Izvršenje prihoda od neizravnih poreza kantona i općine kantona pojedinačno na Jedinstvenom računu za 2017. godinu, revidirane projekcije za 2018. godinu i projekcije prihoda za razdoblje 2019. - 2021. godina u KM

Neizravni porezi	Izvršenje 2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Kanton Središnja Bosna	147.629.303	151.304.587	162.359.144	172.385.503	178.806.725
Kanton	123.904.751	126.972.335	136.249.138	144.663.095	150.051.679
Bugojno	2.964.793	3.075.556	3.300.261	3.504.066	3.634.589
Busovaca	1.665.498	1.733.885	1.860.565	1.975.463	2.049.047
Dobretici	151.033	154.314	165.588	175.814	182.363
Donji Vakuf	1.429.639	1.483.125	1.591.485	1.689.765	1.752.708
Fojnica	1.222.744	1.245.225	1.336.203	1.418.719	1.471.565
Gornji Vakuf-Uskoplje	2.027.563	2.078.947	2.230.838	2.368.602	2.456.830
Jajce	2.534.453	2.621.188	2.812.696	2.986.392	3.097.632
Kiseljak	1.915.840	1.742.458	1.869.764	1.985.230	2.059.178
Kresevo	502.753	520.808	558.859	593.371	615.474
Novi Travnik	2.230.319	2.329.707	2.499.919	2.654.299	2.753.170
Travnik	4.953.046	5.163.075	5.540.298	5.882.435	6.101.551
Vitez	2.126.872	2.183.966	2.343.530	2.488.253	2.580.938
općine	23.724.552	24.332.252	26.110.006	27.722.408	28.755.046

Izvor: Projekcije rađene na bazi ukupnog plana prihoda na Jedinstvenom računu, preuzetog od strane Odjeljenja za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za neizravno oporezivanje (OMA), travanj 2018. godine.

Prihodi od izravnih poreza

Projekcija prihoda od izravnih poreza rađene su po ustaljenoj metodologiji, prateći makroekonomske pokazatelje (GDP-nominalni i realni rast GDP-a, inflacija, potrošnja, investicije), uz praćenje godišnjih i sezonskih trendova ostvarenja prihoda u prethodnim godinama i izmjena propisa koji tretiraju određene oblasti.

Kantoni u skladu sa Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH prikupljaju niz drugih izravnih poreza, koji uključuju porez na dobit pravnih lica i porez na dohodak, zatim prihode po osnovu kantonalnih propisa o porezima na imovinu i niz neporeznih prihoda, koji im omogućavaju da financiraju ustavom utvrđene funkcije.

Porez na dobit

Porez na dobit poduzeća izuzev banaka i drugih finansijskih organizacija predstavlja u cijelosti prihod kantona. **Procjena prihoda Kantona Središnja Bosna po osnovu ovog poreza za 2019. godinu** iznosi 23,8 milijuna KM, što predstavlja povećanje prihoda od **2,4 %** u odnosu na 23,2 milijuna KM, koliko je po ovom osnovu predviđeno za 2018. godinu. Vidjeti tablicu 3.3.

Očekivani prihod poreza na dobit u 2020. godini iznosi 24,2 milijuna KM (rast od **1,6 %** u odnosu na projekciju za 2019. g.) i 24,6 milijuna KM u 2021. godini (rast od **1,8 %** u odnosu na projicirani iznos za 2020.).

Federacije BiH", br. 22/06, 43/08, 22/09, 35/14 i 94/15), prema primjenjivanim koeficijentima raspodjele za 2018. godinu, utvrđenom Uputom o određivanju učešća kantona, jedinica lokalne samouprave i nadležnih kantonalnih ustanova za ceste u prihodima od neizravnih poreza i načinu raspoređivanja tih prihoda za 2018. godinu („Službene novine Federacije BiH”, br. 101/17 i 27/18).

U slijedećoj tablici navedeno je Izvršenje prihoda od poreza na dobit za 2017. godinu, revidirane projekcije za 2018. godinu i projekcije za razdoblje 2019. - 2021. godina za Kanton Središnja Bosna.

Tablica 3.3: Kanton Središnja Bosna - Izvršenje prihoda od poreza na dobit za 2017. godinu, revidirane projekcije za 2018. godinu i projekcije za razdoblje 2019. - 2021. godina

Vrsta prihoda	IZVRŠENJE 2017.	Projekcije			
		2018.	2019.	2020.	2021.
Porez na dobit	21.494.701	23.225.866	23.783.287	24.163.819	24.598.768

Izvor: Sektor za poreznu politiku i javne prihode Federalnog ministarstva financija

Porez na dohodak

Zakonom o izmjenama Zakona o Pripadnosti javnih prihoda FBiH (Sl. Novine FBiH, 22/09), propisano je da kantonu pripada najviše 65,54 % (ranije 71,5 %) od poreza na dohodak uplaćenog u kantonu, a jedinici lokalne samouprave najmanje 34,46 % (ranije 28,5 %) od poreza na dohodak uplaćenog u svakoj jedinici lokalne samouprave.

Aktivnosti u oblasti porezne reforme usmjerene na modernizaciju porezne strukture, u 2017. godini Parlament Federacije BiH je usvojio Nacrt Zakona o porezu na dohodak kojim se proširuje osnovica dohotka na sve izvore, a posebno naknade iz radnog odnosa koje su do sada imale karakter neoporezivosti, i Nacrt Zakona o doprinosima kojim se smanjuju ukupni doprinosi na plaću sa sadašnjih 41,5 % na 33,5 %. Oba zakona su poslužila kao dobra osnova za pripremu prijedloga zakona koji su prošli javnu raspravu, i koji će biti razmatrani na Vladi FBiH u drugoj polovini 2018. godine. Očekuje se primjena od 1. 1. 2019. godine, čime se stvaraju pravne pretpostavke koje omogućavaju suzbijanje sive ekonomije, i implementaciju aktivnosti na smanjenju administrativnih prepreka u cilju povećanja zaposlenosti.

Očekivani nivo prihoda po osnovu poreza na dohodak u 2018. god. za Kanton iznosi 16,2 milijuna KM, što predstavlja **povećanje** prihoda od **14,2 %** u odnosu na 14,2 milijuna KM prikupljenih u 2017. godini.

U 2019. godini projiciran je ukupan iznos prihoda po osnovu poreza na dohodak od 16,8 milijuna KM., što predstavlja **daljnje povećanje** od **3,5 %** u odnosu na očekivani nivo ovih prihoda u 2018. godini, porast ovih prihoda projiciran je i u narednim godinama, **3,7 %** u 2020. i **3,6 %** u 2021. godini, što iznosi 17,4 milijuna KM u 2020. te 18,0 milijuna u 2021. godini.

U slijedećoj tablici je navedeno Izvršenje prihoda od poreza na dohodak za 2017. godinu, revidirane projekcije za 2018. godinu i projekcije za razdoblje 2019. - 2021. godina za Kanton Središnja Bosna i općine Kantona³².

Tablica 3.4: Kanton Središnja Bosna i općine Kantona - Izvršenje prihoda od poreza na dohodak za 2017. godinu, revidirane projekcije za 2018. godinu i projekcije za razdoblje 2019. - 2021. godina

Vrsta prihoda	Izvršenje 2017.	Projekcije			
		2018.	2019.	2020.	2021.
Porez na dohodak	23.644.269	24.708.261	25.573.050	26.519.253	27.473.946
Kanton	14.178.282	16.193.794	16.760.577	17.380.718	18.006.424
Općine	9.465.987	8.514.467	8.812.473	9.138.535	9.467.522

Izvor: Sektor za poreznu politiku i javne prihode Federalnog ministarstva financija

³² Projicirani iznosi za proračune jedinica lokalne samouprave iskazani na osnovu minimalnog udjela, propisanog Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 22/06, 43/08, 22/09, 35/14 i 94/15). Kanton u skladu sa svojim propisima može vršiti raspodjelu većeg iznosa.

Izvršenje prihoda s Jedinstvenog računa za 2017. godinu, revidirane projekcije 2018. godinu i projekcije prihoda s Jedinstvenog računa za razdoblje 2019. - 2021. godina Ravnateljstva za ceste KSB, urađeno od strane Sektora za poreznu politiku i javne prihode Federalnog ministarstva financija, može se vidjeti u sljedećoj tablici.

Tablica 3.5: Izvršenje prihoda s Jedinstvenog računa za 2017. godinu, revidirane projekcije 2018. godinu i projekcije prihoda s Jedinstvenog računa za razdoblje 2019. - 2021. godina Ravnateljstva za ceste

KANTON	Izvršenje 2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Kanton Središnja Bosna	5.082.814	5.265.356	5.650.051	5.998.965	6.222.422

Izvor: Sektor za poreznu politiku i javne prihode Federalnog ministarstva financija

Ostali porezi

Obuhvaćaju sve ostale poreze koji se naplaćuju po kantonalnim propisima nakon implementacije Zakona o porezu na dohodak, a čine ih:

- Porezi na plaću i radnu snagu (zaostale uplate poreza)
- Porez na imovinu
- Domaći porezi na dobra i usluge (zaostale obveze na temelju poreza na promet dobara i usluga)
- Ostali porezi

Očekivani nivo prihoda po osnovu poreza na plaće (zaostale uplate poreza), poreza na imovinu, domaćih poreza na dobra i usluge (zaostale obveze na temelju poreza na promet dobara i usluga) i ostalih poreza za Kanton Središnja Bosna očekuje se u iznosu od 0,9 mil. KM u 2019., 2020. i u 2021. godini.

Neporezni prihodi

Neporezni prihodi kantona uključuju:

- Prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine i prihodi od pozitivnih tečajnih razlika (uključujući i vlastite prihode proračunskih korisnika)
- Naknade i pristojbe i prihodi od pružanja javnih usluga
- Novčane kazne (neporezne prirode)

Neporezni prihodi kantona u 2019. godini procjenjuju se na iznos od 16,3 milijuna KM, što predstavlja **rast od 0,3 %** u odnosu na očekivani iznos od 16,2 milijuna KM u 2018. godini. U 2020. godini procjenjuju se na iznos od 16,4 milijuna KM i 16,7 mil KM u 2021. godini.

Tablica 3.6: Izvršenje prihoda za 2016. i 2017., procjena za 2018. godinu i projekcije poreskih i neporeznih prihoda, primitaka i financiranja KSB za razdoblje 2019. – 2021., u 000 KM

Ekonom. kod	Opis	Ostvareno 2016.	Ostvareno 2017.	Procjena 2018.	Projekcije		
					2019.	2020.	2021.
	PRIHODI, PRIMICI I FINANCIRANJE	180.955	179.809	219.330	197.726	207.259	214.024
710000	PRIHODI OD POREZA	151.074	160.469	167.367	177.743	187.151	193.591
711000	Porezi na dobit pojedinaca i poduzeća	11.091	21.495	23.226	23.783	24.164	24.599
712000	Doprinosi za socijalnu zaštitu	0	0	0	0	0	0
713000	Porezi na plaću i radnu snagu (zaostale uplate poreza)	71	21	100	56	36	16
714000	Porez na imovinu	830	819	821	853	875	895
715000	Domaći porezi na dobra i usluge (zaostale obveze na temelju poreza na promet dobara i usluga)	107	71	53	41	32	24
716000	Porez na dohodak	12.850	14.157	16.194	16.761	17.381	18.006
717000	Prihodi od neizravnih poreza	126.123	123.905	126.972	136.249	144.663	150.052
719000	Ostali porezi	4	2	1	1	1	0
720000	NEPOREZNI PRIHODI	14.331	16.180	16.208	16.261	16.443	16.731
721000	Prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine i prihodi od pozitivnih tečajnih razlika	678	1.521	905	806	808	812
722000	Naknade i pristojbe i prihodi od pružanja javnih usluga	11.255	11.635	12.300	12.400	12.500	12.700
723000	Novčane kazne (neporezne prirode)	2.398	3.024	3.003	3.055	3.135	3.219
730000	TEKUĆI TRANSFERI (TRANSFERI I DONACIJE)	2.879	2.949	3.230	3.105	3.170	3.230
731000	Primljeni tekući transferi od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija	0	0	0	0	0	0
732000	Primljeni tekući transferi od ostalih razina vlasti	2.868	2.606	2.900	2.995	3.050	3.096
733000	Donacije	11	343	330	110	120	134
740000	KAPITALNI TRANSFERI	0	0	130	130	130	130
741000	Primljeni kapitalni transferi od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija	0	0	60	60	60	60
742000	Kapitalni transferi od ostalih razina vlasti	0	0	70	70	70	70
770000	PRIHODI PO OSNOVI ZAOSTALIH OBVEZA	651	95	80	60	40	20
777000	Prihodi po osnovi zaostalih obveza	651	95	80	60	40	20
810000	KAPITALNI PRIMICI	12.020	116	32.315	428	325	323
811000	Kapitalni primici od prodaje stalnih sredstava	3	16	90	10	7	5
813000	Primici od financijske imovine	17	100	118	118	118	118
814000	Primici od dugoročnog zaduživanja	12.000	0	27.059	0	0	0
815000	Primici od kratkoročnog zaduživanja	0	0	0	0	0	0
	PRIJENOS DEPOZITA IZ PRETHODNE GODINE	0	0	5.049	300	200	200
	Prijenos neutrošenih namjenskih sredstava iz prethodnih godina	0	0	7.167	2.200	1.900	1.700
	Prijenos neutrošenih namjenskih sredstava u narednu godinu	0	0	-2.118	-1.900	-1.700	-1.500

Ukupni nivo prihoda Kanton i općine Kantona

Projicirano je da će ukupni poreski i neporezni prihodi, primici i financiranje u Kantonu i općinama Kantona iznositi 284,1 mil KM u 2019. god., u usporedbi s Projiciranim iznosom od 304,5 mil KM za 2018., predstavlja pad od 6,7 %. Očekuje se da će ukupni prihodi iznositi 288,9 mil KM u 2020. god. i 297,8 mil KM u 2021. godini.

U narednoj tablici je izložena projekcija prihoda u Kantonu i općinama Kantona za razdoblje 2019. - 2021.g.

Tablica 3.7: Izvršenje prihoda za 2016. i 2017., procjena za 2018. godinu i projekcije poreskih i neporeznih prihoda, primitaka i financ. KSB za razdoblje 2019. – 2021. (Kanton i općine Kant.), u 000 KM

Ekonom. kod	Opis	Ostvareno 2016.	Ostvareno 2017.	Procjena 2018.	Projekcije		
					2019.	2020.	2021.
	PRIHODI, PRIMICI I FINANCIRANJE	253.925	251.821	304.473	284.122	288.862	297.770
710000	PRIHODI OD POREZA	190.879	201.158	209.184	220.298	231.653	239.677
711000	Porezi na dobit pojedinaca i poduzeća	11.112	21.516	23.253	23.809	24.196	24.637
712000	Doprinosi za socijalnu zaštitu						
713000	Porezi na plaću i radnu snagu (zaostale uplate poreza)	98	32	126	78	62	43
714000	Porez na imovinu	6.921	7.106	7.138	7.689	7.899	8.083
715000	Domaći porezi na dobra i usluge (zaostale obveze na temelju poreza na promet dobara i usluga)	112	96	68	54	50	43
716000	Porez na dohodak	21.149	23.397	25.065	25.764	26.662	27.564
717000	Prihodi od neizravnih poreza	151.478	149.004	153.524	162.893	172.772	179.296
719000	Ostali porezi	8	7	9	12	12	13
720000	NEPOREZNI PRIHODI	36.745	38.335	42.834	40.960	41.571	42.294
721000	Prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine i prihodi od pozitivnih tečajnih razlika	3.000	3.615	3.236	2.951	3.077	3.206
722000	Naknade i pristojbe i prihodi od pružanja javnih usluga	31.309	31.658	36.557	34.919	35.319	35.826
723000	Novčane kazne (neporezne prirode)	2.436	3.061	3.042	3.090	3.176	3.263
730000	TEKUĆI TRANSFERI (TRANSFERI I DONACIJE)	8.060	9.482	10.599	10.000	10.215	10.440
731000	Primljeni tekući transferi od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija	83	34	180	190	200	250
732000	Primljeni tekući transferi od ostalih razina vlasti	7.818	8.938	9.929	9.490	9.635	9.761
733000	Donacije	160	510	491	320	380	429
740000	KAPITALNI TRANSFERI	2.263	1.854	2.684	4.105	3.181	3.237
741000	Primljeni kapitalni transferi od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija	58	97	140	145	200	250
742000	Kapitalni transferi od ostalih razina vlasti	2.205	1.757	2.544	3.960	2.981	2.987
770000	PRIHODI PO OSNOVI ZAOSTALIH OBEVA	651	95	2.030	60	40	20
777000	Prihodi po osnovi zaostalih obveza	651	95	2.030	60	40	20
810000	KAPITALNI PRIMICI	15.327	897	37.141	8.699	2.202	2.102
811000	Kapitalni primici od prodaje stalnih sredstava	2.307	739	2.870	1.235	1.138	1.165
813000	Primici od financijske imovine	78	146	164	164	164	138
814000	Primici od dugoročnog zaduživanja	12.942	11	29.059	7.000	700	600

815000	Primici od kratkoročnog zaduživanja						
	PRIJENOS DEPOZITA IZ PRETHODNE GODINE			5.049	300	200	200
	Prijenos neutrošenih namjenskih sredstava iz prethodnih godina			7.167	2.200	1.900	1.700
	Prijenos neutrošenih namjenskih sredstava u narednu godinu			-2.118	-1.900	-1.700	-1.500

Tablica u nastavku teksta prikazuje konsolidirane procjene prihoda za Kanton i općine Kantona u razdoblju 2018. - 2021.g.

Tablica 3.8: Prognoze prihoda, primitaka i financiranja za razdoblje 2018. - 2021. g. (konsolidirane), u 000 KM

Ekon. kod	Opis	Ostvareno			Procjena			Projekcije								
		2017.			2018.			2019.			2020.			2021.		
		Kanton	Općine	Ukupno	Kanton	Općine	Ukupno	Kanton	Općine	Ukupno	Kanton	Općine	Ukupno	Kanton	Općine	Ukupno
	PRIHODI, PRIMICI I FINANCIRANJE	179.809	72.012	251.821	219.330	85.143	304.473	197.726	86.395	284.122	207.259	81.603	288.862	214.024	83.746	297.770
710000	PRIHODI OD POREZA	160.469	40.689	201.158	167.367	41.817	209.184	177.743	42.556	220.298	187.151	44.502	231.653	193.591	46.086	239.677
711000	Porezi na dobit pojedinaca i poduzeća	21.495	21	21.516	23.226	27	23.253	23.783	26	23.809	24.164	32	24.196	24.599	38	24.637
712000	Doprinosi za socijalnu zaštitu															
713000	Porezi na plaću i radnu snagu	21	11	32	100	26	126	56	22	78	36	26	62	16	27	43
714000	Porez na imovinu	819	6.286	7.106	821	6.317	7.138	853	6.836	7.689	875	7.024	7.899	895	7.188	8.083
715000	Domaći porezi na dobra i usluge (zaostale obveze na temelju poreza na promet dobara i usluga)	71	26	96	53	15	68	41	13	54	32	18	50	24	19	43
716000	Porez na dohodak	14.157	9.240	23.397	16.194	8.872	25.065	16.761	9.004	25.764	17.381	9.281	26.662	18.006	9.557	27.564
717000	Prihodi od neizravnih poreza	123.905	25.099	149.004	126.972	26.552	153.524	136.249	26.643	162.893	144.663	28.109	172.772	150.052	29.244	179.296
719000	Ostali porezi	2	5	7	1	8	9	1	12	12	1	12	12	0	13	13
720000	NEPOREZNI PRIHODI	16.180	22.155	38.335	16.208	26.626	42.834	16.261	24.699	40.960	16.443	25.128	41.571	16.731	25.563	42.294
721000	Prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine i prihodi od pozitivnih tečajnih razlika	1.521	2.094	3.615	905	2.331	3.236	806	2.145	2.951	808	2.269	3.077	812	2.394	3.206
722000	Naknade i pristojbe i prihodi od pružanja javnih usluga	11.635	20.023	31.658	12.300	24.257	36.557	12.400	22.519	34.919	12.500	22.819	35.319	12.700	23.126	35.826
723000	Novčane kazne (neporezne prirode)	3.024	38	3.061	3.003	39	3.042	3.055	35	3.090	3.135	41	3.176	3.219	44	3.263
730000	TEKUĆI TRANSFERI (TRANSFERI I DONACIJE)	2.949	6.533	9.482	3.230	7.369	10.599	3.105	6.895	10.000	3.170	7.045	10.215	3.230	7.210	10.440
731000	Primljeni tekući transferi od inostranih vlada i međunarodnih organizacija		34	34		180	180		190	190		200	200		250	250
732000	Primljeni tekući transferi od ostalih razina vlasti	2.606	6.332	8.938	2.900	7.029	9.929	2.995	6.495	9.490	3.050	6.585	9.635	3.096	6.665	9.761
733000	Donacije	343	167	510	330	161	491	110	210	320	120	260	380	134	295	429
740000	KAPITALNI TRANSFERI		1.854	1.854	130	2.554	2.684	130	3.975	4.105	130	3.051	3.181	130	3.107	3.237
741000	Primljeni kapitalni transferi od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija		97	97	60	80	140	60	85	145	60	140	200	60	190	250
742000	Kapitalni transferi od ostalih razina vlasti		1.757	1.757	70	2.474	2.544	70	3.890	3.960	70	2.911	2.981	70	2.917	2.987
770000	PRIHODI PO OSNOVI ZAOSTALIH OBVEZA	95		95	80	1.950	2.030	60		60	40		40	20		20
777000	Prihodi po osnovi zaostalih obveza	95		95	80	1.950	2.030	60		60	40		40	20		20
810000	KAPITALNI PRIMICI	116	781	897	32.315	4.826	37.141	428	8.271	8.699	325	1.877	2.202	323	1.780	2.102
811000	Kapitalni primici od prodaje stalnih sredstava	16	724	739	90	2.780	2.870	10	1.225	1.235	7	1.131	1.138	5	1.160	1.165

Dokument okvirnog proračuna Kantona Središnja Bosna za razdoblje 2019. – 2021. god.

813000	Primici od financijske imovine	100	46	146	118	46	164	118	46	164	118	46	164	118	20	138
814000	Primici od dugoročnog zaduživanja		11	11	27.059	2.000	29.059		7.000	7.000		700	700		600	600
815000	Primici od kratkoročnog zaduživanja															
	PRIJENOS DEPOZITA IZ PRETHODNE GODINE				5.049		5.049	300		300	200		200	200		200
	Prijenos neutrošenih namjenskih sredstava iz prethodnih godina				7.167		7.167	2.200		2.200	1.900		1.900	1.700		1.700
	Prijenos neutrošenih namjenskih sredstava u narednu godinu				-2.118		-2.118	-1.900		-1.900	-1.700		-1.700	-1.500		-1.500

Rizici po projekcije prihoda

S obzirom na osnovne postavke projekcija neizravnih poreza i ukupne ekonomske uvjete u BiH i u svijetu ostvarenje projektirane razine prihoda od neizravnih poreza u razdoblju 2018-2021 je podložno sljedećim rizicima:

- Projekcije prihoda od neizravnih poreza usko su vezane za projekcije makroekonomskih pokazatelja DEP-a. Svako odstupanje ovih parametara od projektiranih vrijednosti predstavlja rizik za projekcije prihoda;
- Slabiji ekonomski oporavak glavnih izvoznih partnera BiH (EU, zemlje CEFTA) povećava razinu rizika za ostvarenje makroekonomskih projekcija, a time i projekcija prihoda od neizravnih poreza u cjelini;
- Jačanje crnog tržišta duhanskih prerađevina, uzrokovano bržim rastom poreznog opterećenja cigareta u BiH u odnosu na zemlje u okruženju, može ugroziti izvršenje projekcija prihoda od trošarina na cigarete;
- Pojava eksternih šokova, u vidu rasta cijena nafte i derivata na svjetskom tržištu izvan sadašnjih očekivanja, pogodit će tržište derivata u BiH i negativno će se odraziti na potrošnju derivata, a time i na izvršenje projekcija prihoda od trošarina na derivate i putarine iz cijene naftnih derivata.

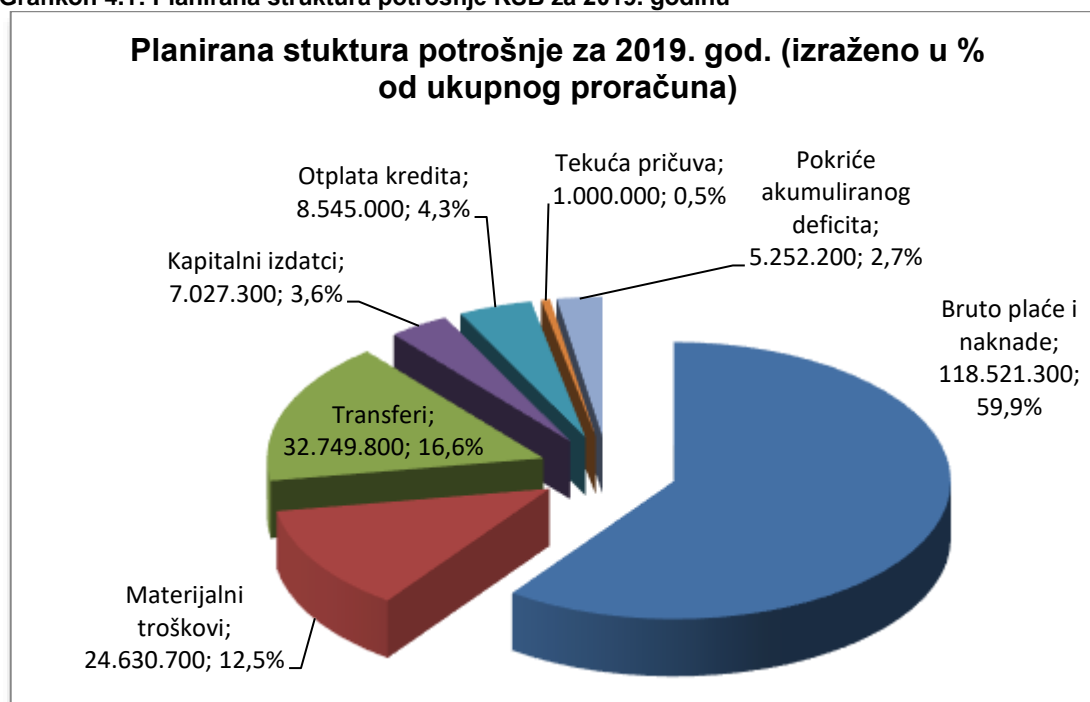
Poglavlje 4: Javna potrošnja

U ovom poglavlju dan je pregled strukture Proračuna po ekonomskoj klasifikaciji. Takva pregled predstavlja važan element procesa srednjoročnog planiranja proračuna, a koristi se za određivanje svih strukturalnih nejednakosti koje treba uzeti u obzir u procesu definiranja prioriteta izdataka i proračunskih ograničenja.

Opća struktura i trendovi

U ovom dijelu dat je pregled strukture Proračuna a posebno plaćama i naknadama u javnom sektoru (uključujući i broj zaposlenih), materijalnim troškovima, kapitalnoj potrošnji i transferima (u okviru Proračuna kantona i općina Kantona).

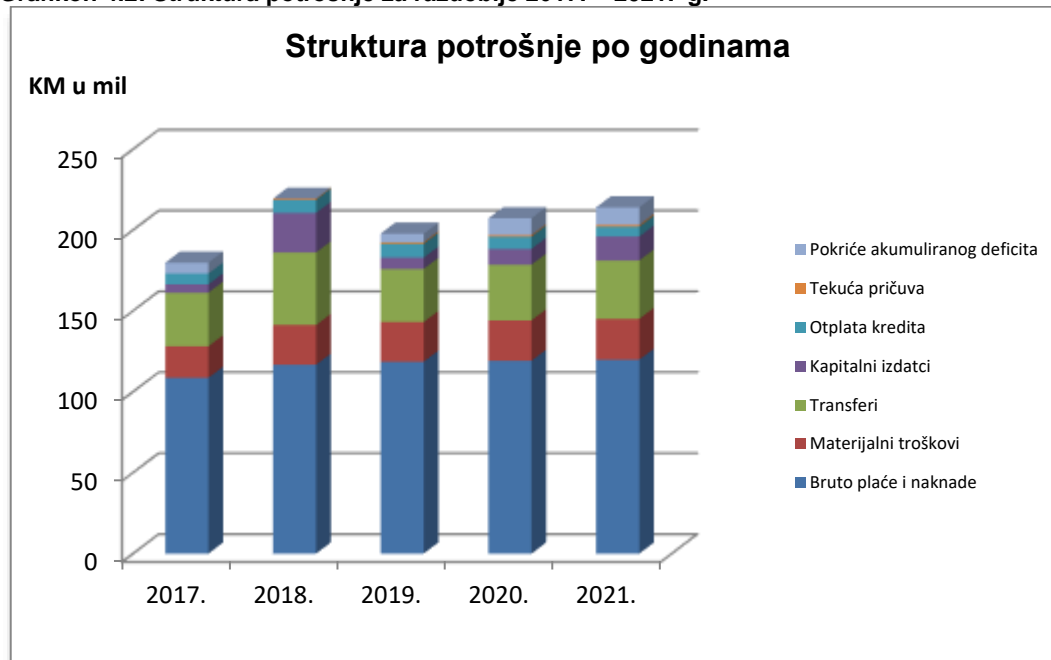
Grafikon 4.1: Planirana struktura potrošnje KSB za 2019. godinu

Kako se može vidjeti iz ranijeg grafikona, kao iz grafikona u nastavku teksta, problematika vezana za ovu strukturu je sljedeća:

- Veliki iznos proračunskih sredstava se alocira na plaće i naknade (59,9 % u 2019.) u odnosu na ukupan iznos proračunskih sredstava, s pozitivnim trendom smanjenja udjela bruto plaća i naknada u narednim godinama (57,5 % u 2020. i 56,0 % u 2021. godini).
- Nedovoljna alokacija proračunskih sredstava na kapitalne investicije (3,6 %). Grafikon ispod prikazuje strukturu potrošnje po godinama, u kome je vidljiv pad udjela kapitalnih izdataka s 11,2 % u 2018. na 3,6 % u 2019. godini i postupno povećanje udjela u narednim godinama (4,7 % u 2020. i 6,9 % u 2021. godini).
- Sukladno članku 43. Zakona o proračunima, ostvareni deficit iz prethodnih godina Vlada je dužna pokriti planiranjem sredstava u proračunu za pokriće ostvarenog deficita, u narednih pet fiskalnih godina. Za pokriće dijela akumuliranog deficita iz prethodnih godina, u 2019. godini planirano je izdvojiti 5,3 mil. KM (2,7 %).

Grafikon 4.2: Struktura potrošnje za razdoblje 2017. - 2021. g.

Sektorska potrošnja proračuna KSB

U okviru planiranih sredstava u 2019. godini, za **školstvo** će se izdvojiti 77,4 mil KM (porast od 2,0 % u odnosu na 2018.), u 2020. godini 78,9 mil KM (porast od 1,9 % u odnosu na 2019.) i 81,1 mil KM u 2021. godini (porast od 2,8 % u odnosu na 2020. godinu).

Na **javnu upravu** u narednoj godini će se izdvojiti 62,3 mil KM (pad od 32,1 % u odnosu na 2018.), u 2020. godini 64,4 mil KM (porast od 3,4 % u odnosu na 2019.) i 67,3 mil KM u 2021. godini (porast od 4,5 % u odnosu na 2020. godinu).

Na **MUP** u narednoj godini će se izdvojiti 35,2 mil KM (rast od 1,4 % u odnosu na 2018.), u 2020. godini 35,8 mil KM (porast od 1,6 % u odnosu na 2019.) i 36,6 mil KM u 2021. godini (rast od 2,3 % u odnosu na 2020. godinu).

Za **pravosuđe** u narednoj godini će se izdvojiti 14,0 mil KM (rast od 2,5 % u odnosu na 2018.), u 2020. godini 14,2 mil KM (porast od 1,1 % u odnosu na 2019.) i 14,4 mil KM u 2021. godini (porast od 1,5 % u odnosu na 2020. godinu).

Na **zakonodavnu vlast** u 2019. godini će se izdvojiti 2,56 mil KM (pad od 0,9 % u odnosu na 2018.), u 2020. godini 2,63 mil KM (porast od 2,7 % u odnosu na 2019.) i 2,71 mil KM u 2021. godini (porast od 2,9 % u odnosu na 2020. godinu).

U tablici 4.1 u nastavku teksta prikazana je potrošnja po sektorima proračuna za razdoblje 2018. g.-2021. g.

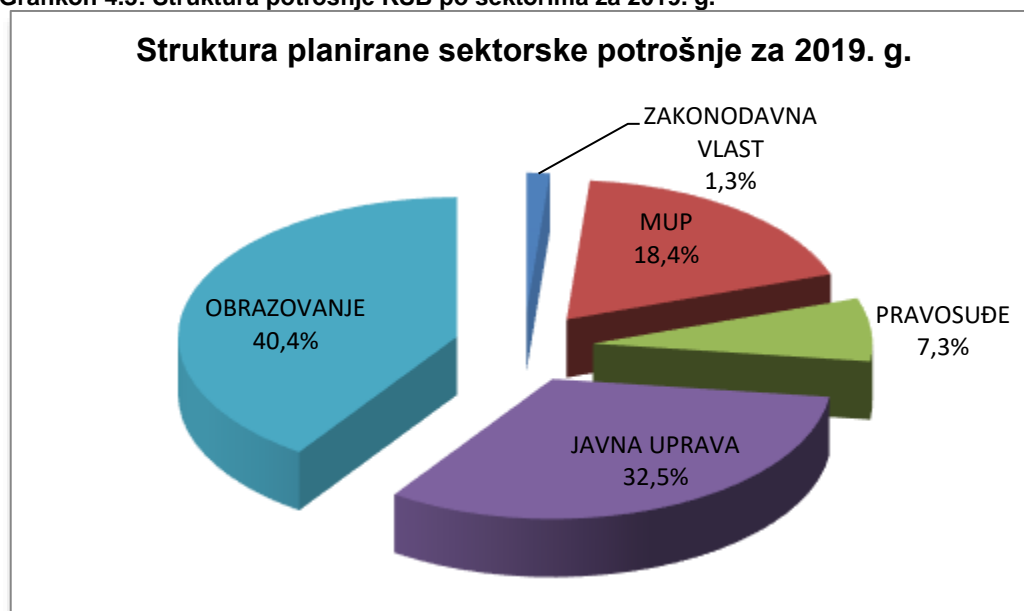
Tablica 4.1: Potrošnja po sektorima za razdoblje 2018. g. - 2021. g. (u milijunima)

Korisnici proračuna	2018.	2019.	2020.	2021.
Zakonodavna vlast	2,58	2,56	2,63	2,71
MUP	34,74	35,23	35,78	36,59
Pravosuđe	13,65	13,99	14,15	14,36
Javna uprava	91,70	62,26	64,35	67,27
Školstvo	75,88	77,43	78,91	81,14
UKUPNO:	218,55	191,47	195,83	202,07

Što se tiče udjela u ukupnoj potrošnji proračuna KSB u 2019. godini, najveći udio u ukupnoj potrošnji ima obrazovanje (40,4 %), slijedi ga javna uprava (32,5 %) i MUP (18,4 %), dok pravosuđe (7,3 %) i zakonodavna vlast (1,3 %) imaju najmanji udio u ukupnoj potrošnji proračuna.

Planirana struktura potrošnje po sektorima za narednu proračunsku godinu je data u Grafikonu 4.3. u nastavku teksta.

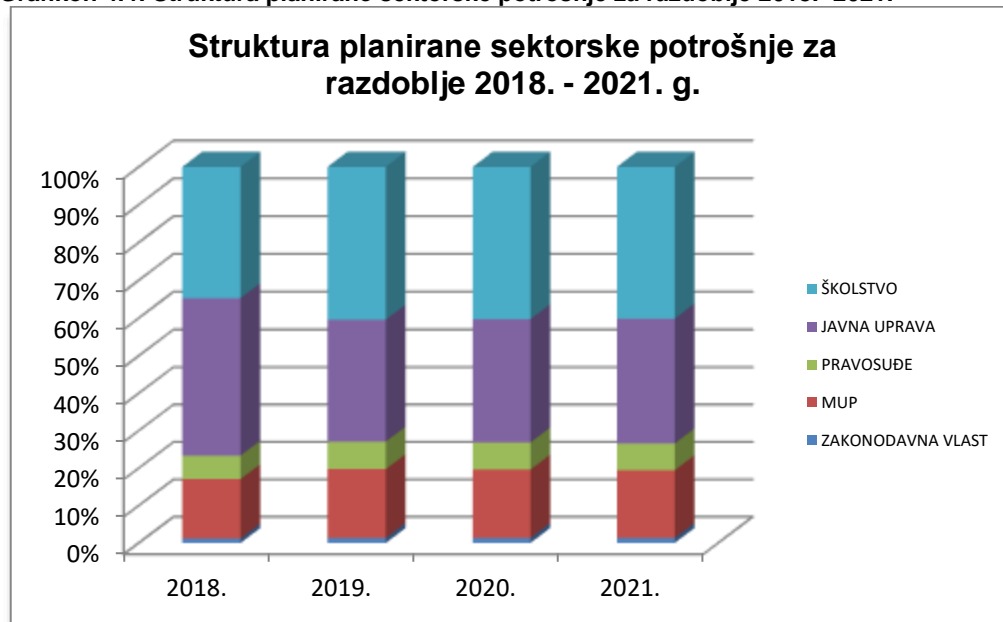
Grafikon 4.3: Struktura potrošnje KSB po sektorima za 2019. g.

U narednim godinama vidljivi su ujednačeni (proporcionalni) odnosi u potrošnji po sektorima, obrazovanje će i dalje imati najveći udio, zatim javna uprava, dok će zakonodavna vlast zadržati najmanji udio.

U nastavku teksta su prikazani su odnosi planirane sektorske potrošnje po godinama, za razdoblje 2018. - 2021. godine.

Grafikon 4.4: Struktura planirane sektorske potrošnje za razdoblje 2018. -2021.

Plaće i naknade u javnom sektoru

U 2019. godini, ukupna očekivana potrošnja na plaće u Kantonu Središnja Bosna i općinama Kantona iznosi 123,8 mil KM, što predstavlja rast od 2,2 % u odnosu na 121,1 mil KM, koliko je planirano u 2018. godini.

Prosječne mjesečne plaće u 2019. godini za Kanton i općine Kantona (u javnom sektoru) su 887 KM po zaposlenom. Ukupni planirani broj zaposlenih na osnovu radnih sati u Kantonu i općinama Kantona u 2019. god. je 6.827, 6.827 u 2020. i 6.829 u 2021. godini. Projicirani nivo zaposlenosti u Kantonu za naredne tri godine je izložen u Tablici 4.2.

Tablica 4.2: Plaće u javnom sektoru Konsolidirano (Kanton i općine Kantona)

R. b.	Opis	Ostvareno 2017.	Plan 2018.	Projekcije		
				2019.	2020.	2021.
1.	UKUPNO (2 + 9 + 14)	113.337.507	121.141.266	123.758.909	124.684.944	125.654.811
2.	Bruto plaće i naknade plaća (3+4+5)	101.648.158	108.740.808	111.070.814	111.892.458	112.749.204
3.	Neto plaće i naknade plaća (bez poreza na dohodak)	66.412.519	71.152.297	72.665.080	73.180.794	73.706.013
4.	Akontacija poreza na dohodak	3.660.143	4.096.723	4.203.180	4.240.413	4.276.850
5.	Doprinosi na teret zaposlenih (6+7+8)	31.575.497	33.491.788	34.202.554	34.471.251	34.766.341
6.	Za mirovinsko i invalidsko osiguranje	17.432.049	18.345.287	18.733.733	18.876.910	19.038.842
7.	Za zdravstveno osiguranje	12.628.356	13.519.832	13.806.586	13.914.127	14.029.002
8.	Za zapošljavanje	1.515.091	1.626.669	1.662.235	1.680.214	1.698.497
9.	Doprinosi poslodavca (10+11+12+13)	11.677.838	12.379.558	12.666.475	12.770.466	12.882.688
10.	Za mirovinsko i invalidsko osiguranje	6.197.759	6.533.469	6.685.038	6.739.252	6.795.760
11.	Za zdravstveno osiguranje	4.037.595	4.311.542	4.416.075	4.454.205	4.494.818
12.	Za zapošljavanje	504.949	543.247	556.362	562.509	572.010
13.	Za beneficirani radni staž	937.535	991.300	1.009.000	1.014.500	1.020.100

14.	Ostali doprinosi (na teret mirovina i ostali doprinosi)	11.510	20.900	21.620	22.020	22.920
15.	Prosječan broj zaposlenih na osnovu radnih sati (cijeli broj)	6.759	6.766	6.827	6.827	6.829
16.	Prosječna (bruto) plaća	1.397	1.492	1.511	1.522	1.533
17.	Prosječna (neto) plaća	819	876	887	893	899

Sredstva za plaće planirana su na bazi postojećeg broja zaposlenih u Kantonu iz lipnja 2018. godine, kao i planiranog novog zapošljavanja, sukladno Proračunu KSB za 2018. godinu. Ukupna planirana potrošnja za plaće u proračunu Kantona Središnja Bosna u 2019. godini iznosi 102,7 mil KM, što čini 51,9 % ukupnog proračuna, u 2020. godini 103,2 mil KM (49,8 % ukupnog proračuna) i u 2021. godini 103,8 mil KM (48,5 % ukupnog proračuna). Porast planiranih sredstava u narednim godinama od 1,8 % u 2019., odnosno 0,5 % u 2020. i 2021. godini je prvenstveno zbog povećanja osnovice za obračun plaće za 6 % od 1. 7. 2018. i zbog izmjene koeficijenata nastavnog osoblja osnovnog školstva, i pomoćnog osoblja osnovnog i srednje školstva, temeljem potpisanog Kolektivnog ugovora, te izjednačavanja koeficijenata ravnatelja osnovnog obrazovanja s ravnateljima srednjeg obrazovanja.

Prosječna mjesečna neto plaća u 2019. kod proračunskih korisnika u Kantonu Središnja Bosna je 804 KM po zaposlenom.

Naredna tablica prikazuje potrošnju na plaće u javnom sektoru Kantona, te broj zaposlenih (na osnovu radnih sati) u razdoblju od 2017. do 2021. godine.

Tablica 4.3: Plaće u javnom sektoru Kantona

R. b.	Opis	Ostvareno 2017.	Plan 2018.	Projekcije		
				2019.	2020.	2021.
1.	UKUPNO (2 + 9 + 14)	94.763.602	100.867.745	102.700.600	103.224.600	103.750.700
2.	Bruto plaće i naknade plaća (3+4+5)	84.810.724	90.343.750	91.989.200	92.454.600	92.921.800
3.	Neto plaće i naknade plaća (bez poreza na dohodak)	55.323.101	58.932.400	60.005.700	60.309.300	60.614.100
4.	Akontacija poreza na dohodak	2.988.763	3.395.750	3.457.700	3.475.100	3.492.700
5.	Doprinosi na teret zaposlenih (6+7+8)	26.498.860	28.015.600	28.525.800	28.670.200	28.815.000
6.	Za mirovinsko i invalidsko osiguranje	14.536.029	15.358.400	15.638.200	15.717.300	15.796.700
7.	Za zdravstveno osiguranje	10.681.098	11.302.000	11.507.800	11.566.100	11.624.500
8.	Za zapošljavanje	1.281.732	1.355.200	1.379.800	1.386.800	1.393.800
9.	Doprinosi poslodavca (10+11+12+13)	9.952.878	10.523.995	10.711.400	10.770.000	10.828.900
10.	Za mirovinsko i invalidsko osiguranje	5.170.178	5.466.900	5.564.200	5.594.600	5.625.200
11.	Za zdravstveno osiguranje	3.417.925	3.614.100	3.678.400	3.698.500	3.718.800
12.	Za zapošljavanje	427.240	451.800	459.800	462.300	464.800
13.	Za beneficirani radni staž	937.535	991.300	1.009.000	1.014.500	1.020.100
14.	Ostali doprinosi (na teret mirovina i ostali doprinosi)		0	0	0	0
15.	Prosječan broj zaposlenih na osnovu radnih sati (cijeli broj)	6.157	6.160	6.221	6.221	6.221
16.	Prosječna mjesečna (bruto) plaća	1.283	1.365	1.376	1.383	1.390
17.	Prosječna mjesečna (neto) plaća	749	797	804	808	812

Ukupni nivo potrošnje na **brutoplaće i naknade zaposlenih** Kantona i općina Kantona u 2019. godini projiciran je na iznos od 141,2 mil KM što čini 49,8 % ukupnih proračuna.

U Proračunu **Kantona** nivo potrošnje na bruto plaće i naknade zaposlenih u 2019. godini projiciran je na 118,5 mil KM, što predstavlja 59,9 % ukupnog proračuna Kantona.

Planirana ukupna izdvajanje za naknade zaposlenih iz Proračuna Kantona za razdoblje 2019. - 2021. god. kreće se od 14,8 mil KM u 2019. (što je na razini isplaćenih naknada iz 2017. godine) do 16,1 mil KM u 2021. godini, tako da se prosječna naknada u iznosu od 250 KM u 2019. do 254 KM u 2021. godini i ne bi se trebala značajnije mijenjati, pogledati Tablicu 4.4.

Tablica 4.4: Naknade i broj zaposlenih u javnom sektoru Kantona

Opis	Ostvareno 2017.	Plan 2018.	Projekcije		
			2019.	2020.	2021.
Ukupna izdvajanja za naknade	13.854.531	15.822.100	15.820.700	15.937.100	16.054.400
Ukupnan broj zaposlenih u Institucijama Kantona	5.158	5.226	5.277	5.277	5.277
Prosječna naknada	224	252	250	252	254

Ukupan planirani broj zaposlenih financiranih iz Proračuna Kantona u 2019. godini je 5.277 zaposlenih (što je za 97 više u odnosu na broj zaposlenih s 30. 6. 2018. godine). Popuna radnih mjesta moguća je samo internom preraspodjelom. Ukupni broj zaposlenih planiran i u 2020. i u 2021. godini je 5.277. Projicirani nivo zaposlenosti u Kantona po proračunskim korisnicima za naredne tri godine je izložen u Tablici 4.5.

Tablica 4.5: Broj zaposlenih po proračunskim korisnicima

R. b.	Org. kod	Proračunski korisnik	Broj zaposlenih sa 31.12.2016.	Broj zaposlenih sa 31.12.2017.	Broj zaposlenih sa 30.6.2018.	Projicirani broj zaposlenih		
						2019.	2020.	2021.
1	10010001	SABOR KANTONA SREDIŠNJA BOSNA I IZABRANI DUŽNOSNICI ZAKONODAVNE VLASTI	21	22	21	22	22	22
2	10020001	STRUČNA SLUŽBA SABORA KANTONA SREDIŠNJA BOSNA	4	4	4	6	6	6
3	11010001	URED PREDSJEDNIKA VLADE KANTONA SREDIŠNJA BOSNA	6	4	4	6	6	6
4	11020001	STRUČNA SLUŽBA VLADE KANTONA SREDIŠNJA BOSNA	6	6	6	6	6	6
5	11030001	SLUŽBA ZA ZAJEDNIČKE POSLOVE TIJELA KANTONA SREDIŠNJA BOSNA	25	26	26	26	26	26
6	11040001	URED ZA ZAKONODAVSTVO VLADE KANTONA SREDIŠNJA BOSNA	2	2	2	2	2	2
7	11050001	URED ZA JAVNE NABAVKE VLADE KANTONA SREDIŠNJA BOSNA	1	6	6	6	6	6
8	11060001	URED ZA EUROPSKE INTEGRACIJE, FONDOSVE, ODNOSI S JAVNOŠĆU I KVALITETE PREMA MEĐUNARODNOM STANDARDU KANTONA SREDIŠNJA BOSNA	1	10	10	10	10	10
9	12010001	MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA	1118	1068	1089	1147	1147	1147
10	13010001	MINISTARSTVO PRAVOSUĐA I UPRAVE	10	10	9	10	10	10
11	13020001	KANTONALNI SUD	47	45	49	49	49	49
12	13030001	KANTONALNO TUŽITELJSTVO KANTONA SREDIŠNJA BOSNA	40	39	39	40	40	40
13	13050001	KANTONALNO JAVNO PRAVOBRANITELJSTVO	7	7	7	7	7	7
14	13060001	OPĆINSKI SUD U TRAVNIKU	122	121	125	125	125	125

R. b.	Org. kod	Proračunski korisnik	Broj zaposlenih sa 31.12.2016.	Broj zaposlenih sa 31.12.2017.	Broj zaposlenih sa 30.6.2018.	Projicirani broj zaposlenih		
						2019.	2020.	2021.
15	13060002	OPĆINSKI SUD U BUGOJNU	55	54	56	56	56	56
16	13060003	OPĆINSKI SUD U JAJCU	28	28	29	29	29	29
17	13060004	OPĆINSKI SUD U KISELJAKU	44	39	41	44	44	44
18	14010001	MINISTARSTVO FINACIJA	30	32	28	32	32	32
19	15010001	MINISTARSTVO GOSPODARSTVA	64	71	69	69	69	69
20	16010001	MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE POLITIKE	15	15	15	15	15	15
21	17010001	MINISTARSTVO PROSVJETE, ZNANOSTI, KULTURE I ŠPORTA	36	34	35	39	39	39
22	17020000	OSNOVNO ŠKOLSTVO (SAŽETAK)	2245	2274	2.274	2274	2274	2274
23	17030000	SREDNJE ŠKOLSTVO (SAŽETAK)	1037	1057	1.054	1056	1056	1056
24	18010001	MINISTARSTVO PROSTORNOG UREĐENJA, GRADNJE, ZAŠTITE OKOLIŠA, POVRATKA I STAMBENIH POSLOVA	26	25	25	26	26	26
25	19010001	MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, VODOPRIVREDE I ŠUMARSTVA	32	32	33	33	33	33
26	19020001	KANTONALNA UPRAVA ZA ŠUMARSTVO	94	89	88	103	103	103
27	20010001	KANTONALNA UPRAVA ZA BRANITELJE	7	7	7	7	7	7
28	21010001	KANTONALNI ARHIV	10	10	9	10	10	10
29	22010001	KANTONALNI ZAVOD ZA URBANIZAM, PROSTORNO PLANIRANJE I ZAŠTITU KULTURNO-POVIJESNOG NASLIJEDA	6	6	5	6	6	6
30	23010001	KANTONALNA UPRAVA ZA GEODETSKE I IMOVINSKOPRVANE POSLOVE	6	6	6	6	6	6
31	24010001	KANTONALNA UPRAVA ZA CIVILNU ZAŠTITU	10	9	9	10	10	10
UKUPNO			5155	5158	5180	5277	5277	5277

Materijalni troškovi

Konsolidirana proračunska potrošnja Kantona i općina na materijalne troškove se procjenjuje na 44,4 mil KM u 2019. g. što predstavlja 15,7 % ukupnih proračuna.

Trend potrošnje na materijalne troškove u narednim godinama pokazuje ujednačen nivo potrošnje na materijalne troškove blizu 13,3 % ukupnih proračuna.

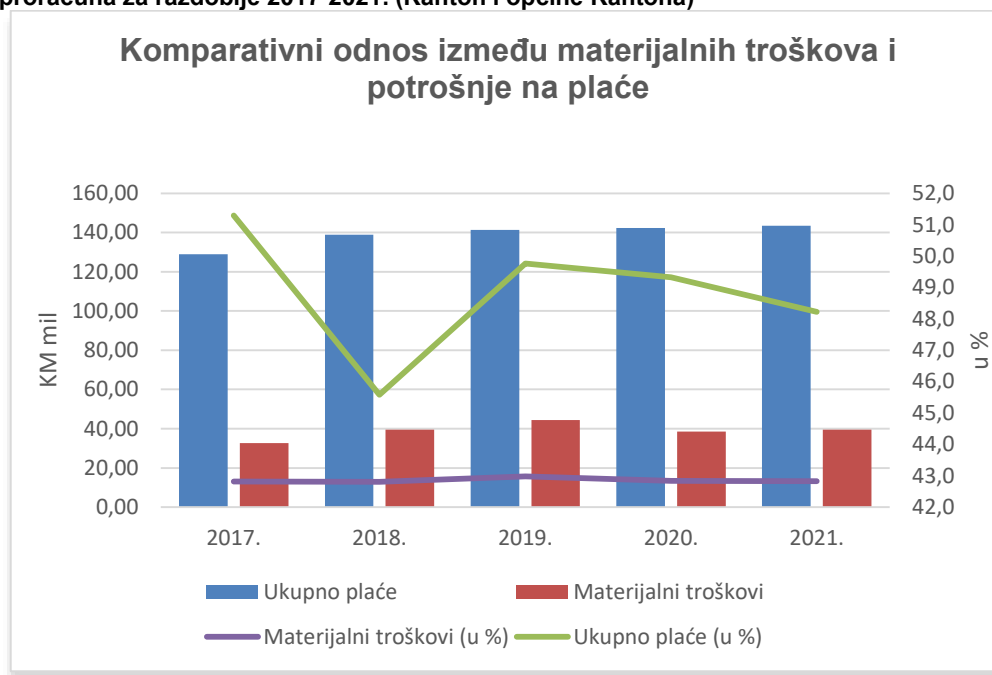
Ukupna izdvajanja za materijalne troškove Kantona procjenjuju se na 24,6 mil KM u 2019., što predstavlja 12,5 % ukupnog proračuna, u 2020. 24,9 mil KM (12,0 % ukupnog proračuna), u 2021. 25,2 mil KM (11,8 % ukupnog proračuna).

Općinska izdvajanja za materijalne troškove procjenjuju se na 19,8 mil KM u 2019., što predstavlja 23,0 % ukupnih proračuna općina, u 2020. 13,6 mil KM (16,7 % ukupnih proračuna općina), u 2021. 14,3 mil KM (17,1 % ukupnih proračuna općina).

Odnos između materijalnih troškova i potrošnje na plaće je koristan, ali širok pokazatelj za mjerenje opće adekvatnosti podrške koja se pruža vladi za realizaciju programa i pružanje usluga na efikasan i djelotvoran način.

Grafikon u nastavku teksta prikazuje relativne postotke plaća i materijalnih troškova u odnosu na ukupni proračun Kantona i općina u razdoblju od 2017. do 2021. godine i procijenjene promjene u razdoblju od 2017. do 2021. godine.

Grafikon 4.5: Komparativni odnos između materijalnih troškova i potrošnje na plaće i konsolidiranog proračuna za razdoblje 2017-2021. (Kanton i općine Kantona)

Postupno uvođenje programskog budžetiranja će u velikoj mjeri unaprijediti transparentnost pri raspodjeli resursa i pomoći Vladi kantona pri raspodjeli resursa na proračunske programe koji odražavaju najviše ekonomske i socijalne prioritete u kantonu. U isto vrijeme, proračunski korisnici i Vlada trebaju izvršiti sistematski pregled programa i usluga i, gdje to bude moguće, preraspodijeliti resurse s programa niskog prioriteta koji daju slabe rezultate ka programima višeg prioriteta.

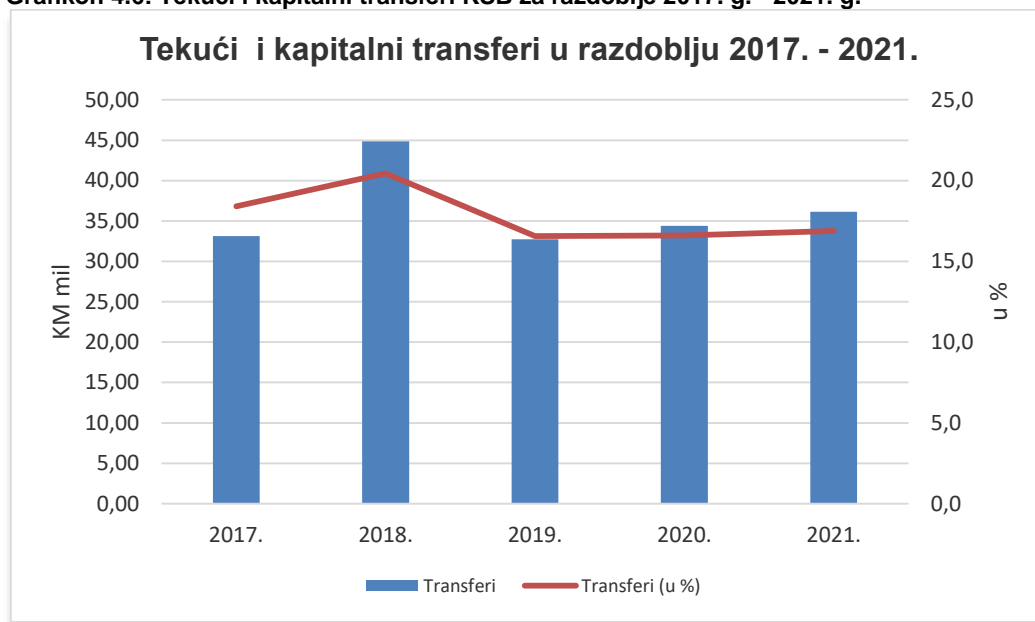
Tekući transferi

Ukupna izdvajanja za transfere na području Kantona i općina Kantona u 2019. procjenjuju se na 55,9 mil KM, u 2020. procjenjuju se na 58,3 mil KM, u 2021. na 60,5 mil KM. Od toga, ukupna izdvajanja za transfere (tekuće i kapitalne) u kantonalnom proračunu u 2019. procjenjuju se na 32,7 mil KM (pad od 27,0 % u odnosu na planirana izdvajanja u 2018. godini) što čini 16,6 % ukupnog proračuna. U 2020. procjenjuju se na 34,4 mil KM (16,6 % ukupnog proračuna kantona), u 2021. procjenjuju se na 36,1 mil KM (16,9 % ukupnog proračuna kantona).

Grafikon ispod prikazuje ukupna izdvajanja za tekuće i kapitalne transfere u kantonalnom proračunu, iz koje se može vidjeti pad tih izdvajanja u 2019. te postupni oporavak u narednim godinama. Razlog pada leži u činjenici da su Kapitalni transferi drugim razinama vlasti i fondovima - za sufinansiranje rekonstrukcije regionalnih putova u iznosu od 12,0 mil. KM, planirani u 2018. godini, dok u narednim godinama nisu planirani. Također, povećanje plaća i otplate kredita za posljedicu mora imati smanjenje ostalih rashoda, i to posebice smanjenje izdvajanja na tekuće transfere i kapitalne izdatke,

imajući u vidu da naknade koji su zakonom regulirani, te materijalni troškovi, ne mogu biti značajnije smanjeni.

Grafikon 4.6: Tekući i kapitalni transferi KSB za razdoblje 2017. g. - 2021. g.

Najznačajnija izdvajanja za transfere u Kantonu su:

- Transfer za socijalna davanja (11,43 mil. KM u 2019., 12,01 mil. KM u 2020., 12,61 mil. KM u 2021.)
- Transferi u obrazovanju (6,15 mil. KM u 2019., 6,46 mil. KM u 2020., 6,78 mil. KM u 2021.)
- Transferi Ministarstva prostornog uređenja, gradnje, zaštite okoliša, povratka i stambenih poslova (1,14 mil. KM u 2019., 1,19 mil. KM u 2020., 1,25 mil. KM u 2021.)
- Transferi Fonda za zaštitu okoliša (1,20 mil. KM u 2019., 1,26 mil. KM u 2020., 1,32 mil. KM u 2021.)
- Transferi Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (3,41 mil. KM u 2019., 3,58 mil. KM u 2020., 3,76 mil. KM u 2021.)
- Transferi Ministarstva gospodarstva (1,73 mil. KM u 2019., 1,81 mil. KM u 2020., 1,90 mil. KM u 2021.)
- Transferi Ministarstva financija (1,23 mil. KM u 2019., 1,23 mil. KM u 2020., 1,23 mil. KM u 2021.)
- Transferi Kantonalne uprave za branitelje (3,79 mil. KM u 2019., 3,97 mil. KM u 2020., 4,17 mil. KM u 2021.)
- Transferi Kantonalne uprave za civilnu zaštitu (0,35 mil. KM u 2019., 0,37 mil. KM u 2020., 0,39 mil. KM u 2021.)
- Transferi parlamentarnim političkim strankama, neovisnim kandidatima i samostalnim zastupnicima, te ostali transferi Sabora Kantona (1,05 mil. KM u 2019., 1,10 mil. KM u 2020., 1,16 mil. KM u 2021.)

Ukupna izdvajanja za transfere u konsolidiranim općinskim proračunima u 2019. procjenjuju se na 23,4 mil KM (27,2 % konsolidiranih općinskih proračuna), u 2020. procjenjuju se na 24,2 mil KM (29,8 % konsolidiranih općinskih proračuna), u 2021. 24,7 mil KM (29,6 % konsolidiranih općinskih proračuna).

Kapitalni izdatci KSB

U okviru proračuna Kantona Središnja Bosna u 2019. godini za kapitalne izdatke planira se izdvojiti 7,0 mil KM, pad od 71,4 % u odnosu na planirana izdvajana u 2018. godini (3,6 % ukupnog proračuna), u 2020. 9,8 mil KM (4,7 % ukupnog proračuna) i u 2021. 14,8 mil KM (6,9 % ukupnog proračuna).

Najveći udio smanjenja ukupnih rashoda u narednim godinama, uz tekuće transfere iz istih razloga, imat će izdvajanja za kapitalne izdatke (vidjeti Grafikon ispod). Na nivou Kantona se očekuje da će u 2019. kapitalna potrošnja opasti za 17,5 mil KM (pad od 71,4 %) u odnosu na planiranu potrošnju u 2018. g. i prognozirano je da će u 2020. g. rasti za 40,0 %, dok se u 2021. godini predviđa rast od 50,0 % u odnosu na prethodnu godinu. U 2018. godini u kapitalne izdatke proračunom su planirana sredstva za nabavu građevina - Projekat "Regionalni vodovod Plava voda" u iznosu od 15,1 mil. KM, dok u 2018. godini ista nisu uključena, što je i razlog ovolikom padu u projekciji za razdoblje 2019. – 2021. god. Ako se uspoređi 2019. i 2017. godina, planiran je rast kapitalnih izdataka od 36,5 % u 2019 godini.

Grafikon 4.7: Kapitalni izdatci KSB za razdoblje 2017. g. - 2021. g.

Ukupna izdvajanja za kapitalne izdatke u konsolidiranim općinskim proračunima u 2019. procjenjuju se na 11,6 mil KM (13,5 % konsolidiranih općinskih proračuna), u 2020. procjenjuju se na 12,0 mil KM (14,8 % konsolidiranih općinskih proračuna), u 2021. procjenjuju se na 12,8 mil KM (15,3 % konsolidiranih općinskih proračuna).

Financiranje kapitalnih i institucionalnih projekata u Kantonu i općinama Kantona

Program javnih investicija institucija KSB (PJI) se priprema kao potpora Vladi Kantona i institucijama Kantona za planiranje ulaganja i donošenje kvalitetnijih investicijskih odluka. PJI je instrument planiranja koji omogućava bolje korištenje sredstava proračuna i **pruža bolji pristup stranim izvorima financiranja**, s obzirom da raspoloživa proračunska sredstva nisu uvijek dostatna za višegodišnje financiranje projekata.

Povezivanjem PJI s procesom strateškog planiranja i budžetiranja, projekti javnih investicija se stavljaju u funkciju ostvarivanja sektorskih politika i strateških ciljeva definiranih u okviru mjerodavnosti institucija Kantona. Na taj način omogućena je bolja povezanost između prvenstvenih projekata i procesa alokacije svih raspoloživih sredstava za njihovu realizaciju, kao i planiranje

raspodjele sredstava planiranih kroz proces izrade Dokumenta okvirnog proračuna koji usvaja Vlada, svake godine za trogodišnje razdoblje.

PJI bi trebao koristiti Institucijama Kantona u izradi njihovih kapitalnih proračuna. PJI će biti uključen u Dokument okvirnog proračuna, godišnji proračun, a također će služiti Sektoru za koordinaciju međunarodne ekonomske pomoći, u svrhu koordinacije s donatorima, u cilju utvrđivanja i definiranja njihovih planova ulaganja i osiguranja budućeg financiranja razvojnih projekata.

Ulaganja u razdoblju 2019. - 2021. godine

Program javnih investicija Kantona Središnja Bosna sadrži podatke o ukupno 136 projekta. Ukupna vrijednost svih projekata je 223.612.487 KM, od čega se 181.031.924 KM odnosi na 98 kandidiranih projekata, 35.979.176 KM na 26 projekata u implementaciji, 5.051.481 KM na 11 okončanih projekata i 1.549.906 KM na 1 otkazani projekt.

Tablica 4.6: Zbirni pregled ulaganja u projekte po strukturi financiranja, u KM

Način financiranja	Izvor financiranja	Ukupna vrijednost	Utrošeno u prethodnim godinama	% utrošenih sredstava	Plan za	Utrošeno u 2018.	Plan		
					2018.		2019.	2020.	2021.
Domaća sredstva	Grant	13.844.797	723.501	5,23%	1.475.381	193.596	459.025	235000	242000
	Kredit	250.000		0,00%	250.000	250.000			
	Proračun	11.268.444	675.335	5,99%	4.047.576	93.112	3.065.000	1.080.000	470.000
	Vlastita sredstva	363.047	106.352	29,29%	25.174		10.000	10.000	10.000
Ino sredstva	Grant	252.888		0,00%	252.888	156.888			
	Kredit	10.000.000	1.000.000	10,00%	3.000.000		3.000.000	3.000.000	
U IMPLEMENTACIJI		35.979.176	2.505.188	6,96%	9.051.019	693.596	6.534.025	4.325.000	722.000
KANDIDIRANI		181.031.924	42.794	0,02%	21.330.000	90.000	3.436.243	3.241.243	1.316.243
Domaća sredstva	Grant	808.271	396.261	49,03%	412.010	112.010			
	Kredit	2.666.339	1.266.339	47,49%	1.400.000				
	Proračun	641.063	44.346	6,92%	596.717	296.717			
	Vlastita sredstva	286.057	238.053	83,22%	48.004	48.004			
Ino sredstva	Grant	649.750			140.000	140.000			
OKONČANI		5.051.481	1.944.999	38,50%	2.596.731	596.731	0	0	0
OTKAZANI		1.549.906	0	0,00%	154.906	0	0	0	0
UKUPNO		223.612.487	4.492.981	2,01%	33.132.656	1.380.327	9.970.268	7.566.243	2.038.243

Ulaganja u projekte u implementaciji

Projekti u implementaciji su oni projekti za koji postoji važeća i zvanična odluka nadležnog tijela o osiguranju sredstava za implementaciju ili je izvjesno njihovo financiranje.

Od ukupne vrijednosti tekućih projekata uključenih u PJI 2019. - 2021. god. (223.612.487 KM), na projekte u implementaciji odnosi se na 26 projekata u vrijednosti od 35.979.176 KM, od toga 11.581.025 KM na ulaganja u razdoblju 2019. – 2021. godine (6.534.025 KM u 2019., 4.325.000 KM u 2020. i 722.000 KM u 2021. godini).

Ukupna vrijednost domaćih sredstava potrebnih za financiranje projekata u implementaciji iznosi 25.726.288 KM ili 72%, dok vrijednost ino - sredstava iznosi 10.252.888 KM, odnosno 28% (grafikon ispod). Planom implementacije predviđeno je da se u 2018. godini utroši 5.798.131 KM domaćih sredstava i 3.252.888 KM ino sredstava, a u razdoblju 2019. - 2021. 5.581.025 KM domaćih i

6.000.000 KM ino sredstava. Pregled projekata u implementaciji po podnositeljima može se vidjeti u Tablici 4.8.

Grafikon 4.8: Projekti u implementaciji

Kandidirani projekti

Kandidirani projekt je projekt koji je prijavljen kroz IP obrazac ali nije odobren i predstavlja samo odraz planova institucije za buduća ulaganja. U Program javnih investicija 2019. - 2021. godina uključeni su kandidirani projekti za koje nisu osigurana sredstva za financiranje, a sadrže podatak o ukupnom iznosu sredstava potrebnih za njihovu realizaciju. Ukupna vrijednost 98 kandidiranih projekata unijetih u PIMIS³³, iznosi 181.031.924 KM. Pregled kandidiranih projekata po podnositeljima može se vidjeti u tablici ispod.

³³ Projekti koji nisu zadovoljili kriterij minimalne vrijednosti (100.000 KM na općinskoj, a 500.000 KM na kantonalnoj razini) nisu unijeti u PIMIS, sukladno Uredbi o načinu i kriterijima za pripremu, izradu i praćenje realizacije programa javnih investicija ("Službene novine Federacije BiH", broj 106/14)

Tablica 4.7: Kandidirani projekti po podnositeljima, u KM

Podnositelj	Naziv projekta	Ukupni troškovi projekta
JP Regionalni vodovod „Plava voda“ d.o.o. Travnik (SBK-JPRVPV) Ukupno		44.000.000
Općina Bugojno	Izgradnja glavnog kanalizacionog kolektora i kanalizacije Podgaj, Karadže	7.500.000
	Izgradnja vodozahvata i vodovoda Husića vrilo	560.000
	Sanacija i asfaltiranje putne infrastrukture u Mjesnoj zajednici: Goruša: put kroz naselje Goruša, prema Kruševici i prema naselju Hum	268.334
	Sanacija postojeće deponije komunalnog otpada Općine Bugojno i izgradnja pratećih sadržaja prilagođenih regionalnom konceptu odlaganja	4.651.066
Općina Bugojno Ukupno		12.979.400
Općina Busovača	Izgradnja kanalizacione mreže – Ravanjski put	200.000
	Rekonstrukcija i asfaltiranje lokalnog puta, dionica Kačuni-Hadrovica	1.416.744
	Rekonstrukcija i asfaltiranje puta – Tisovačka cesta	1.000.000
Općina Busovača Ukupno		2.616.744
Općina Dobretići	Izgradnja agrocentra za ljekovito bilje i mliječne proizvode	300.000
	Izgradnja lokalnog puta Tavsica – Prokosac	100.000
	Lokalni put Gornji Orašac - Ugar	1.255.000
	Lokalni put Ugar - Zapeće - Kričići	450.000
	Rekonstrukcija lokalnog puta Janjilo-Vukovići	585.898
	Rekonstrukcija lokalnog puta Luke - Šibovi	290.118
	Rekonstrukcija lokalnog puta Pavlovići - Suhi vrh	485.202
	Rekonstrukcija regionalnog puta R-413 b Gostilj - Dobretići - Jajce	3.800.000
	Sanacija izvorišta, bazena i crpne stanice Vukovići	95.886
	Vodovod Melina	150.000
	Vodovod za naselje Milaševci u općini Dobretići	973.294
Zaštita izvorišta „Bunar – Studena - Osoje“	162.000	
Općina Dobretići Ukupno		8.647.398
Općina Gornji Vakuf-Uskoplje	Rekonstrukcija gradskih ulica sa podzemnim instalacijama vodovodne i kanalizacione mreže u užem urbanom području općine Gornji Vakuf - Uskoplje	6.800.000
Općina Gornji Vakuf-Uskoplje Ukupno		6.800.000
Općina Kiseljak	Regulacija korita rijeke „Lepenice“ P0-P12	1.000.000
Općina Kiseljak Ukupno		1.000.000
Općina Kreševo	Nastavak izgradnje vodovodne mreže u naselju Rakova Noga - Crnići	101.235
	Regulacija rijeke Kreševčice i uređenje obale u naseljenom mjestu Kreševo	400.341
	Rekonstrukcija i asfaltiranje dijela regionalnog puta R443 dionica Kiseljak - Kreševo - Blinje	6.000.000
	Rekonstrukcija i asfaltiranje dijela regionalnog puta R443a dionica Volujak - Han Ivica	2.000.000
	Rekonstrukcija i asfaltiranje lokalnog puta Rakova Noga-Crnići	234.352

Podnositelj	Naziv projekta	Ukupni troškovi projekta
	Rekonstrukcija i asfaltiranje lokalnog puta u naselju Vranc	150.000
	Rekonstrukcija i asfaltiranje lokalnog puta u selu Bukva	32.058
	Rekonstrukcija vodovodne mreže u užem gradskom jezgru Kreševa	428.773
Općina Kreševo Ukupno		9.346.759
Općina Novi Travnik	Fekalna kanalizacija za naselja Pećine i Ruda	280.300
	Gradski stadion Novi Travnik	200.000
	Plan prilagođavanja upravljanja otpadom	550.000
	Rehabilitacija lokalne saobraćajnice za Pečuj	300.000
	Zatvaranje i uređenje ulice Kralja Tvrtka u Novom Travniku	520.000
Općina Novi Travnik Ukupno		1.850.300
Općina Travnik	Izgradnja mosta kod Tehničke škole	240.000
	Izgradnja Mješovite srednje škole Travnik	11.182.008
	Izgradnja biciklističke staze	573.851
	Izgradnja fekalne kanalizacije Dolac-Putičevo-Nova Bila	3.100.000
	Izgradnja kanalizacione mreže u centralnom dijelu naselja Turbe – glavni kolektor	593.800
	Izgradnja lijevog i desnog kanalizacionog kolektora gradskog područja općine Travnik	5.995.032
	Izgradnja mosta AMD-Kanare	150.000
	Izgradnja mosta Gladnik, Nova Bila	160.000
	Izgradnja nove gradske ceste Travnik - Dolac (tunel)	9.000.000
	Izgradnja primarnog kanalizacionog kolektora na potezu od Gluhe Bukovice do općine Vitez	2.144.158
	Izgradnja vodovoda Karaula	2.000.000
	Izgradnja vodovoda Polomski potok	900.000
	Izgradnja vodovoda Zaseljačka rijeka	1.100.000
	Nastavak izgradnje Privredno-sportsko-kulturnog centra Pirota	7.532.500
	Rekonstrukcija lokalne cesta Mehurići R440–Dub–Vlašić (dionica Dub-Mokri do)	2.000.000
	Rekonstrukcija lokalnog puta Travnik - Dolac	580.000
	Rekonstrukcija lokalnog puta Turbe-Karaula	2.000.000
	Rekonstrukcija lokalnog puta Turbe-Potkraj-Đelilovac	760.000
	Rekonstrukcija lokalnog puta Turbe-Škulji-Djaci	500.000
	Rekonstrukcija lokalnog puta od GS-Tvornica mašina Travnik - motel "Bajra", Dolac n/L	580.000
Rekonstrukcija puta kružni tok „Pirota“-Meljanac	200.000	
Sanacija klizišta Zagrađe-Luke u mjestu Zagrađe (Luke), MZ Zagrađe	425.239	
Općina Travnik Ukupno		51.716.588
Općina Vitez	Izgradnja međuopćinske pretovarne stanice komunalnog otpada sa reciklažnim dvorištem za korisnike tri općine, na području općine Vitez	2.700.000
	Izgradnja reciklažnog dvorišta	350.000
	Rekonstrukcija puteva na Općini Vitez	1.466.000

Podnositelj	Naziv projekta	Ukupni troškovi projekta
Općina Vitez Ukupno		4.516.000
SBK Kantonalna direkcija za ceste	Rekonstrukcija regionalnog puta R653: Kačuni – Lugovi – Moštre, dionica Lugovi L=500 m.	500.000
	Rekonstrukcija regionalnog puta R443: Kiseljak – Kreševo-Tarčin, dionica st. km 2+500 – km 6+000, L=3,5 km.	2.500.000
	Izgradnja region. puta R413a, Dolac(Travnik) – Han Bila – Ovnak-Stranjani - Zenca, dionica Gostunj – Mosor – Guča Gora - Han Bila, L= 7 km	5.000.000
	Izgradnja region. puta R439, Novi Travnik – Gornji Vakuf/Uskoplje dionica P Luka – Bistrica L= 12 km	6.000.000
	Rekonstrukcija dionica puta sa izgradnjom pješačkih staza kroz naselja, rekonstrukcija i sanacija oštećenih dionica, sanacija oštećenja, na svim regionalnim putevima	4.500.000
	Rekonstrukcija region. puta R439, Novi Travnik – Gornji Vakuf/Uskoplje dionica Zagrilje – Pavlovica, st. 15+400 do 17+500, L= 2,1 km	1.100.000
	Rekonstrukcija regionalnog puta R413b: Gostilj – Dobretići – Jajce, dionica Veliki Do – Kuprešani, L=0,6 km+1,2 km =1,8 km.	1.400.000
	Rekonstrukcija regionalnog puta R440 Stara Bila – Han Bila – Gluha Bukovica – Prilivode – Obodnik (Kotor Varoš), dionica Mehurić – Gluha Bukovica, L= 3 km	1.500.000
	Rekonstrukcija regionalnog puta R443: Kiseljak – Kreševo-Tarčin, dionica st. km 12+000 – km 13+300, L=1,3 km	900.000
	Rekonstrukcija regionalnog puta R654: Kačuni – Fojnica, dionica st. km 1+700 do km 3+400, L=1,5 km.	900.000
	Sanacija asfaltnih kolovoza na svim regionalnim putevima	1.600.000
	Sanacija asfaltnog sloja regionalnog puta R437: Fojnica – Dusina, dionica Bakovići - Gojevići, L=3 km.	700.000
	Sanacija asfaltnog sloja regionalnog puta R438: Gromiljak – Fojnica, L=7 km.	1.000.000
SBK Kantonalna direkcija za ceste Ukupno		27.600.000
SBK Kantonalna uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove	Harmonizacija podataka katastra nekretnina	884.530
SBK Kantonalna uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove Ukupno		884.530
SBK Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta	Obnova, izgradnja i opremanje odgojno-obrazovnih ustanova	10.000.000
	Unapređenje kapaciteta rukovođenja odgojno-obrazovnim ustanovama kao i kontinuirano stručno usavršavanje i vrednovanje uposlenika u odgojno-obrazovnim ustanovama	600.000
	Unapređenje oblasti kulture i športa	4.000.000
	Unapređenje sustava za obrazovanje i obuku odraslih	1.000.000
	Usklađivanje predškolskog, osnovnog, srednjeg obrazovanja (srednjeg stručnog) odgoja i obrazovanja, kao i obrazovanja odraslih sa društvenim i gospodarskim potrebama KSB/SBK	1.300.000
SBK Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Ukupno		16.900.000
SBK Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva	Rekonstrukcija i izgradnja lokalne ceste II reda R 654 Kačuni-Fojnica (spoj sa R 438)	18.000.000
SBK Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Ukupno		18.000.000
SBK Ministarstvo unutrašnjih poslova	Proširenje sistema radarskih uređaja sa foto registracijom	1.600.000
	Uvođenje digitalnog radio sistema za potrebe MUP-a Srednjobosanskog Kantona	1.080.000
SBK Ministarstvo unutrašnjih poslova Ukupno		2.680.000

Podnositelj	Naziv projekta	Ukupni troškovi projekta
SBK Ministarstvo zdravstva i socijalne politike	Adaptacija i opremanje centralne sterilizacije u bolnici	740.000
	Energetski efikasna bolnica	526.000
	IZRADA TERMO FASADE NA ZGRADI JU BOLNICA TRAVNIK	390.000
	Informatizacija bolnice	1.505.000
	Izgradnja šeste lamele	2.156.000
	NABAVKA MEDICINSKE OPREME – MAGNETNA REZONANCA	2.000.000
	NABAVKA OPREME ZA POTREBE CENTRALNE STERILIZACIJE	450.000
	Opremanje odjela kirurških disciplina u bolnici	522.000
	Opremanje službi dijagnostičkih disciplina u bolnici	1.802.000
	PROJEKAT ADAPTACIJE PROSTORA KUHINJE, VEŠERAJA I KOTLOVNICE I NABAVKA TEHNIČKE OPREME	950.000
	Prostorno proširenje kapaciteta Doma zdravlja – izgradnja 1 lamele	900.000
	SOLARNI SISTEM ZA PRIPREMU POTROŠNE TOPLE VODE - PTV	630.000
	Sanacija podnih površina u bolnici	520.000
	Tehnički sektor bolnice u funkciji pružanja zdravstvene zaštite	536.000
	UTOPLJAVANJE CENTRALNOG OBJEKTA JAVNE USTANOVE DOM ZDRAVLJA BUSOVAČA	180.205
	Unapređenje energetske efikasnosti i uvođenje obnovljivih izvora energije	1.100.000
	Upravljanje medicinskim otpadom	587.000
SBK Ministarstvo zdravstva i socijalne politike Ukupno		15.494.205
	UKUPNO	181.031.924

Tablica 4.8: Projekti u implementaciji po podnositeljima, u KM

Podnositelj	Naziv projekta	Vrsta financiranja	Način financiranja	Izvor financiranja	Ukupna vrijednost	Utrošeno u prethodnim godinama	Plan za tekuću godinu	Plan za 2019.	Plan za 2020.	Plan za 2021.
Općina Busovača	Izgradnja i opremanje reciklažnog dvorišta	Domaća sredstva	Grant	Budžet kantona - potrošačka jedinica	10.000	10.000				
				Fondovi vlastito učešće	86.896	80.250	6.646			
			Proračun	Općina budžet	43.104	21.753	21.351			
	Izgradnja i opremanje reciklažnog dvorišta Ukupno				140.000	112.003	27.997			
	Izgradnja kanalizacione mreže u SRC Busovačka planina s ciljem zaštite vodozahvata Duboki i Crni potok vodosnadbijevanja građana Općine Busovača	Domaća sredstva	Grant	Fondovi vlastito učešće	450.000	117.379		232.621		
Izgradnja kanalizacione mreže u SRC Busovačka planina s ciljem zaštite vodozahvata Duboki i Crni potok vodosnadbijevanja građana Općine Busovača Ukupno				450.000	117.379		232621			
Općina Busovača Ukupno					590.000	229.382	27.997	232621		
Općina Dobretići	Asfaltiranje putnog pravca R413 B do Zapečkog groblja (Bunar – Zapečko groblje), dionica 1,0 km	Domaća sredstva	Proračun	Budžet kantona - javne investicije	12.000		12.000			
			Vlastita sredstva	Ostala domaća sredstva	12.000		12.000			
		Ino sredstva	Grant	Međunarodni fond za razvoj poljoprivrede (IFAD)	96.000		96.000			
	Asfaltiranje putnog pravca R413 B do Zapečkog groblja (Bunar – Zapečko groblje), dionica 1,0 km Ukupno				120.000		120.000			
Općina Dobretići Ukupno					120.000		120.000			
Općina Kiseljak	Gradska prometnica u dužini od 900m (spoj M.5.1 sa R443)	Domaća sredstva	Grant	Ostala domaća sredstva	500.000		500.000			
			Kredit	Ostala domaća sredstva	250.000		250.000			
			Proračun	Budžet FBiH - GSM licenca	850.000		850.000			
				Općina budžet	400.000		400.000			
	Gradska prometnica u dužini od 900m (spoj M.5.1 sa R443) Ukupno				2.000.000		2.000.000			
	Industrijska (Radana) zona - infrastruktura	Domaća sredstva	Proračun	Općina budžet	200.000			50.000	30.000	20.000
	Industrijska (Radana) zona -infrastruktura Ukupno				200.000			50000	30000	20000
	Izgradnja vodoopskrbe MZ Bilalovac, Općina Kiseljak	Domaća sredstva	Proračun	Budžet općine - sufinanciranje	93.112		93.112			
	Ino sredstva	Grant	Vlada Japana (J)	156.888		156.888				
Izgradnja vodoopskrbe MZ Bilalovac, Općina Kiseljak Ukupno				250.000		250.000				
Most na rijeci Lepenici sa saobraćajnicom	Domaća sredstva	Proračun	Općina budžet	150.000			100.000			

Dokument okvirnog proračuna Kantona Središnja Bosna za razdoblje 2019. – 2021. god.

Podnositelj	Naziv projekta	Vrsta financiranja	Način financiranja	Izvor financiranja	Ukupna vrijednost	Utrošeno u prethodnim godinama	Plan za tekuću godinu	Plan za 2019.	Plan za 2020.	Plan za 2021.
	Most na rijeci Lepenici sa saobraćajnicom Ukupno				150.000			100000		
	Vodoopskrba općine Kiseljak	Domaća sredstva	Grant	Fondovi vlastito učešće	200.000		200.000			
Kanton - vlastito učešće				200.000		200.000				
Proračun		Budžet općine - sufinanciranje	600.000		600.000					
		Ino sredstva	Kredit	Vlada Austrije	10.000.000	1.000.000	3.000.000	3.000.000	3.000.000	
	Vodoopskrba općine Kiseljak Ukupno				11.000.000	1.000.000	4.000.000	3000000	3000000	
	Zona za sport i rekreaciju	Domaća sredstva	Grant	Budžet FBiH - potrošačka jedinica	300.000			85.000	80.000	100.000
Budžet kantona - potrošačka jedinica				200.000			50.000	75.000	75.000	
Proračun		Općina budžet	500.000			235.000	200.000	100.000		
	Zona za sport i rekreaciju Ukupno				1.000.000			370000	355000	275000
Općina Kiseljak Ukupno					14.600.000	1.000.000	6.250.000	3520000	3385000	295000
Općina Kreševo	Izgradnja rezervoara Orunj	Domaća sredstva	Grant	Budžet kantona - potrošačka jedinica	61.670	61.670				
				Fondovi vlastito učešće	14.000	14.000				
			Vlastita sredstva	Općina budžet	87.413	74.239	13.174			
	Izgradnja rezervoara Orunj Ukupno				163.083	149.909	13.174			
	Plan prilagođavanja upravljanja otpadom za deponiju Dubrave - Zatvaranje tehnički neuređene deponije – Glavni projekat sanacije postojeće deponije komunalnog otpada Općine Kreševo i izgradnja pratećih									
	Plan prilagođavanja upravljanja otpadom za deponiju Dubrave - Zatvaranje tehnički neuređene deponije – Glavni projekat sanacije postojeće deponije komunalnog otpada Općine Kreševo i izgradnja pratećih Ukupno				10.631.231	111.202	90.000			
	Rekonstrukcija i asfaltiranje dijela regionalnog puta R443 dionica Blinje - Sastavci	Domaća sredstva	Grant	Budžet FBiH - GSM licenca	500.000	150.000	350.000			
	Rekonstrukcija i asfaltiranje dijela regionalnog puta R443 dionica Blinje - Sastavci Ukupno				500.000	150.000	350.000			
	Rekonstrukcija i asfaltiranje lokalnog puta Botunja - Zabrđe	Domaća sredstva	Vlastita sredstva	Općina budžet	204.829	22.113				
	Rekonstrukcija i asfaltiranje lokalnog puta Botunja - Zabrđe Ukupno				204.829	22.113				
Rekonstrukcija i asfaltiranje lokalnog puta Crnički Kamenik i Komari	Domaća sredstva	Vlastita sredstva	Općina budžet	58.805	10.000		10.000	10.000	10.000	
Rekonstrukcija i asfaltiranje lokalnog puta Crnički Kamenik i Komari Ukupno				58.805	10.000		10000	10000	10000	

Dokument okvirnog proračuna Kantona Središnja Bosna za razdoblje 2019. – 2021. god.

Podnositelj	Naziv projekta	Vrsta financiranja	Način financiranja	Izvor financiranja	Ukupna vrijednost	Utrošeno u prethodnim godinama	Plan za tekuću godinu	Plan za 2019.	Plan za 2020.	Plan za 2021.
Općina Kreševo Ukupno					11.557.948	443.224	453.174	10000	10000	10000
Općina Novi Travnik	Rekonstrukcija vodovoda Muholjići i Bukvići općina Novi Travnik	Domaća sredstva	Grant	Budžet FBiH - Sufinanciranje projekata	70.000		70.000			
				Budžet kantona - sufinanciranje	55.000		55.000	31.404		
Rekonstrukcija vodovoda Muholjići i Bukvići općina Novi Travnik Ukupno					125.000		125.000	31404		
Općina Novi Travnik Ukupno					125.000		125.000	31404		
Općina Vitez	RJEŠAVANJE PROBLEMA VODOSNABDJEVANJA NA PODRUČJU OPĆINE VITEZ	Domaća sredstva	Proračun	Općina proračun	320.000					
	RJEŠAVANJE PROBLEMA VODOSNABDJEVANJA NA PODRUČJU OPĆINE VITEZ Ukupno				320.000					
	POBOLJŠANJE INFRASTRUKTURE U POSLOVNIM ZONAMA PC-96 I POČULICA-ŠLJIVČICA	Domaća sredstva	Proračun	Općina proračun	200.000					
	POBOLJŠANJE INFRASTRUKTURE U POSLOVNIM ZONAMA PC-96 I POČULICA-ŠLJIVČICA Ukupno				200.000					
	STAMBENO ZBRINJAVANJE ROMA NA PODRUČJU OPĆINE VITEZ	Domaća sredstva	Grant	Općina proračun	180.000					
	STAMBENO ZBRINJAVANJE ROMA NA PODRUČJU OPĆINE VITEZ Ukupno				180.000					
Općina Vitez Ukupno					700.000					
SBK Kantonalna uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove	Projekat označavanja naselja, ulica i trgova nazivima i zgrada kućnim brojevima s izradom registra prostornih jedinica na području SBK	Domaća sredstva	Proračun	Budžet FBiH - potrošačka jedinica	84.414	65.886	18.528			
				Budžet kantona - potrošačka jedinica	86.171	67.643	18.528			
				Općina budžet	995.018	115.961	879.057			
	Projekat označavanja naselja, ulica i trgova nazivima i zgrada kućnim brojevima s izradom registra prostornih jedinica na području SBK Ukupno				1.165.603	249.490	916.113			
	Uspostava katastra nekretnina	Domaća sredstva	Proračun	Budžet FBiH - potrošačka jedinica	300.000		80.000	120.000	100.000	
				Budžet kantona - potrošačka jedinica	450.000	31.265	208.735	140.000	70.000	
Općina budžet				450.000		120.000	150.000	180.000		
Uspostava katastra nekretnina Ukupno				1.200.000	31.265	408.735	410000	350000		
SBK Kantonalna uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove Ukupno					2.365.603	280.755	1.324.848	410000	350000	
SBK Kantonalni arhiv	Renoviranje i dogradnja arhivske zgrade	Domaća sredstva	Proračun	Budžet kantona - potrošačka jedinica	1.914.625	372.827	250.000	450.000	500.000	350.000
	Renoviranje i dogradnja arhivske zgrade Ukupno				1.914.625	372.827	250.000	450000	500000	350000
SBK Kantonalni arhiv Ukupno					1.914.625	372.827	250.000	450000	500000	350000
SBK Ministarstvo unutrašnjih poslova	Izgradnja zgrada Policijske stanice Kreševo	Domaća sredstva	Proračun	Budžet kantona - potrošačka jedinica	1.300.000			1.300.000		

Dokument okvirnog proračuna Kantona Središnja Bosna za razdoblje 2019. – 2021. god.

Podnositelj	Naziv projekta	Vrsta financiranja	Način financiranja	Izvor financiranja	Ukupna vrijednost	Utrošeno u prethodnim godinama	Plan za tekuću godinu	Plan za 2019.	Plan za 2020.	Plan za 2021.
	Izgradnja zgrada Policijske stanice Kreševo Ukupno				1.300.000			1300000		
	Izgradnja zgrade Policijske stanice Donji Vakuf	Domaća sredstva	Proračun	Budžet kantona - potrošačka jedinica	1.300.000					
	Izgradnja zgrade Policijske stanice Donji Vakuf Ukupno				1.300.000					
	Izrada CIPS lokacije u PS Vitez, PS Busovača, PS Kiseljak, PS Fojnica	Domaća sredstva	Proračun	Budžet kantona - potrošačka jedinica	520.000			520.000		
	Izrada CIPS lokacije u PS Vitez, PS Busovača, PS Kiseljak, PS Fojnica Ukupno				520.000			520000		
	Uspostava mrežnog video nadzora prometa u gradovima putem tzv. „pametnih kamera“	Domaća sredstva	Proračun	Budžet kantona - potrošačka jedinica	500.000		500.000			
	Uspostava mrežnog video nadzora prometa u gradovima putem tzv. „pametnih kamera“ Ukupno				500.000		500.000			
SBK Ministarstvo unutrašnjih poslova Ukupno					3.620.000		500.000	1820000		
SBK Ministarstvo zdravstva i socijalne politike	Sanacija i adaptacija potkrovlja i prizemlja zgrade 2/3 JZU "Dom zdravlja" Jajce	Domaća sredstva	Grant	Općina budžet	386.000	179.000		60.000	80.000	67.000
	Sanacija i adaptacija potkrovlja i prizemlja zgrade 2/3 JZU "Dom zdravlja" Jajce Ukupno				386.000	179.000		60000	80000	67000
SBK Ministarstvo zdravstva i socijalne politike Ukupno					386.000	179.000		60000	80000	67000
UKUPNO					35.979.176	2.505.188	9.051.019	6.534.025	4.325.000	722.000

Ukupni dug kantona

Stanje javnog duga KSB u razdoblju od 2015. - 2017. godine

Sukladno Zakonu o dugu, zaduživanju i jamstvima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br: 86/07, 24/09, 44/10 i 30/16), Kanton Središnja Bosna se u 2009. godini zadužio u okviru Stand-by aranžmana s MMF-om, kao potpora Proračunu KSB radi ublažavanja učinaka svjetske ekonomske krize i rješavanja fiskalnog rebalansa. Kredit po osnovu Prijenosa kreditnih sredstava po III StandBy aranžmanu MMF-a s Vladom FBiH iznosi 6,0 milijuna KM, uz rok otplate od 5 godina, grace razdoblje 3 godine (uračunato u rok otplate, počevši od dana doznačavanja svake tranše) uz promjenjivu kamatnu stopu (određuje je MMF za SDR, a na dan zaduživanja ona je iznosila 1,45 % godišnje).

Dana 4. 2. 2013. god. zaključen je Ugovor o reprogramu obveza po osnovu III Stand-by aranžmana s MMF-om između Federacije Bosne i Hercegovine koju zastupa Federalno ministarstvo financija i Kantona Središnja Bosna koju zastupa Ministarstvo financija Kantona, broj 08-14-5077/12, u iznosu od 6,0 milijuna KM, s rokom otplate 5 godina i grace razdobljem do 3 godine. Kamata će se obračunavati po referentnoj kamatnoj stopi MMF-a za SDR koja je promjenjiva, obračunavat će se tromjesečno s pripadajućim troškovima i naknadama.

Kanton Središnja Bosna u 2014. godini zadužio u iznosu od 10 mil. KM za saniranje deficita kod konzorcija Intesa Sanpaolo i UniCredit banke, uz kamatnu stopu 6,5 % + šestomjesečni EURIBOR³⁴ fluktuirajući na godišnjem nivou, rok otplate 84 mjeseca, uz grace razdoblje od 12 mjeseci i naknadu za obradu kredita od 0,75 % od iznosa kredita, jednokratno.

Ugovor o kreditnom zaduženju Kantona Središnja Bosna s Federacijom BiH iz sredstava dodatnog financiranja po IV Stand by aranžmanu Međunarodnog monetarnog fonda, potpisan je 20. listopada 2014. godine. Kredit u iznosu od 3.816.000,00 KM, služi kao potpora proračunu, s rokom otplate od 5 godina, grace razdobljem od 3 godine i kamatnom stopom od 1,08 %³⁵ na godišnjem nivou.

Ugovor o kreditu između Razvojnog bankarstva Federacije BiH i Kantona Središnja Bosna potpisan je 19. rujna 2015. godine u iznosu od 1,4 mil. KM, za financiranje projekta izgradnje regionalnog puta R443a: Kreševo – Lepenica, dionica Resnik (spoj s R443 Kreševo) – Volujak, dužine L = 1,6 km), na rok otplate od 84 mjeseca, grace razdobljem od 12 mjeseci i kamatnom stopom od 4 %.³⁶ Vlada Kantona je s Kantonalnim ravnateljstvom za ceste sklopila ugovor u kome je definirano da se Kanton zadužuje za cjelokupan iznos, od čega iznos glavnice od 600.000,00 KM, s pripadajućim kamatama i ostalim troškovima preuzima kao kreditnu obvezu Kantonalno ravnateljstvo za ceste.

Vlada Kantona Središnja Bosna zadužila se u rujnu i listopadu 2016. godine u iznosu od 12 mil. KM, za isplate prema izvansudskim nagodbama o podmirenju obveza iz izvršnih sudskih presuda, zaposlenicima u školstvu, oblasti unutarnjih poslova i pravosudnim institucijama te za naknade odvjetničkim kućama.

Ovaj kredit realiziran je kroz tri kreditna aranžmana i to:

³⁴ Euribor (euro interbank offered rate) je referentna kamatna stopa koja se utvrđuje na europskom međubankarskom tržištu. Utvrđuje se dnevno kao prosječna stopa po kojoj reprezentativne banke međusobno daju u zajam neosigurana novčana sredstva. 6-mjesečni euribor je negativan i trenutno iznosi -0,27% i povijesno je na najnižim razinama, u 2008. je prelazio i 5%. Zajmoprimci u Bosni i Hercegovini koji imaju kredite s promjenjivom stopom koja koristi EURIBOR kao referentnu stopu trebali bi biti svjesni činjenice da referentna stopa u bilo kojem momentu može narasti i da će se to isto desiti s kamatnom stopom na njihove kredite.

³⁵ Kamatna stopa je promjenljiva, koju određuje MMF za SDR

³⁶ Efektivna kamatna stopa iznosi 4,36%, na dan donošenja Odluke o odobravanju kredita.

- Intese SanPaolo banci d.d. u iznosu od 6 mil. KM, uz rok otplate od 60 mjeseci, grace razdoblje 12 mjeseci (uključen u rok otplate), kamatna stopa 3,57 % (EKS 3,74 %) na godišnjoj razini i naknada za obradu kredita 0,47 %.
- UniCredit banci d.d. u iznosu od 4 mil. KM, rok otplate 60 mjeseci, grace razdoblje 12 mjeseci (uključen u rok otplate), kamatna stopa 4,25 % (EKS 4,33 %) na godišnjoj razini i naknada za obradu kredita 0,20 %.
- UniCredit banci d.d. u iznosu od 2 mil. KM, rok otplate 72 mjeseci, grace razdoblje 12 mjeseci (uključen u rok otplate), kamatna stopa 4,20 % (EKS 4,26 %) na godišnjoj razini i naknada za obradu kredita 0,20 %.

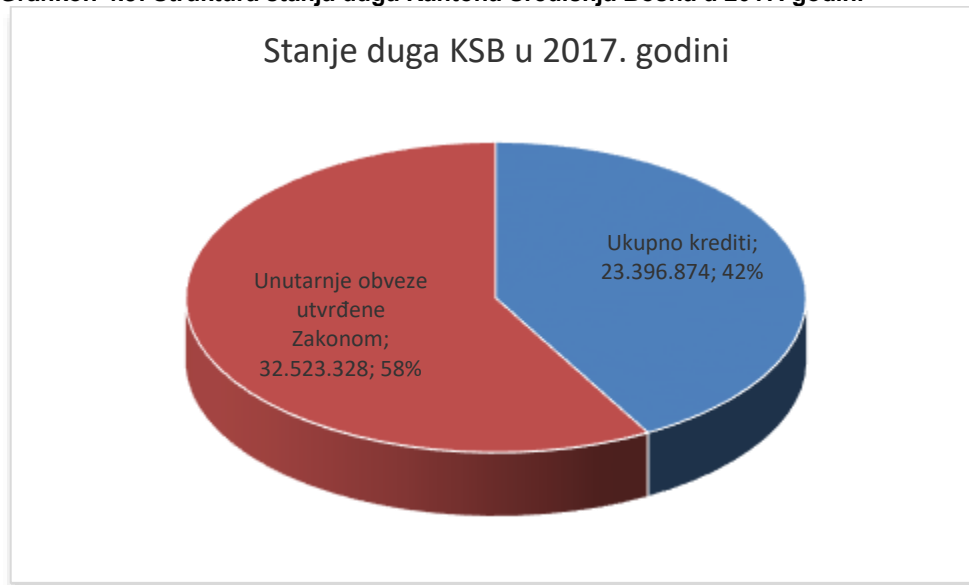
Ukupan dug u Kantonu Središnja Bosna na dan 31. 12. 2017. godine iznosio je 55,9 mil. KM, od čega iznos od 23,4 mil. KM, se odnosi na postojeće kredite (MMF/FBiH - Prijenos kreditnih sredstava po III Stand By aranžmanu MMFa s Vladom FBiH, Konzorcij Intesa Sanpaolo i UniCredit banka, Prijenos kreditnih sredstava po IV Stand By aranžmanu MMFa s Vladom FBiH, Razvojna banka Federacije BiH, Intesa Sanpaolo Banka d.d. BiH i UniCredit Bank) a 32,5 mil. KM kratkoročne neizmirene obveze (kratkoročne obveze prema pravnim i fizičkim osobama, obveze za plaće, naknade i doprinose, ostale kratkoročne obveze,...). Stanje duga Kantona Središnja Bosna u razdoblju 2015. - 2017. godina, prikazano je u sljedećoj tablici.

Tablica 4.9: Stanje duga Kantona Središnja Bosna u razdoblju 2015. - 2016. godina, u KM

Opis		Kreditor		2015.	2016.	2017.
Postojeći krediti, od čega	Vanjski	MMF/FBiH - Prijenos kreditnih sredstava po III Stand By aranžmanu MMFa sa Vladom FBiH	Glavnica	5.333.333	2.666.667	0
			Kamate i ostali troš.	0	0	
	Unutarnji dugoročni	Konzorcij Intesa Sanpaolo i UniCredit banka	Glavnica	9.166.672	7.500.016	5.833.360
			Kamate i ostali troš.	1.623.485	1.065.128	618.538
		MMF/FBiH - Prijenos kreditnih sredstava po IV Stand By aranžmanu MMFa sa Vladom FBiH	Glavnica	3.816.000	3.816.000	3.339.000
			Kamate i ostali troš.	210.273	150.636	90.995
		Razvojna banka F BiH	Glavnica	1.400.000	1.361.112	1.127.784
			Kamate i ostali troš.	217.193	161.104	110.942
		Intesa Sanpaolo Banka d.d. BiH	Glavnica		6.000.000	5.625.000
			Kamate i ostali troš.		585.886	376.368
		UniCredit Bank	Glavnica		4.000.000	3.833.333
			Kamate i ostali troš.		479.054	312.563
		UniCredit Bank	Glavnica		2.000.000	1.933.333
			Kamate i ostali troš.		278.178	195.657
Ukupno krediti				21.766.957	30.063.780	23.396.874
Unutarnje obveze utvrđene Zakonom				43.185.526	35.500.731	32.523.328
Ukupno krediti i unutarnje obveze				64.952.483	65.564.512	55.920.202

Smanjenje ukupnog stanja duga u 2017. godini u odnosu na 2016. godinu posljedica je prvenstveno smanjenjem unutarnjih obveza utvrđenih zakonom (kratkoročne obaveze i razgraničenja) u iznosu od 3,0 mil. KM i redovitim izmirenjem obveza po postojećim kreditima u iznos od 6,7 mil. KM.

Grafikon 4.9: Struktura stanja duga Kantona Središnja Bosna u 2017. godini

Kanton Središnja Bosna je 25. 3. 2009. godine izdao Jamstvo³⁷ br. 01/09 općini Kiseljak na kredit u iznosu 4.995.149,00 EUR (9.769.662,27 KM, što čini 100 % iznosa kredita) za financiranje Projekta izgradnje vodovoda Fojnica – Kiseljak i kanalizacijskog kolektora Lepenica – Kiseljak. Kreditor je Bank AustriaCreditanstalt AG – Beč, rok otplate kredita je 12 godina uz grejs-razdoblje od 4,5 godina i kamatnu stopu od 0 %, a krajnji rok dospeljeća garancije je 1. 1. 2024. godine.

Vlada Kantona Središnja Bosna je 17. kolovoza 2012. godine, donijela Odluku o izdavanju Jamstva Kantonalnom ravnateljstvu za ceste Kantona Središnja Bosna za kredit kod Razvojne banke Federacije Bosne i Hercegovine, namijenjen za rekonstrukciju regionalne cestovne infrastrukture. Kredit je u iznosu 2 mil. KM, rok otplate kredita je 6 godina (72 mjeseca), u jednakim ratama uz grejs-razdoblje od 3 mjeseca i kamatnu stopu od 5 % (EKS 5,47 %), troškove obrade kredita od 1 %, a zadnja rata dospeljeva 28. 2. 2019. godine. (Tablica 4.13.)

Sabor Kantona Središnja Bosna je na 31. sjednici održanoj 3. 7. 2018. godine, donio Odluku o davanju suglasnosti na Odluku o izdavanju jamstva Kantonalnom ravnateljstvu za ceste za osiguranje kredita kod Razvojne banke Federacije Bosne i Hercegovine namijenjenog za rekonstrukciju regionalne putne infrastrukture. Kredit je u iznosu 6 mil. KM, rok otplate 12 godina, grace period do siječnja 2019. godine, kamatna stopa 2,5 % na godišnjem nivou i troškovi obrade kredita 0,3 %. Vrijeme amortizacije kapitalne investicije je 25 godina uz stopu amortizacije od 4 % godišnje. (Tablica 4.10. i Tablica 4.13.)

Ukupan *dug Kantona* na dan 31. 12. 2017. godine je 55,9 mil. KM, *Općine Kantona* imale su na dan 31. 12. 2017. godine ukupne obveze u iznosu od 39,2 mil. KM, od čega se na dugoročne obveze (kredite, zajmove i ostale dugoročne obveze) odnosi 13,2 mil. KM, a 26,0 mil. KM na kratkoročne obveze.

Stanje ukupnog (konsolidiranog) duga u Kantonu i općinama Kantona na dan 31. 12. 2017. godine je 95,1 mil. KM, od toga se na kreditno zaduženje odnosi 36,6 mil. KM i 58,5 mil. KM na kratkoročne obveze i razgraničenja.

³⁷ Izdana jamstva nisu uključena u ukupno stanje zaduženosti, obzirom da ne predstavljaju dug Kantona, već potencijalni dug, koji će biti plaćen u slučaju neizmirenja obaveza od strane krajnjih korisnika.

Projekcija otplate i stanja duga Kantona Središnja Bosna u razdoblju od 2018. - 2021. godine

Sabor Kantona je 29. listopada 2015. donio Odluku o prihvaćanju zaduženja³⁸ prema ugovoru o zajmu između Bosne i Hercegovine i Europske banke za obnovu i razvoj te Bosne i Hercegovine i Razvojne banke Vijeća Europe, za projekt Izgradnja Regionalnog vodovoda „Plava voda“ u ukupnom iznosu od 7.700.000,00 EUR-a. Ukupno zaduženje sastojalo bi se od zaduženja u iznosu od 3.850.000,00 EUR-a na osnovu kredita Europske banke za obnovu i razvoj i zaduženja u iznosu od 3.850.000,00 EUR-a na osnovu kredita Razvojne banke Vijeća Europe.

Uvjeti za kreditna sredstva EBRD-a su: rok otplate 15 godina, grace razdoblje 3 godine, kamatna stopa 1 % + šestomjesečni EURIBOR, jednokratna provizija 1 % na iznos glavnice i provizija na neiskorišten raspoloživi iznos zajma 0,5 % godišnje.

Uvjeti za kreditna sredstva CEB-a su: rok otplate do 20 godina, grace razdoblje do 5 godina, kamatna stopa bit će fiksna, posebno za svaku tranšu povlačenja, a ovisit će o valuti plaćanja svake tranše kredita, o iznosu svake tranše, kao i razdoblju otplate.

Sudjelovanje pojedinih subjekata u povratu ukupnog kreditnog zaduženja, u iznosu od 22.000.000,00 EUR, je kako slijedi:

– Fond za zaštitu okoliša Federacije Bosne i Hercegovine	5.500.000,00 EUR ili 25,00 %
– Zeničko-dobojski kanton	3.850.000,00 EUR ili 17,50 %
– Grad Zenica / JKP	7.621.000,00 EUR ili 34,64 %
– Kanton Središnja Bosna	1.650.000,00 EUR ili 7,50 %
– Općina Novi Travnik / JKP	1.276.000,00 EUR ili 5,80 %
– Općina Vitez / JKP	757.000,00 EUR ili 3,44 %
– Općina Busovača / JKP	1.346.000,00 EUR ili 6,12 %
Ukupno	22.000.000,00 EUR ili 100,00 %.

Međusobna prava i obveze subjekata koji sudjeluju u povratu i krajnjih korisnika kreditnih sredstava uredit će se posebnim ugovorima.

Sabor Kantona je na 29. sjednici održanoj 17. travnja 2018. donio Odluku o dugoročnom kreditnom zaduženju Kantona Središnja Bosna u iznosu od 12 mil. KM kod Razvojne banke Federacije Bosne i Hercegovine za sufinansiranje rekonstrukcije regionalnih putova. Projekti rekonstrukcije regionalnih putova Kantona Središnja Bosna mogu se vidjeti u tablici ispod.

Tablica 4.10: Projekti rekonstrukcije regionalnih putova Kantona Središnja Bosna, u KM

	Naziv projekta	Vrijedn. Investicije (KM)	Kredit Kantonalna direkcija (KM)	Kredit KSB (KM)	Ukupno (KM)
1	Izgradnja region. puta R439, Novi Travnik – Gornji Vakuf/Uskoplje dionica P Luka – Bistrica L= 12 km	6.000.000	2.000.000	4.000.000	6.000.000
2	Izgradnja region. puta R413a, Dolac – Han Bila – Ovnak, dionica Gostunji – Mosor – Guča Gora - Han Bila, L= 7 km	5.000.000	1.700.000	3.300.000	5.000.000
3	Rekonstrukcija R443: Kiseljak – Kreševo-Tarčin, dionicast. km 2+500 – km 6+000, L=3,5 km.	2.500.000	850.000	1.650.000	2.500.000
4	Sanacija asfaltnog sloja na R437: Fojnica – Dusina, dionica Bakovići - Gojevići, L=3 km	700.000	200.000	500.000	700.000
5	Sanacija asfaltnog sloja na R438: Gromiljak – Fojnica, L=7 km.	1.000.000	350.000	650.000	1.000.000
6	Rekonstrukcija R413b: Gostilj – Dobretići – Jajce, dionica Veliki Do – Kuprešani, L=0,6 km+1,2 km =1,8 km	1.400.000	400.000	1.000.000	1.400.000
7	Rekonstrukcija R653: Kaćuni – Lugovi – Moštre, dionica Lugovi	500.000	200.000	300.000	500.000

³⁸ Realizacija kredita se očekuje do kraja 2018. godine.

	L=500 m				
8	Rekonstrukcija R654: Kačuni – Fojnica, dionica st. km 1+700 do km 3+400, L=1,5 km	900.000	300.000	600.000	900.000
	Ukupno: (36,3 km)	18.000.000	6.000.000	12.000.000	18.000.000

Uvjeti za kreditna sredstva Razvojne banke F BiH su: rok otplate 12 godina, grace period do siječnja 2019. godine, kamatna stopa 2,5 % na godišnjem nivou i troškovi obrade kredita 0,3 %. Vrijeme amortizacije kapitalne investicije je 25 godina uz stopu amortizacije od 4 % godišnje.

Projekcije stanja duga Kantona Središnja Bosna u razdoblju 2018. - 2021. godina, prikazane su u tablici ispod.

Tablica 4.11: Projekcije stanja duga Kantona Središnja Bosna u razdoblju 2018. - 2021. godina, u KM

Opis		Kreditor		2018.	2019.	2020.	2021.
Postojeći krediti, od čega	Vanjski	MMF/FBiH - Prijenos kreditnih sredstava po III Stand By aranžmanu MMFa sa Vladom FBiH	Glavnica				
			Kamate i ostali troš.				
	Unutarnji dugoročni	Konzorcij Intesa Sanpaolo i UniCredit banka	Glavnica	4.166.704	2.500.048	833.392	0
			Kamate i ostali troš.	315.792	113.714	12.934	0
		MMF/FBiH - Prijenos kreditnih sredstava po IV Stand By aranžmanu MMFa sa Vladom FBiH	Glavnica	1.431.000	0	0	0
			Kamate i ostali troš.	34.262	0	0	0
		Razvojna banka F BiH	Glavnica	894.456	661.128	427.800	194.472
			Kamate i ostali troš.	70.114	38.619	16.389	3.560
		Intesa Sanpaolo Banka d.d. BiH	Glavnica	4.125.000	2.625.000	1.125.000	0
			Kamate i ostali troš.	203.576	83.463	15.996	0
		UniCredit Bank	Glavnica	2.833.333	1.833.333	833.333	0
			Kamate i ostali troš.	172.299	73.271	15.910	0
		UniCredit Bank	Glavnica	1.533.333	1.133.333	733.333	333.333
			Kamate i ostali troš.	123.759	68.120	28.953	6.293
Novi dug - projekcije	Vanjski	Novi dug - Europska banka za razvoj i obnovu i Razvojna banka Vijeća Europe	Glavnica	3.300.000	3.300.000	3.300.000	3.025.000
			Kamate i ostali troš.	364.875	324.750	272.250	226.875
	Unutarnji dugoročni	Novi dug - Razvojna banka F BiH	Glavnica	12.000.000	11.043.473	9.999.989	8.956.505
			Kamate i ostali troš.	1.763.683	1.473.665	1.208.806	970.777
Ukupno krediti				33.332.187	25.271.918	18.824.085	13.716.815
Unutarnje obveze utvrđene Zakonom				32.523.328	27.271.128	16.837.728	5.879.828
Ukupno krediti i unutarnje obveze				65.855.515	52.543.046	35.661.813	19.596.643

U projekcijama za 2019. godinu predviđa se smanjenje novog kreditnog zaduženja (stanja duga) za 8,0 mil. KM ili za 24,2 % u odnosu na planirano zaduženje u 2018. godini. U 2020. i 2021. godini planira se daljnje smanjenje zaduženosti, u 2020. za 6,4 mil. KM, (25,5 %) u odnosu na 2019. godinu, i u 2021. godini za 5,1 mil. KM (27,1 %) u odnosu na 2020. godinu. Kratkoročne neizmirene obveze Kantona će se smanjivati za 5,3 mil. KM (16,1 %) u 2019., 10,4 mil. KM (38,3 %) u 2020. i 11,0 mil. KM (65,1 %) u 2021. godini, u odnosu na prethodne godine, a time i ukupno zaduženje.

Obveze po postojećim i novim kreditima Kantona Središnja Bosna date su u Tablici 4.12., a potencijalne obveze Kantona po jamstvima u Tablici 4.13.

Tablica 4.12: Obveze Kantona Središnja Bosna po kreditima u razdoblju 2018. - 2032. godina, u KM

GODINA	Postojeći dug												Projekcije novog duga				UKUPNO		
	Konzorcij Intesa Sanpaolo i UniCredit banke		MMF/FBiH - Prijenos kreditnih sredstava po IV Stand By aranžmanu MMFa sa Vladom FBiH		Razvojna banka Federacije BiH		Intesa Sanpaolo Banka d.d. BiH		UniCredit Bank		UniCredit Bank		Europska banka za razvoj i obnovu i Razvojna banka Vijeća Europe		Razvojna banka Federacije BiH				
	Glavnica	Kamata i ostali troškovi	Glavnica	Kamata i ostali troškovi	Glavnica	Kamata i ostali troškovi	Glavnica	Kamata i ostali troškovi	Glavnica	Kamata i ostali troškovi	Glavnica	Kamata i ostali troškovi	Glavnica	Kamata i ostali troškovi	Glavnica	Kamata i ostali troškovi	Glavnica	Kamata i ostali troškovi	Ukupno
2018.	1.666.656	302.746	1.908.000	56.734	233.328	40.828	1.500.000	172.792	1.000.000	140.264	400.000	71.898	0	29.625	0	125.753	6.707.984	940.640	7.648.624
2019.	1.666.656	202.077	1.431.000	34.262	233.328	31.495	1.500.000	120.114	1.000.000	99.028	400.000	55.639	0	40.125	956.527	290.018	7.187.511	872.758	8.060.269
2020.	1.666.656	100.780	0	0	233.328	22.230	1.500.000	67.466	1.000.000	57.361	400.000	39.167	0	52.500	1.043.484	264.860	5.843.468	604.365	6.447.833
2021.	833.392	12.934	0	0	233.328	12.829	1.125.000	15.996	833.333	15.910	400.000	22.660	275.000	45.375	1.043.484	238.028	4.743.537	363.733	5.107.270
2022.			0	0	194.472	3.560	0	0	0	0	333.333	6.293	275.000	41.250	1.043.484	211.941	1.846.289	263.044	2.109.333
2023.							0	0	0	0	0	0	275.000	37.125	1.043.484	185.854	1.318.484	222.979	1.541.463
2024.					0	0							275.000	33.000	1.043.484	160.226	1.318.484	193.226	1.511.710
2025.					0	0							275.000	28.875	1.043.484	133.680	1.318.484	162.555	1.481.039
2026.					0	0							275.000	24.750	1.043.484	107.593	1.318.484	132.343	1.450.827
2027.					0	0							275.000	20.625	1.043.484	81.506	1.318.484	102.131	1.420.615
2028.					0	0							275.000	16.500	1.043.484	55.591	1.318.484	72.091	1.390.575
2029.					0	0							275.000	12.375	1.043.484	29.331	1.318.484	41.706	1.360.190
2030.					0	0							275.000	8.250	608.633	5.056	883.633	13.306	896.939
2031.					0	0							275.000	4.125	0	0	275.000	4.125	279.125
2032.					0	0							275.000	0	0	0	275.000	0	275.000
Ukupno	5.833.360	618.538	3.339.000	90.995	1.127.784	110.942	5.625.000	376.368	3.833.333	312.563	1.933.333	195.657	3.300.000	394.500	12.000.000	1.889.437	36.991.811	3.989.000	40.980.811

Tablica 4.13: Potencijalne obveze Kantona Središnja Bosna po jamstvima u razdoblju 2018. - 2032. godina, u KM

GODINA	Jamstva						UKUPNO		
	Općina Kiseljak - Bank Austria Creditanstalt AG - Beč		Kantonalno ravnateljstvo za ceste Kantona Središnja Bosna - Razvojna banka Federacije BiH		Kantonalno ravnateljstvo za ceste Kantona Središnja Bosna - Razvojna banka Federacije BiH				
	Glavnica	Kamata i ostali troškovi	Glavnica	Kamata i ostali troškovi	Glavnica	Kamata i ostali troškovi	Glavnica	Kamata i ostali troškovi	Ukupno
2018.	1.302.622	95.819	333.336	11.795	0	62.877	1.635.958	170.491	1.806.448
2019.	1.302.622	78.649	55.540	354	478.258	145.009	1.836.420	224.012	2.060.432
2020.	1.302.622	61.668	0	0	521.736	132.430	1.824.358	194.098	2.018.456
2021.	1.302.622	44.311	0	0	521.736	119.014	1.824.358	163.325	1.987.683
2022.	1.302.622	27.142	0	0	521.736	105.971	1.824.358	133.113	1.957.470
2023.	1.302.622	9.972	0	0	521.736	92.928	1.824.358	102.900	1.927.258
2024.	0	0	0	0	521.736	80.114	521.736	80.114	601.850
2025.	0	0	0	0	521.736	66.841	521.736	66.841	588.577
2026.	0	0	0	0	521.736	53.797	521.736	53.797	575.533
2027.	0	0	0	0	521.736	40.754	521.736	40.754	562.490
2028.	0	0	0	0	521.736	27.797	521.736	27.797	549.533
2029.	0	0	0	0	521.736	14.667	521.736	14.667	536.403
2030.	0	0	0	0	304.382	2.529	304.382	2.529	306.911
2031.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2032.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ukupno	7.815.730	317.561	388.876	12.149	6.000.000	944.728	14.204.606	1.274.438	15.479.044

Poglavlje 5: Proračunski prioriteti za razdoblje 2019. - 2021. g.

Uvod

Proračun je primarni instrument za izradu politika svake vlade. On je sredstvo putem kojeg se strateški ciljevi vlade prevode u usluge, programe i aktivnosti koje ispunjavaju socijalne i ekonomske potrebe njenih građana.

Sve se vlade širom svijeta suočavaju s dilemom zahtjeva za sredstvima za programe i usluge koje nadmašuju nivo raspoloživih sredstava. Ni Kanton Središnja Bosna nije izuzetak u tom smislu. Suočeno sa zahtjevima proračunskih korisnika i prioritetima koji nadilaze nivo raspoloživih sredstava, Vlada Kantona je obavezna da donosi odluke o tome koje su najvažnije prioritetne politike. Idealno, ti prioriteti bi trebali biti usklađeni sa srednjoročnim i dugoročnim društvenim i ekonomskim razvojnim i političkim ciljevima Kantona Središnja Bosna.

U ovom poglavlju su izložene preporuke Ministarstva financija o srednjoročnim proračunskim prioritetima i početnim proračunskim ograničenjima za 2019. god. i za dvije naredne godine, zasnovanim na analizi poduzetoj od strane Odjela za proračun Ministarstva financija Kantona Središnja Bosna.

Ova analiza uzima u obzir informacije proračunskih korisnika po pitanju prioritetnih politika indikativnih procjena potrošnje. Obzirom da se radi o preporukama zasnovanim na analizi raspoloživih podataka, donošenje konačnih odluka (gornjih granica rashoda) je odgovornost Vlade Kantona Središnja Bosna.

Ove preporuke o proračunskim ograničenjima uglavnom su zasnovane na projiciranim ukupnim prihodima u 2019., te ograničenom rastu u naredne dvije godine, koji je prilagođen trenutnoj ekonomskoj situaciji. Ova proračunska ograničenja za 2019. godinu služe kao početni okvir unutar kojeg resorna ministarstva i ostali proračunski korisnici mogu razviti svoje detaljne zahtjeve za 2019. godinu.

Proračunski korisnici Kantona Središnja Bosna su imali obvezu pripremiti i dostaviti Ministarstvu financija svoje Tablice pregleda prioriteta proračunskih korisnika. Cilj ovih tablica je da proračunskim korisnicima pruže mogućnost da doprinesu izradi Dokumenta okvirnog proračuna za razdoblje 2019. – 2021. godina tako što će odrediti svoje ključne prioritete za raspodjelu proračuna za 2019. godinu i za naredne dvije godine, u skladu s ciljevima ekonomskih i društvenih politika.

Pregled prioriteta Kantona Središnja Bosna za razdoblje 2019. – 2021. godine

Nakon što Ministarstvo financija u veljači pošalje Instrukcije za proračunske korisnike br. 1, od proračunskih korisnika se traži da popune "Tablice pregleda prioriteta proračunskih korisnika" i dostave ih Ministarstvu financija do 15. travnja. Svrha ovih tablica je da se proračunskim korisnicima pruži mogućnost da dostave ulazne informacije potrebne za izradu DOP-a za razdoblje od 2019. do 2021. godine. Korisnici u tim tablicama prikazuju svoje glavne prioritete za alokaciju sredstava za 2019. godine i sljedeće dvije fiskalne godine, a koji su u skladu s kantonalnim ekonomskim i socijalnim ciljevima politika, uključujući i one koje se nalaze u Strategiji razvitka Kantona Središnja Bosna.

Počevši od ove godine u primjeni je eBudget informacijski sustav za planiranje i upravljanje proračunom. Cilj uvođenja eBudget aplikacije se ogleda u povećanju učinkovitosti planiranja i

upravljanja proračunom u skladu s najboljim europskim praksama. eBudget će podržati sve faze proračunskog ciklusa: planiranje, upravljanje i realizaciju. Implementacija eBudget sustava zasnovana je na centraliziranim bazama podataka, koje će omogućiti svim proračunskim korisnicima pripremu proračuna preko online sustava.

U kontekstu svakog od programa, tamo gdje je to primjenljivo, potrebno je uključiti i dimenziju rodne ravnopravnosti i istu u tekstualnom dijelu obrazložiti. U eBudget - Informacijskom sustavu za planiranje i upravljanje proračunom aspekt rodne ravnopravnosti korisnici će iskazati prilikom unosa sredstava po ekonomskim kategorijama rashoda, a za mjere učinka u okviru obrazloženja programa.

Informacije dostavljene u tablicama imaju svrhu da potaknu određivanje prioriteta (i ponovo određivanje prioriteta) za alokaciju proračunskih sredstava na one programe i aktivnosti koji najviše doprinose ostvarenju najvažnijih ciljeva ekonomskih i socijalnih politika.

Tablica 5.1 (u nastavku) daje sažeti prikaz prioriternih programa i potrebnih dodatnih sredstava koje zahtijevaju proračunski korisnici, u odnosu na proračun KSB za 2018. godinu.

Kao što je navedeno u Tablici 5.1, ukupni nivo zahtjeva za dodatnim sredstvima je značajno premašio nivo raspoloživih sredstava za financiranje proračunskih korisnika Kantona Središnja Bosna u narednom trogodišnjem razdoblju.

Zahtjevi za većim dodatnim sredstvima u odnosu na 2018. godinu (iznijeti u Tablicama 5.1) uključuju:

- Vođenje sudskih postupaka; Općinski sud u Jajcu (84.747.009 KM dodatnih zahtjeva u 2019. godini, 84.747.009 KM u 2020. godini i 526.126 KM u 2021. godini);
- Javni red i mir, sigurnost u prometu; Ministarstvo unutarnjih poslova (2.684.226 KM dodatnih zahtjeva u 2019. godini, 3.163.380 KM u 2020. godini i 4.493.630 KM u 2021. godini);
- Pružanje usluga građanima; Ministarstvo unutarnjih poslova (714.435 KM dodatnih zahtjeva u 2019. godini, 857.300 KM u 2020. godini i 1.132.050 KM u 2021. godini);
- Poboljšanje zdravstvene usluge; Ministarstvo zdravstva i socijalne politike (1.297.012 KM dodatnih zahtjeva u 2019. godini);
- Poboljšanje socijalne usluge; Ministarstvo zdravstva i socijalne politike (1.268.117 KM dodatnih zahtjeva u 2019. godini, 1.937.117 KM u 2020. godini i 2.561.117 KM u 2021. godini);
- Tehnička podrška za radi kantonalnih organa uprave; Služba za zajedničke poslove tijela Kantona Središnja Bosna (1.894.326 KM dodatnih zahtjeva u 2019. godini, 2.032.264 KM u 2020. godini i 2.172.826 KM u 2021. godini);
- Osnovno i srednje obrazovanje, kultura i šport; Ministarstvo obrazovanja, znanosti, kulture i športa (869.925 KM dodatnih zahtjeva u 2019. godini, 869.925 KM u 2020. godini i 869.925 KM u 2021. godini);
- Vođenje sudskih postupaka; Općinski sud u Bugojnu (665.999 KM dodatnih zahtjeva u 2019. godini, 622.387 KM u 2020. godini i 802.919 KM u 2021. godini);
- Poboljšanje kvaliteta zdravstvenih usluga BIZ-e SBK; Kantonalna uprava za branitelje (477.400 KM dodatnih zahtjeva u 2019. godini, 1.342.750 KM u 2020. godini i 2.183.100 KM u 2021. godini);
- Arhivska djelatnost; Kantonalni arhiv (303.790 KM dodatnih zahtjeva u 2019. godini, 370.200 KM u 2020. godini i 241.871 KM u 2021. godini);
- Prostorno uređenje, građenje, zaštite okoliša, povratka i stambenih poslova; Ministarstvo prostornog uređenja, gradnje, zaštite okoliša, povratka i stambenih poslova (36.345 KM dodatnih zahtjeva u 2019. godini, 102.805 KM u 2020. godini i 148.275 KM u 2021. godini);
- Upravljanje, gospodarenje i zaštita šumskih resursa; Kantonalna uprava za šumarstvo (286.103 KM dodatnih zahtjeva u 2019. godini, 322.553 KM u 2020. godini i 392.003 KM u 2021. godini);
- Vođenje sudskih postupaka; Općinski sud u Travniku (125.650 KM dodatnih zahtjeva u 2019. godini, 51.526 KM u 2020. godini i 134.532 KM u 2021. godini);

- Izmjere i upravljanje geodetskim evidencijama; Kantonalna uprava za geodetske i imovinskopravne poslove (174.200 KM dodatnih zahtjeva u 2019. godini, 167.935 KM u 2020. godini i 33.700 KM u 2021. godini);
- Vođenje sudskih postupaka; Kantonalno javno pravobraniteljstvo (70.809 KM dodatnih zahtjeva u 2019. godini, 70.809 KM u 2020. godini i 70.809 KM u 2021. godini);
- Razvoj i upravljanje prostornim uređenjem; Kantonalni zavod za urbanizam, prostorno planiranje I zaštitu kulturno-povijesnog naslijeđa (44.889 KM dodatnih zahtjeva u 2019. godini, 48.815 KM u 2020. godini i 56.952 KM u 2021. godini).

Stoga se slijedeće preporuke za proračunska ograničenja zasnivaju na ograničenom rastu raspoloživih prihoda, ciljanom primarnom proračunskom bilancom, te prilagodbama za očekivane nove politike i aktivnosti koje će imati implikacije po proračun.

Na osnovu ukupno raspoloživih sredstava za financiranje proračuna Kantona Središnja Bosna u narednom trogodišnjem razdoblju, ukupan proračunski okvir Kantona za 2019. godinu je 197,7 mil KM, 207,3 mil KM u 2020. godini, i 214,0 mil KM u 2021. godini.

Rashodi za razdoblje 2019. – 2021. godina, sačinjeni su na bazi zahtjeva proračunskih korisnika, uz uvažavanje zakonskih obaveza, politika i prioriteta Vlade Kantona, te ažuriranih makroekonomskih projekcija i procjena raspoloživih proračunskih sredstava. Rashodi proračuna Kantona planirani su prvenstveno na bazi nastavka provođenja mjera štednje i politika koje je Vlada definirala tijekom 2016., 2017. i 2018. godine a koje imaju za cilj smanjenje potrošnje proračunskih sredstava.

Na osnovu ukupno raspoloživog okvira sredstva su utvrđena na nivou proračunskih korisnika (a imajući u vidu projicirane prihode u 2019., te polagani rast u naredne dvije godine). Sažetak proračunskih ograničenja po sektorima i početne gornje granice rashoda po korisnicima je izložen u Tablici 5.1.

Ministarstvo financija je napravilo sveobuhvatnu analizu Tablica pregleda prioriteta proračunskih korisnika dostavljenih od strane korisnika, na osnovu koje je izrađen preliminarni nacrt proračuna Kantona za naredne tri godine. Preliminarni nacrt proračuna sadrži indikativne gornje granice rashoda za svakog proračunskog korisnika uzimajući u obzir ciljeve proračunskih korisnika i prijedloge visokoprioritetne potrošnje.

U nastavku teksta dat je pregled Proračunskih zahtjeva i indikativnih gornjih granica rashoda proračunskih korisnika Kantona Središnja Bosna za razdoblje 2019. - 2021. godine. Tablica 5.1 prikazuje proračunske zahtjeve i predložene gornje granice rashoda za svakog proračunskog korisnika, uključujući podjelu na bruto plaće, naknade i doprinose, te na materijalne izdatke, transfere i kapitalne izdatke.

Tablica 5.1: Proračunski zahtjevi i pregled predloženih početnih gornjih granica rashoda po korisnicima za razdoblje od 2018. do 2020. godine, u KM

Razdjel	Glava	Potroš. jedinica	Program kod	Ekonom. kod	Naziv	Izvršenje Proračuna za 2017.	Proračun za 2018. godinu	Ukupni zahtjev			Indikativne gornje granice rashoda		
								2019.	2020.	2021.	2019.	2020.	2021.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
10					SABOR KANTONA SREDIŠNJA BOSNA I IZABRANI DUŽNOSNICI ZAKONODAVNE VLASTI	2.287.667	2.583.900	2.320.198	2.332.298	2.343.398	2.560.600	2.630.100	2.707.000
10	01	0001			Sabor Kantona Središnja Bosna i izabrani dužnosnici zakonodavne vlasti	2.101.895	2.379.700	2.320.198	2.332.298	2.343.398	2.361.200	2.427.500	2.500.200
			2002		Provođenje zakonodavne vlasti	2.101.895	2.379.700	2.320.198	2.332.298	2.343.398	2.361.200	2.427.500	2.500.200
				611	Plaće i naknade troškova zaposlenih	765.076	824.100	807.300	809.400	811.500	842.400	846.900	851.400
				612	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	73.011	78.100	76.400	77.400	78.400	80.000	80.400	80.900
				613	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	331.708	377.500	386.500	395.500	403.500	377.600	381.700	386.000
				614	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	932.100	1.050.000	1.049.998	1.049.998	1.049.998	1.050.200	1.103.100	1.158.800
				821	Izdaci za nabavu stalnih sredstava		50.000				11.000	15.400	23.100
					Broj zaposlenika	22	22	22	22	22	22	22	22
10	02	0001			Stručna služba Sabora Kantona Središnja Bosna	185.772	204.200	194.500	195.700	196.297	199.400	202.600	206.800
			2006		Opći poslovi za potrebe Sabora	185.772	204.200	194.500	195.700	196.297	199.400	202.600	206.800
				611	Plaće i naknade troškova zaposlenih	87.997	138.200	118.000	118.000	118.000	141.200	142.100	143.000
				612	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	8.111	12.800	32.000	32.000	32.000	13.100	13.200	13.300
				613	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	31.555	41.800	44.500	45.700	46.297	42.100	43.100	44.200
				821	Izdaci za nabavu stalnih sredstava	58.109	11.400				3.000	4.200	6.300
					Broj zaposlenika	4	6				6	6	6
11					VLADA KANTONA SREDIŠNJA BOSNA	2.413.838	5.863.809	325.600	313.100	407.300	4.815.100	5.806.200	7.513.000
11	01	0001			Ured predsjednika Vlade Kantona Središnja Bosna	328.356	316.504	325.600	313.100	407.300	255.900	259.200	263.400
			2003		Podrška radu Premijera i Vlade SBK	328.356	316.504	325.600	313.100	407.300	255.900	259.200	263.400
				611	Plaće i naknade troškova zaposlenih	128.400	172.700	191.500	209.500	229.000	176.400	177.400	178.400
				612	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	12.695	16.300	19.000	23.000	27.000	16.700	16.800	16.900
				613	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	48.276	59.700	65.100	70.600	76.300	59.800	60.800	61.800
				614	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	138.985	67.124						
				821	Izdaci za nabavu stalnih sredstava		680	50.000	10.000	75.000	3.000	4.200	6.300
					Broj zaposlenika	4	6	6	6	6	6	6	6
11	02	0001			Stručna služba Vlade Kantona Središnja Bosna	220.207	234.200	251.200	265.000	280.000	240.500	244.000	248.400
			2001		Podrška radu Vlade	220.207	234.200	251.200	265.000	280.000	240.500	244.000	248.400
				611	Plaće i naknade troškova zaposlenih	129.051	137.100	160.000	172.000	183.000	140.000	140.900	141.800
				612	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	11.998	12.700				13.000	13.100	13.200

Dokument okvirnog proračuna Kantona Središnja Bosna za razdoblje 2019. – 2021. god.

Razdjel	Glava	Potroš. jedinica	Program kod	Ekonom. kod	Naziv	Izvršenje Proračuna za 2017.	Proračun za 2018. godinu	Ukupni zahtjev			Indikativne gornje granice rashoda		
								2019.	2020.	2021.	2019.	2020.	2021.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
				613	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	69.159	84.400	87.200	89.000	91.000	84.500	85.800	87.100
				614	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	10.000							
				821	Izdaci za nabavu stalnih sredstava			4.000	4.000	6.000	3.000	4.200	6.300
					Broj zaposlenika	6	6	6	6	6	6	6	6

11	03	0001			Služba za zajedničke poslove tijela Kantona Središnja Bosna	1.337.556	4.634.174	6.528.500	6.666.438	6.807.000	3.626.200	4.600.400	6.285.700
			2004		Tehnička podrška za radi kantonalnih organa uprave	1.337.556	4.634.174	6.528.500	6.666.438	6.807.000	3.626.200	4.600.400	6.285.700
				611	Plaće i naknade troškova zaposlenih	402.351	436.800	427.900	482.838	539.900	445.600	448.100	450.600
				612	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	35.977	38.100	38.800	40.300	42.300	39.100	39.300	39.500
				613	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	560.472	575.300	591.800	608.300	624.800	578.400	584.600	591.000
				615	Kapitalni transferi		200.000	505.000	510.000	515.000	200.000	220.000	242.000
				821	Izdaci za nabavu stalnih sredstava	338.757	3.383.974	4.965.000	5.025.000	5.085.000	2.363.100	3.308.400	4.962.600
					Broj zaposlenika	26	26	26	26	26	26	26	26

11	04	0001			Ured za zakonodavstvo Vlade Kantona Središnja Bosna	82.873	85.800	103.500	115.600	118.900	86.500	88.100	90.000
			2005		Usklađivanje pravnih akata s ustavom kantona	82.873	85.800	103.500	115.600	118.900	86.500	88.100	90.000
				611	Plaće i naknade troškova zaposlenih	69.073	66.100	78.000	88.000	89.500	67.600	68.100	68.600
				612	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	6.049	6.500	7.900	8.600	7.900	6.600	6.700	6.800
				613	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	7.751	11.200	15.600	16.500	17.500	11.300	11.900	12.500
				821	Izdaci za nabavu stalnih sredstava		2.000	2.000	2.500	4.000	1.000	1.400	2.100
					Broj zaposlenika	2	2	2	2	2	2	2	2

11	05	0001			Ured za javne nabave za potrebe korisnika Proračuna Kantona Središnja Bosna	214.013	243.731	417.400	400.000	417.500	246.500	250.000	254.400
			2009		Javna nabava	214.013	243.731	417.400	400.000	417.500	246.500	250.000	254.400
				611	Plaće i naknade troškova zaposlenih	69.417	150.200	244.000	244.000	244.000	153.400	154.300	155.200
				612	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	6.482	13.500	21.700	21.700	21.700	13.800	13.900	14.000
				613	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	27.727	76.100	101.700	114.300	126.800	76.300	77.600	78.900
				821	Izdaci za nabavu stalnih sredstava	110.388	3.931	50.000	20.000	25.000	3.000	4.200	6.300
					Broj zaposlenika	6	6	6	6	6	6	6	6

11	06	0001			Ured za europske integracije, fondove, odnose s javnošću i kvalitete prema međunarodnom standardu Kantona Središnja Bosna	230.833	349.400	450.700	449.180	424.180	359.500	364.500	371.100
----	----	------	--	--	--	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Dokument okvirnog proračuna Kantona Središnja Bosna za razdoblje 2019. – 2021. god.

Razdjel	Glava	Potroš. jedinica	Program kod	Ekonom. kod	Naziv	Izvršenje Proračuna za 2017.	Proračun za 2018. godinu	Ukupni zahtjev			Indikativne gornje granice rashoda		
								2019.	2020.	2021.	2019.	2020.	2021.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
			2007		Usklađivanje sa zakonodavstvom EU i upravljanje pretpripravnim fondovima	230.833	349.400	450.700	449.180	424.180	359.500	364.500	371.100
				611	Plaće i naknade troškova zaposlenih	116.262	228.700	221.800	266.160	266.160	233.700	235.000	236.300
				612	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	10.836	21.400	20.600	24.720	24.720	21.900	22.100	22.300
				613	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	34.790	98.600	195.300	145.300	120.300	98.900	100.400	102.000
				614	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	10.000							
				821	Izdaci za nabavu stalnih sredstava	58.944	700	13.000	13.000	13.000	5.000	7.000	10.500
					Broj zaposlenika	10	10				10	10	10

12					MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA	32.306.555	34.739.320	38.137.981	38.760.000	40.365.000	35.233.200	35.781.400	36.590.000
12	01	0001			Ministarstvo unutarnjih poslova	32.306.555	34.739.320	38.137.981	38.760.000	40.365.000	35.233.200	35.781.400	36.590.000
			2401		Javni red i mir, sigurnost u prometu	25.917.722	27.873.620	30.557.846	31.037.000	32.367.250	28.280.500	28.700.500	29.370.000
				611	Plaće i naknade troškova zaposlenih	18.632.578	20.536.700	20.862.096	21.360.000	21.920.000	20.968.100	21.072.800	21.197.400
				612	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	2.794.589	2.942.900	3.100.000	3.300.000	3.500.000	3.015.400	3.031.800	3.048.000
				613	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	3.312.297	3.548.300	3.741.750	3.983.000	4.283.250	3.555.900	3.595.200	3.635.200
				616	Izdaci za kamate i ostale naknade	41.655	48.000	64.000	64.000	64.000	64.000	64.000	64.000
				821	Izdaci za nabavu stalnih sredstava	1.136.604	797.720	2.790.000	2.330.000	2.600.000	677.100	936.700	1.425.400
			2402		Pružanje usluga građanima	6.388.833	6.865.700	7.580.135	7.723.000	7.997.750	6.952.700	7.080.900	7.220.000
				611	Plaće i naknade troškova zaposlenih	4.546.503	5.011.100	5.090.524	5.220.000	5.340.000	5.116.400	5.149.800	5.164.000
				612	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	297.814	313.600	330.361	350.000	370.000	321.300	321.600	322.200
				613	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	1.224.490	1.311.700	1.383.250	1.467.000	1.571.750	1.314.600	1.324.100	1.334.000
				616	Izdaci za kamate i ostale naknade	10.414	12.000	16.000	16.000	16.000	16.000	16.000	16.000
				821	Izdaci za nabavu stalnih sredstava	309.612	217.300	760.000	670.000	700.000	184.400	269.400	383.800
					Broj zaposlenika	1.068	1.147	1.208	1.208	1.208	1.147	1.147	1.147

13					MINISTARSTVO PRAVOSUĐA I UPRAVE	13.068.338	14.565.819	223.000	224.000	225.000	14.921.600	15.098.400	15.331.100
13	01	0001			Ministarstvo pravosuđa i uprave	736.658	920.366	223.000	224.000	225.000	929.600	947.700	967.900
			2014		Koordinacija i upravljanje pravosuđem	736.658	920.366	223.000	224.000	225.000	929.600	947.700	967.900
				611	Plaće i naknade troškova zaposlenih	345.251	346.400	223.000	224.000	225.000	352.100	354.200	356.300
				612	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	23.681	24.300				24.900	25.100	25.300
				613	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	276.131	347.500				347.600	351.400	355.200
				614	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	87.350	200.000				200.000	210.000	220.600
				821	Izdaci za nabavu stalnih sredstava	4.245	2.166				5.000	7.000	10.500
					Broj zaposlenika	10	10				10	10	10

Dokument okvirnog proračuna Kantona Središnja Bosna za razdoblje 2019. – 2021. god.

Razdjel	Glava	Potroš. jedinica	Program kod	Ekonom. kod	Naziv	Izvršenje Proračuna za 2017.	Proračun za 2018. godinu	Ukupni zahtjev			Indikativne gornje granice rashoda		
								2019.	2020.	2021.	2019.	2020.	2021.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
13	02	0001			Kantonalni sud u Novom Travniku	2.069.819	2.320.995	2.565.585	2.693.863	2.828.555	2.387.300	2.411.600	2.443.800
			2013		Vođenje sudskih postupaka	2.069.819	2.320.995	2.565.585	2.693.863	2.828.555	2.387.300	2.411.600	2.443.800
				611	Plaće i naknade troškova zaposlenih	1.541.533	1.769.100	1.886.885	1.981.228	2.080.290	1.808.400	1.817.900	1.827.500
				612	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	145.763	167.800	170.000	178.500	187.425	172.000	172.900	173.800
				613	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	341.205	381.350	414.000	434.700	456.434	382.400	386.500	391.000
				821	Izdaci za nabavu stalnih sredstava	41.319	2.745	94.700	99.435	104.406	24.500	34.300	51.500
					Broj zaposlenika	45	49	49	49	49	49	49	49

13	03	0001			Kantonalno tužiteljstvo	1.606.159	1.801.833	1.982.010	1.991.010	2.050.010	1.853.900	1.873.200	1.898.500
			2015		Suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta i drugih krivičnih djela	1.606.159	1.801.833	1.982.010	1.991.010	2.050.010	1.853.900	1.873.200	1.898.500
				611	Plaće i naknade troškova zaposlenih	1.291.929	1.443.800	1.582.785	1.582.785	1.582.785	1.474.400	1.481.900	1.489.400
				612	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	124.039	136.570	147.225	147.225	147.225	136.900	137.700	138.500
				613	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	189.891	221.463	242.000	251.000	256.000	222.600	225.600	228.600
				821	Izdaci za nabavu stalnih sredstava	300		10.000	10.000	64.000	20.000	28.000	42.000
					Broj zaposlenika	39	40	41	41	41	40	40	40

13	05	0001			Kantonalno javno pravobraniteljstvo	205.835	221.571	292.380	292.380	292.380	226.700	230.100	234.600
			2013		Vođenje sudskih postupaka	205.835	221.571	292.380	292.380	292.380	226.700	230.100	234.600
				611	Plaće i naknade troškova zaposlenih	155.292	165.400	216.180	216.180	216.180	169.000	170.000	171.000
				612	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	14.434	15.300	18.100	18.100	18.100	15.600	15.700	15.800
				613	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	35.495	38.300	41.100	41.100	41.100	38.600	39.500	40.400
				821	Izdaci za nabavu stalnih sredstava	613	2.571	17.000	17.000	17.000	3.500	4.900	7.400
					Broj zaposlenika	7	7	7	7	7	7	7	7

13	06				OPĆINSKI SUDOVI (SAŽETAK)	8.449.867	9.301.054	95.137.423	95.116.646	11.232.187	9.524.100	9.635.800	9.786.300
			2013		Vođenje sudskih postupaka	8.450.109	9.301.304	95.137.423	95.116.646	11.232.187	9.524.350	9.636.050	9.786.550
				611	Plaće i naknade troškova zaposlenih	6.040.360	6.665.700	91.706.875	91.960.772	7.983.200	6.778.200	6.814.200	6.850.400
				612	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	562.371	615.700	662.789	685.890	707.977	627.300	630.600	633.900
				613	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	1.684.169	1.979.700	2.095.698	2.105.923	2.137.949	1.991.600	2.013.200	2.035.200
				821	Izdaci za nabavu stalnih sredstava	162.967	39.954	672.061	364.061	403.061	127.000	177.800	266.800
				0	Broj zaposlenika	242	250	252	252	252	250	250	250

13	06	0001			Općinski sud u Travniku	4.313.546	4.688.207	4.813.857	4.739.733	4.822.739	4.824.000	4.879.200	4.953.400
			2013		Vođenje sudskih postupaka	4.313.546	4.688.207	4.813.857	4.739.733	4.822.739	4.824.000	4.879.200	4.953.400

Dokument okvirnog proračuna Kantona Središnja Bosna za razdoblje 2019. – 2021. god.

Razdjel	Glava	Potroš. jedinica	Program kod	Ekonom. kod	Naziv	Izvršenje Proračuna za 2017.	Proračun za 2018. godinu	Ukupni zahtjev			Indikativne gornje granice rashoda		
								2019.	2020.	2021.	2019.	2020.	2021.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
				611	Plaće i naknade troškova zaposlenih	3.029.248	3.360.600	3.339.748	3.412.072	3.486.396	3.432.600	3.450.700	3.468.900
				612	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	283.714	309.700	306.380	313.561	320.743	317.400	319.000	320.600
				613	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	944.821	1.005.200	1.036.829	1.006.200	1.006.700	1.011.500	1.022.000	1.032.600
				821	Izdaci za nabavu stalnih sredstava	55.762	12.707	130.900	7.900	8.900	62.500	87.500	131.300
					Broj zaposlenika	121	125	125	125	125	125	125	125

13	06	0002			Općinski sud u Bugojnu	1.800.286	2.068.819	2.734.818	2.691.206	2.871.738	2.098.900	2.123.500	2.156.900
			2013		Vođenje sudskih postupaka	1.800.286	2.068.819	2.734.818	2.691.206	2.871.738	2.098.900	2.123.500	2.156.900
				611	Plaće i naknade troškova zaposlenih	1.349.023	1.468.800	1.826.818	1.919.156	2.015.114	1.470.000	1.477.800	1.485.700
				612	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	125.354	137.500	165.000	173.250	181.913	137.300	138.000	138.700
				613	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	314.774	460.900	504.000	524.800	535.711	463.600	468.500	473.700
				821	Izdaci za nabavu stalnih sredstava	11.136	1.619	239.000	74.000	139.000	28.000	39.200	58.800
					Broj zaposlenika	54	54	56	56	56	56	56	56

13	06	0003			Općinski sud u Jajcu	897.761	908.257	85.655.266	85.655.266	1.434.383	924.100	936.100	952.500
			2013		Vođenje sudskih postupaka	897.761	908.257	85.655.266	85.655.266	1.434.383	924.100	936.100	952.500
				611	Plaće i naknade troškova zaposlenih	672.476	684.900	85.170.125	85.170.125	949.242	699.500	703.300	707.100
				612	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	62.135	62.700	78.980	78.980	78.980	64.200	64.600	65.000
				613	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	106.778	145.000	154.000	154.000	154.000	145.900	147.900	149.900
				821	Izdaci za nabavu stalnih sredstava	56.372	15.657	252.161	252.161	252.161	14.500	20.300	30.500
					Broj zaposlenika	28	27	27	27	27	29	29	29

13	06	0004			Općinski sud u Kiseljaku	1.438.274	1.635.770	1.933.482	2.030.441	2.103.327	1.677.100	1.697.000	1.723.500
			2013		Vođenje sudskih postupaka	1.438.274	1.635.770	1.933.482	2.030.441	2.103.327	1.677.100	1.697.000	1.723.500
				611	Plaće i naknade troškova zaposlenih	989.613	1.151.400	1.370.184	1.459.419	1.532.448	1.176.100	1.182.400	1.188.700
				612	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	91.168	105.800	112.429	120.099	126.341	108.400	109.000	109.600
				613	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	317.796	368.600	400.869	420.923	441.538	370.600	374.800	379.000
				821	Izdaci za nabavu stalnih sredstava	39.697	9.970	50.000	30.000	3.000	22.000	30.800	46.200
					Broj zaposlenika	39	44	44	44	44	44	44	44

14					MINISTARSTVO FINACIJA	10.309.354	35.111.800	23.668.300	10.625.500	9.035.100	11.937.400	10.986.500	9.727.000
14	01	0001			Ministarstvo financija	10.309.354	35.111.800	23.668.300	10.625.500	9.035.100	11.937.400	10.986.500	9.727.000
			2017		Upravljanje javnim financijama	10.309.354	35.111.800	23.668.300	10.625.500	9.035.100	11.937.400	10.986.500	9.727.000
				611	Plaće i naknade troškova zaposlenih	792.015	840.700	893.200	900.700	912.500	856.600	861.400	866.200
				612	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	60.604	67.900	71.000	71.800	72.600	69.600	70.000	70.400

Dokument okvirnog proračuna Kantona Središnja Bosna za razdoblje 2019. – 2021. god.

Razdjel	Glava	Potroš. jedinica	Program kod	Ekonom. kod	Naziv	Izvršenje Proračuna za 2017.	Proračun za 2018. godinu	Ukupni zahtjev			Indikativne gornje granice rashoda		
								2019.	2020.	2021.	2019.	2020.	2021.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
				613	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	740.943	829.500	841.000	854.000	864.000	830.200	838.700	847.400
				614	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	1.966.383	1.745.100	1.750.000	1.800.000	1.800.000	1.700.000	1.785.000	1.874.400
				615	Kapitalni transferi		12.000.000						
				616	Izdaci za kamate i ostale naknade	985.377	1.234.000	1.108.000	809.000	570.000	1.234.000	1.234.000	1.234.000
				821	Izdaci za nabavu stalnih sredstava	112.043	27.500	15.000	15.000	15.000	16.000	22.400	33.600
				822	Izdaci za financijsku imovinu		11.759.100	11.759.100					
				823	Izdaci za otplate dugova	5.651.989	6.608.000	7.231.000	6.175.000	4.801.000	7.231.000	6.175.000	4.801.000
					Broj zaposlenika	32	32	32	32	32	32	32	32

15					MINISTARSTVO GOSPODARSTVA	4.081.649	4.645.670	4.741.980	5.083.617	5.457.789	4.575.700	4.693.800	4.827.300
15	01	0001			Ministarstvo gospodarstva	4.081.649	4.645.670	4.741.980	5.083.617	5.457.789	4.575.700	4.693.800	4.827.300
			1201		Poticaj razvoja gospodarstvu	4.081.649	4.645.670	4.741.980	5.083.617	5.457.789	4.575.700	4.693.800	4.827.300
				611	Plaće i naknade troškova zaposlenih	1.915.168	2.069.000	2.160.500	2.296.200	2.438.000	2.112.100	2.123.400	2.134.800
				612	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	171.685	185.000	187.635	197.016	206.867	189.600	190.600	191.600
				613	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	399.881	512.170	514.545	540.201	567.222	512.500	518.100	523.800
				614	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	1.516.304	1.727.000	1.780.300	1.961.200	2.156.700	1.727.000	1.813.400	1.904.600
				821	Izdaci za nabavu stalnih sredstava	78.612	152.500	99.000	89.000	89.000	34.500	48.300	72.500
					Broj zaposlenika	71	69	69	69	69	69	69	69

16					MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE POLITIKE	12.719.059	14.613.921	17.179.050	16.299.800	16.875.500	12.903.800	13.711.700	14.716.700
16	01	0001			Ministarstvo zdravstva i socijalne politike	12.719.059	14.613.921	17.179.050	16.299.800	16.875.500	12.903.800	13.711.700	14.716.700
			2101		Poboljšanje zdravstvene usluge	2.242.922	3.932.838	5.229.850	3.681.600	3.633.300	2.217.900	2.449.900	2.856.700
				611	Plaće i naknade troškova zaposlenih	289.213	310.300	127.000	128.000	129.000	316.300	319.000	321.800
				612	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	11.320	12.000	12.500	13.000	13.500	12.300	12.700	13.100
				613	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	130.501	144.000	225.350	225.600	225.800	144.100	145.400	147.200
				614	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	1.103.484	1.122.731	1.265.000	1.265.000	1.265.000	1.122.700	1.120.800	1.125.100
				615	Kapitalni transferi	609.988	65.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000	65.000	71.500	78.700
				821	Izdaci za nabavu stalnih sredstava	98.415	2.278.807	1.600.000	50.000		557.500	780.500	1.170.800
			2201		Poboljšanje socijalne usluge	10.476.137	10.681.083	11.949.200	12.618.200	13.242.200	10.685.900	11.261.800	11.860.000
				611	Plaće i naknade troškova zaposlenih	186.736	200.300	82.000	82.000	82.000	204.200	204.400	204.500
				612	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	29.886	31.500	33.000	33.000	33.000	32.300	32.200	32.100
				613	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	125.782	138.800	217.200	218.200	218.200	138.800	140.700	142.300
				614	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	10.133.733	10.310.483	11.617.000	12.285.000	12.909.000	10.310.600	10.884.500	11.481.100
				615	Kapitalni transferi								

Dokument okvirnog proračuna Kantona Središnja Bosna za razdoblje 2019. – 2021. god.

Razdjel	Glava	Potroš. jedinica	Program kod	Ekonom. kod	Naziv	Izvršenje Proračuna za 2017.	Proračun za 2018. godinu	Ukupni zahtjev			Indikativne gornje granice rashoda		
								2019.	2020.	2021.	2019.	2020.	2021.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
				821	Izdaci za nabavu stalnih sredstava								
					Broj zaposlenika	15	15				15	15	15

17					MINISTARSTVO OBRAZOVANJA, ZNANOSTI, KULTURE I ŠPORTA	80.686.719	85.186.746	10.177.800	10.177.800	10.177.800	86.779.000	88.616.100	91.229.900
17	01	0001			Ministarstvo obrazovanja, znanosti, kulture i športa	9.187.475	9.307.875	10.177.800	10.177.800	10.177.800	9.350.700	9.705.100	10.091.500
			2301		Osnovno i srednje obrazovanje, kultura i šport	9.187.475	9.307.875	10.177.800	10.177.800	10.177.800	9.350.700	9.705.100	10.091.500
				611	Plaće i naknade troškova zaposlenih	873.958	1.027.400	999.000	999.000	999.000	1.048.000	1.053.700	1.059.500
				612	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	74.051	88.500	85.500	85.500	85.500	90.700	91.200	91.700
				613	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	681.681	2.012.848	3.438.300	3.438.300	3.438.300	2.013.300	2.034.100	2.056.000
				614	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	7.498.001	6.149.127	5.625.000	5.625.000	5.625.000	6.149.200	6.456.800	6.780.300
				615	Kapitalni transferi	43.369							
				821	Izdaci za nabavu stalnih sredstava	16.414	30.000	30.000	30.000	30.000	49.500	69.300	104.000
					Broj zaposlenika	34	39	78	78	78	39	39	39

17	02				OSNOVNO ŠKOLSTVO (SAŽETAK)³⁹	46.676.783	50.166.944	36.107.485	36.464.462	37.004.162	50.887.200	51.879.200	53.372.200
			2302		Osnovnoškolsko obrazovanje	46.679.057	50.169.182	36.107.485	36.464.462	37.004.162	50.889.474	51.881.474	53.374.474
				611	Plaće i naknade troškova zaposlenih	36.869.294	38.890.400	27.478.153	27.677.205	27.745.466	39.175.900	39.389.700	39.604.000
				612	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	3.324.747	3.479.600	2.800.703	2.831.366	2.853.654	3.503.400	3.523.600	3.543.900
				613	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	5.174.511	6.509.052	4.343.829	4.566.180	5.125.682	6.546.600	6.639.000	6.732.100
				614	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	19.500							
				616	Izdaci za kamate i ostale naknade								
				821	Izdaci za nabavu stalnih sredstava	1.288.731	1.287.891	1.484.800	1.389.711	1.279.360	1.661.300	2.326.900	3.492.200
				0	Broj zaposlenika	2.274	2.238	1.647	1.647	1.647	2.274	2.274	2.274

17	03				SREDNJE ŠKOLSTVO (SAŽETAK)⁴⁰	24.822.461	25.711.927	17.775.332	18.083.140	17.725.685	26.541.100	27.031.800	27.766.200
			2303		Srednjoškolsko obrazovanje	24.823.518	25.712.973	17.775.332	18.083.140	17.725.685	26.542.156	27.032.856	27.767.256
				611	Plaće i naknade troškova zaposlenih	19.226.124	20.167.150	13.220.218	13.483.784	13.626.748	20.569.100	20.679.900	20.791.400
				612	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	1.787.514	1.848.125	1.774.171	1.789.005	1.239.324	1.890.500	1.901.100	1.911.700
				613	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	3.057.441	3.254.523	2.185.343	2.242.251	2.296.613	3.275.100	3.321.300	3.367.800
				614	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	6.800							
				616	Izdaci za kamate i ostale naknade								

³⁹ Ukupni zahtjevi za Osnovno školstvo (sažetak) manji su od Indikativnih gornjih granica jer sve škole nisu dostavile Tablice pregleda prioriteta.

⁴⁰ Ukupni zahtjevi za Srednje školstvo (sažetak) manji su od Indikativnih gornjih granica jer sve škole nisu dostavile Tablice pregleda prioriteta.

Dokument okvirnog proračuna Kantona Središnja Bosna za razdoblje 2019. – 2021. god.

Razdjel	Glava	Potroš. jedinica	Program kod	Ekonom. kod	Naziv	Izvršenje Proračuna za 2017.	Proračun za 2018. godinu	Ukupni zahtjev			Indikativne gornje granice rashoda		
								2019.	2020.	2021.	2019.	2020.	2021.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
				821	Izdaci za nabavu stalnih sredstava	744.582	442.129	595.600	568.100	563.000	806.400	1.129.500	1.695.300
				0	Broj zaposlenika	1.057	1.046	722	722	722	1.056	1.056	1.056

18					MINISTARSTVO PROSTORNOG UREĐENJA, GRADNJE, ZAŠTITE OKOLIŠA, POVRATKA I STAMBENIH POSLOVA	3.454.271	3.444.555	2.280.900	2.347.360	2.392.830	3.469.900	3.599.700	3.739.900
18	01	0001			Ministarstvo prostornog uređenja, gradnje, zaštite okoliša, povratka i stambenih poslova	1.841.719	2.244.555	2.280.900	2.347.360	2.392.830	2.269.900	2.339.700	2.416.800
			3101		Prostorno uređenje, građenja, zaštite okoliša, povratka i stambenih poslova	1.841.719	2.244.555	2.280.900	2.347.360	2.392.830	2.269.900	2.339.700	2.416.800
				611	Plaće i naknade troškova zaposlenih	681.876	741.500	789.000	849.000	890.000	756.300	760.400	764.600
				612	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	59.358	63.300	67.200	72.660	76.230	64.800	65.200	65.600
				613	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	211.123	300.700	257.700	258.700	259.600	300.800	304.100	307.600
				614	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	882.212	1.135.000	1.160.000	1.160.000	1.160.000	1.135.000	1.191.800	1.251.700
				615	Kapitalni transferi								
				821	Izdaci za nabavu stalnih sredstava	7.150	4.055	7.000	7.000	7.000	13.000	18.200	27.300
					Broj zaposlenika	25	26	26	26	26	26	26	26

18	02	0001			Fond za zaštitu okoliša Kantona Središnja Bosna	1.612.553	1.200.000	1.200.000	1.200.000	1.200.000	1.200.000	1.260.000	1.323.100
			3401		Zaštita okoliša	1.612.553	1.200.000	1.200.000	1.200.000	1.200.000	1.200.000	1.260.000	1.323.100
				614	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	1.612.553	1.200.000	1.200.000	1.200.000	1.200.000	1.200.000	1.260.000	1.323.100

19					MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, VODOPRIVREDE I ŠUMARSTVA	5.914.540	10.787.698	6.192.000	6.664.200	7.223.200	7.487.300	7.725.200	7.994.000
19	01	0001			Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva	3.725.099	8.144.732	6.192.000	6.664.200	7.223.200	4.873.500	5.061.000	5.263.000
			1101		Razvoj poljoprivrede	3.725.099	8.144.732	6.192.000	6.664.200	7.223.200	4.873.500	5.061.000	5.263.000
				611	Plaće i naknade troškova zaposlenih	934.536	972.900	1.030.000	1.090.000	1.120.000	992.600	998.000	1.003.500
				612	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	80.617	85.600	90.000	96.000	97.000	87.800	88.300	88.800
				613	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	343.861	366.400	382.000	394.200	397.700	366.600	370.700	374.900
				614	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	2.291.868	3.410.000	4.610.000	4.984.000	5.508.500	3.410.000	3.580.900	3.761.100
				821	Izdaci za nabavu stalnih sredstava	74.217	3.309.832	80.000	100.000	100.000	16.500	23.100	34.700
					Broj zaposlenika	32	32	32	32	32	33	33	33

19	02	0001			Kantonalna uprava za šumarstvo	2.189.441	2.642.966	2.929.069	2.965.519	3.034.969	2.613.800	2.664.200	2.731.000
			1102		Upravljanje, gospodarenje i zaštita šumskih resursa	2.189.441	2.642.966	2.929.069	2.965.519	3.034.969	2.613.800	2.664.200	2.731.000

Dokument okvirnog proračuna Kantona Središnja Bosna za razdoblje 2019. – 2021. god.

Razdjel	Glava	Potroš. jedinica	Program kod	Ekonom. kod	Naziv	Izvršenje Proračuna za 2017.	Proračun za 2018. godinu	Ukupni zahtjev			Indikativne gornje granice rashoda		
								2019.	2020.	2021.	2019.	2020.	2021.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
				611	Plaće i naknade troškova zaposlenih	1.571.687	1.796.300	2.073.069	2.107.019	2.140.969	1.831.300	1.841.300	1.851.400
				612	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	133.294	149.300	151.200	154.000	172.000	153.000	153.800	154.600
				613	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	168.616	261.200	284.800	304.500	322.000	261.800	264.900	268.000
				614	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	229.863	316.166	300.000	300.000	300.000	316.200	332.100	348.800
				821	Izdaci za nabavu stalnih sredstava	85.980	120.000	120.000	100.000	100.000	51.500	72.100	108.200
					Broj zaposlenika	89	103	1.545	1.545	1.545	103	103	103

20					KANTONALNA UPRAVA ZA BRANITELJE	3.801.199	4.698.000	5.175.400	6.040.750	6.881.100	4.696.400	4.895.900	5.106.900
20	01	0001			Kantonalna uprava za branitelje	3.801.199	4.698.000	5.175.400	6.040.750	6.881.100	4.696.400	4.895.900	5.106.900
			2202		Poboljšanje kvaliteta zdravstvenih usluga BIZ-e SBK	3.801.199	4.698.000	5.175.400	6.040.750	6.881.100	4.696.400	4.895.900	5.106.900
				611	Plaće i naknade troškova zaposlenih	185.646	196.500	202.100	204.400	207.000	200.900	202.100	203.300
				612	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	17.705	18.600	18.300	18.900	19.300	19.000	19.100	19.200
				613	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	64.630	687.900	865.000	1.047.450	1.154.800	688.000	695.400	703.100
				614	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	3.533.218	3.785.000	4.090.000	4.770.000	5.500.000	3.785.000	3.974.400	4.173.900
				821	Izdaci za nabavu stalnih sredstava		10.000				3.500	4.900	7.400
					Broj zaposlenika	7	7	21	21	21	7	7	7

21					KANTONALNI ARHIV	652.864	540.000	843.790	910.200	781.871	326.100	343.000	370.400
21	01	0001			Kantonalni arhiv	652.864	540.000	843.790	910.200	781.871	326.100	343.000	370.400
			2012		Arhivska djelatnost	652.864	540.000	843.790	910.200	781.871	326.100	343.000	370.400
				611	Plaće i naknade troškova zaposlenih	199.816	212.400	216.585	227.445	238.818	216.700	218.000	219.300
				612	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	17.648	18.800	19.005	19.955	20.953	19.200	19.300	19.400
				613	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	58.857	54.800	67.200	74.100	84.300	55.200	56.700	58.200
				821	Izdaci za nabavu stalnih sredstava	376.543	254.000	541.000	588.700	437.800	35.000	49.000	73.500
					Broj zaposlenika	10	10	10	10	10	10	10	10

22					KANTONALNI ZAVOD ZA URBANIZAM, PROSTORNO PLANIRANJE I ZAŠTITU KULTURNO-POVIJESNOG NASLIJEĐA	198.255	244.348	289.237	293.163	301.300	220.800	224.000	228.100
22	01	0001			Kantonalni zavod za urbanizam, prostorno planiranje i zaštitu kulturno-povijesnog naslijeđa	198.255	244.348	289.237	293.163	301.300	220.800	224.000	228.100
			2011		Razvoj i upravljanje prostornim uređenjem	198.255	244.348	289.237	293.163	301.300	220.800	224.000	228.100
				611	Plaće i naknade troškova zaposlenih	150.096	159.200	197.937	219.763	224.200	162.600	163.600	164.600
				612	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	13.760	14.600	15.200	16.800	17.300	15.000	15.100	15.200
				613	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	32.907	40.100	43.600	46.600	49.800	40.200	41.100	42.000

Dokument okvirnog proračuna Kantona Središnja Bosna za razdoblje 2019. – 2021. god.

Razdjel	Glava	Potroš. jedinica	Program kod	Ekonom. kod	Naziv	Izvršenje Proračuna za 2017.	Proračun za 2018. godinu	Ukupni zahtjev			Indikativne gornje granice rashoda		
								2019.	2020.	2021.	2019.	2020.	2021.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
				821	Izdaci za nabavu stalnih sredstava	1.492	30.448	32.500	10.000	10.000	3.000	4.200	6.300
					Broj zaposlenika	6	6				6	6	6

23					KANTONALNA UPRAVA ZA GEODETSKE I IMOVINSKOPRAVNE POSLOVE	264.785	215.300	389.500	383.235	249.000	222.200	225.500	229.700
23	01	0001			Kantonalna uprava za geodetske i imovinskopravne poslove	264.785	215.300	389.500	383.235	249.000	222.200	225.500	229.700
			2008		Izmjere i upravljanje geodetskim evidencijama	264.785	215.300	389.500	383.235	249.000	222.200	225.500	229.700
				611	Plaće i naknade troškova zaposlenih	150.927	160.600	160.000	164.000	168.000	164.100	165.100	166.100
				612	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	14.190	15.100	15.000	15.500	16.000	15.400	15.500	15.600
				613	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	30.984	39.600	44.500	45.000	45.000	39.700	40.700	41.700
				615	Kapitalni transferi	40.425		170.000	158.735	20.000			
				821	Izdaci za nabavu stalnih sredstava	28.258					3.000	4.200	6.300
					Broj zaposlenika	6	6				6	6	6

24					KANTONALNA UPRAVA ZA CIVILNU ZAŠTITU	886.675	1.311.551	1.344.817	1.291.317	1.301.517	1.325.000	1.487.900	1.755.100
24	01	0001			Kantonalna uprava za civilnu zaštitu	886.675	1.311.551	1.344.817	1.291.317	1.301.517	1.325.000	1.487.900	1.755.100
			2010		Zaštita ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća	886.675	1.311.551	1.344.817	1.291.317	1.301.517	1.325.000	1.487.900	1.755.100
				611	Plaće i naknade troškova zaposlenih	317.089	329.100	397.000	431.000	431.000	336.300	338.100	339.900
				612	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	28.648	30.500	36.000	39.000	39.000	31.200	31.400	31.600
				613	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	80.220	235.200	146.400	150.900	161.100	235.600	238.600	241.800
				614	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	447.323	348.751	397.417	302.417	302.417	348.900	366.600	385.200
				615	Kapitalni transferi		30.000				30.000	33.000	36.300
				821	Izdaci za nabavu stalnih sredstava	13.394	338.000	368.000	368.000	368.000	343.000	480.200	720.300
					Broj zaposlenika	9	10				10	10	10

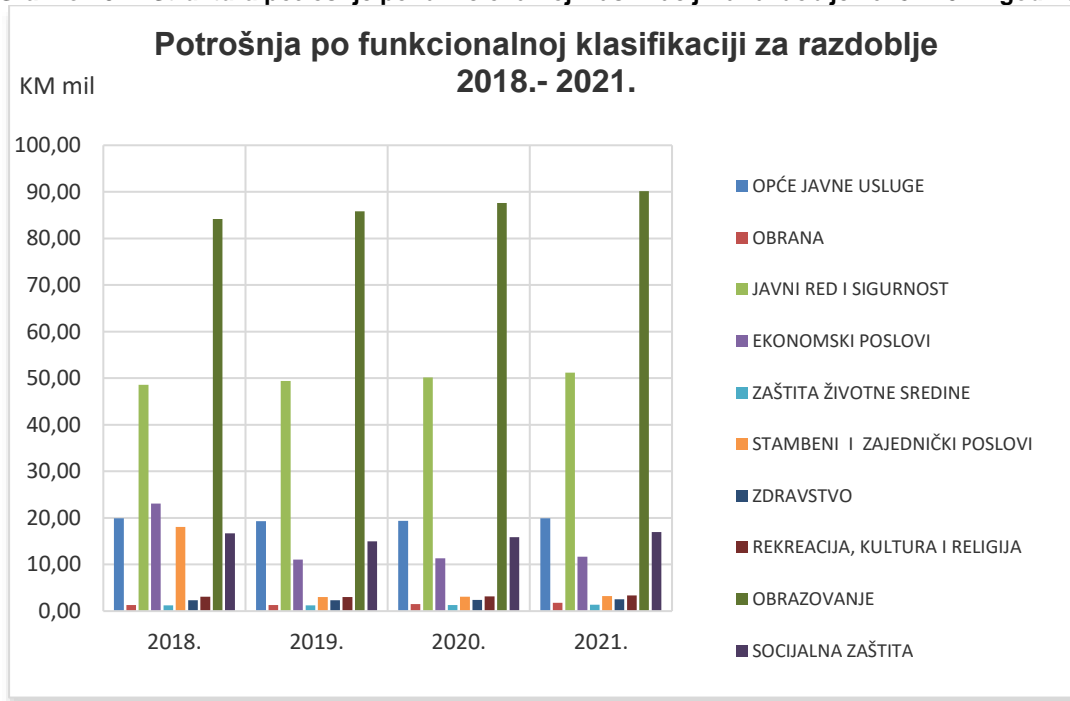
99					RIZNICA		769.904	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
99	99	9999			Riznica		769.904	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
				600	Tekuća pričuva		769.904	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000

Proračunska potrošnja za razdoblje 2018. g. – 2021. g. po funkcionalnoj klasifikaciji

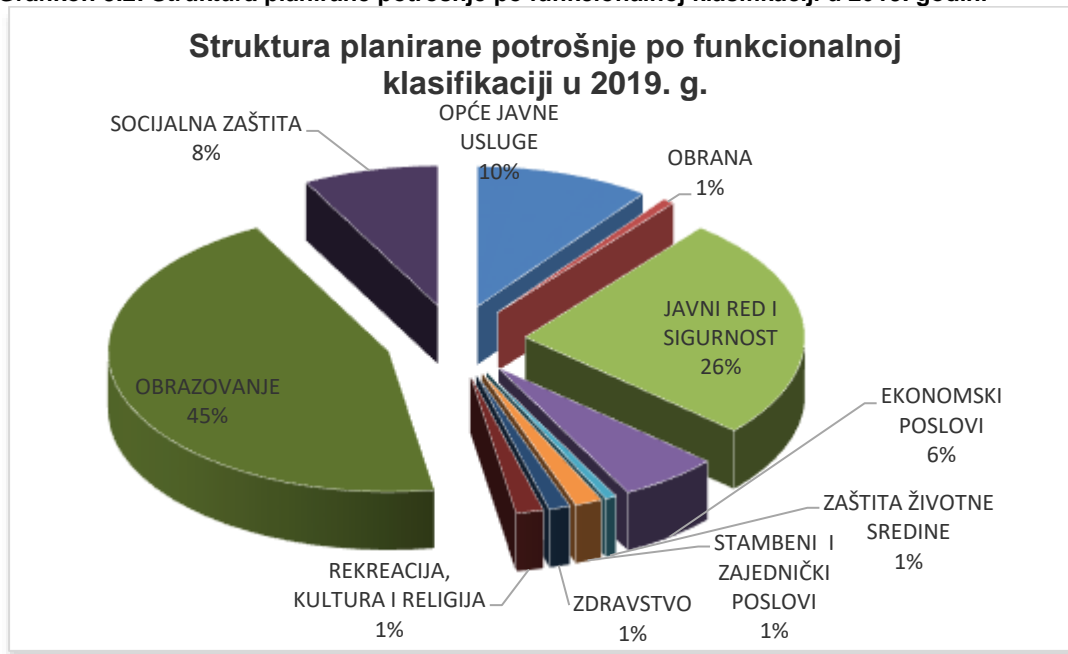
Iz pregleda potrošnje Proračuna Kantona Središnja Bosna po funkcionalnoj klasifikaciji može se konstatirati da je najveći dio sredstava usmjeren prema aktivnostima obrazovanja, javnog reda i sigurnosti, socijalnoj pomoći i zaštiti i općim vladinim uslugama, te s obzirom na tu činjenicu može se kazati da je Proračun Kantona Središnja Bosna u jako malom obimu razvojnog karaktera.

U Grafikonima 5.1 i 5.2, te u Tablici 5.2 u nastavku teksta je dat kratak pregled proračunske potrošnje po funkcionalnoj klasifikaciji u Kantonu. U daljem tekstu su data dodatna obrazloženja proračunskih prioriteta po funkcionalnoj klasifikaciji.

Grafikon 5.1: Struktura potrošnje po funkcionalnoj klasifikaciji za razdoblje 2018. -2021. godine

Grafikon 5.2: Struktura planirane potrošnje po funkcionalnoj klasifikaciji u 2019. godini

Opće javne usluge

Kantonalna potrošnja na ovaj sektor se očekuje u iznosu od 19,32 mil KM u 2019.g. što predstavlja pad od 2,9 % u odnosu na 2018. g. Očekuje se rast potrošnje u 2020. g. na 19,40 mil KM i 2021. g 19,91 milijuna KM.

Obrana

Kantonalna potrošnja na ovaj sektor se očekuje u iznosu od 1,33 mil KM u 2019. g. što predstavlja rast od 1,0 % u odnosu na 2018. g. Očekuje se da potrošnja poraste u 2020. g. na 1,49 mil KM i 2021. g 1,76 milijuna KM.

Javni red i sigurnost

Kantonalna potrošnja na ovaj sektor se očekuje u iznosu od 49,43 mil KM u 2019. g. što predstavlja rast od 1,7 % u odnosu na 2018.g. Očekuje se da potrošnja poraste u 2020. g. na 50,14 mil KM i 2021. g 51,17 milijuna KM.

Ekonomski poslovi

Kantonalna potrošnja na ovaj sektor se očekuje u iznosu od 11,04 mil KM u 2019. g. što je pad od 52,2 % u odnosu na 2018. g. Očekuje se da potrošnja poraste u 2020. g. na 11,34 milijuna KM i 2021. g. na 11,69 milijuna KM.

Zaštita životne sredine

Kantonalna potrošnja na ovaj sektor se očekuje u iznosu od 1,25 mil KM U 2019. g., što predstavlja istu razinu potrošnje u odnosu na 2018. g. Očekuje se da potrošnja poraste u 2020. g. na 1,31 mil KM i 2021. g. 1,37 milijuna KM.

Stambeni i zajednički poslovi

Kantonalna potrošnja na ovaj sektor se očekuje u iznosu od 3,01 mil KM u 2019. g. što je pad od 83,3 % u odnosu na 2018. g. Razlog ovog velikog pada leži u činjenici da su u 2018. godini u ovom sektoru planirana sredstava u iznosu od 15,06 mil KM za regionalni vodovod „Plava voda“. Očekuje se da potrošnja poraste u 2020. g. na 3,10 mil KM i 2021. g. na 3,21 milijuna KM.

Zdravstvo

Kantonalna potrošnja na ovaj sektor se očekuje u iznosu od 2,34 mil KM u 2019. g. što je ista razina potrošnje u odnosu na 2018. g. Očekuje se da potrošnja poraste u 2020. g. na 2,43 mil KM i 2021. g. na 2,53 milijuna KM.

Rekreacija, kultura i religija

Kantonalna potrošnja na ovaj sektor se očekuje u iznosu od 3,02 mil KM u 2019. g. što predstavlja pad od 2,3 % u odnosu na 2018. g. Očekuje se da potrošnja poraste u 2020. g. 3,17 mil KM i 2021. g. 3,33 mil KM.

Obrazovanje

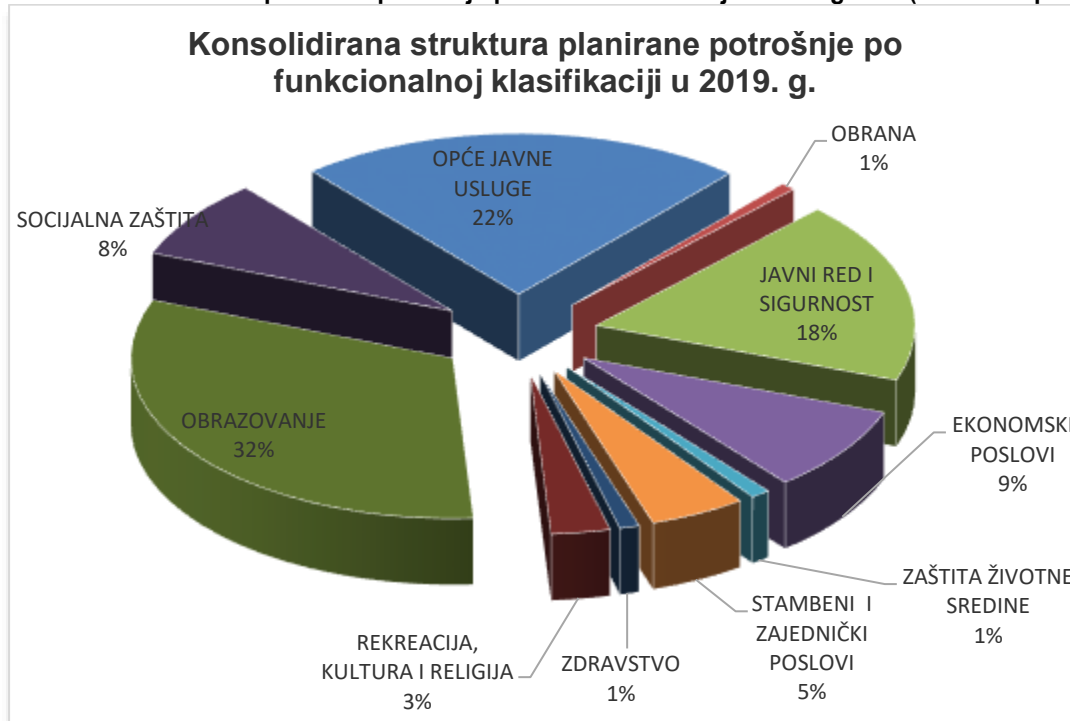
Kantonalna potrošnja na ovaj sektor se očekuje u iznosu od 85,80 mil KM U 2019. g., što predstavlja rast od 1,9 % u odnosu na 2018. g. Očekuje se da potrošnja poraste u 2020.g. na 87,59 mil KM i 2021. g. 90,15 milijuna KM.

Socijalna zaštita

Kantonalna potrošnja na ovaj sektor se očekuje u iznosu od 14,95 mil KM u 2019. g. što je pad od 10,5 % u odnosu na 2018.g. Očekuje se da potrošnja poraste u 2020.g. 15,85 mil KM i 2021. g. 16,95 mil KM.

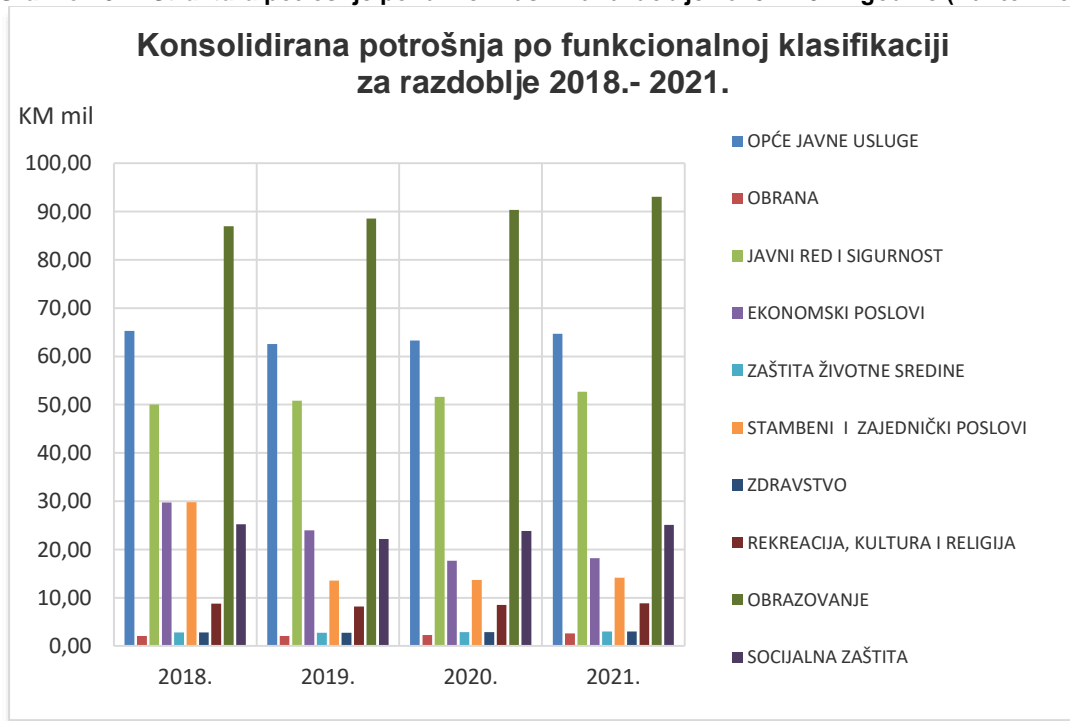
Konsolidirana struktura potrošnje po funkcionalnoj klasifikaciji ukupno za Kanton i općine Kantona prikazana u grafikonu 5.3, pokazuje da će se najviše sredstava u 2018. godini potrošiti na sektor *obrazovanja* 32 %, zatim sektor *Opće javne usluge* 22 %, te sektor *Javni red i sigurnost* 18 %, što ukupno čini 72 % ukupne javne potrošnje.

Grafikon 5.3: Struktura planirane potrošnje po funkc. klasifikaciji u 2019. godini (Kanton i općine Kantona)

U grafikonu ispod (5.4) se vidi da se struktura konsolidirane potrošnje po funkcionalnoj klasifikaciji u Kantonu i općinama Kantona u razdoblju od 2019. do 2021. neće bitnije mijenjati, odnosno glavina sektorske potrošnje i dalje će se odnositi na *Obrazovanje, Opće javne usluge i Javni red i sigurnost* s ukupnim udjelom od oko 72 % ukupne javne potrošnje (vidjeti Tablicu 5.3).

Grafikon 5.4: Struktura potrošnje po funkc. klasif. za razdoblje 2018. - 2021. godine (Kanton i općine Kantona)

Tablica 5.2: Potrošnja po funkcionalnoj klasifikaciji u Kantonu za razdoblje 2016. - 2021. g.

RASHODI PO FUNKCIONALNIM KATEGORIJAMA	Funkc. kod - Klasa	Ostvareno	Ostvareno	Plan	Projekcije		
		2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
UKUPNO		173.469.611	173.045.768	218.552.437	191.474.100	195.825.400	202.066.100
OPĆE JAVNE USLUGE	01	21.315.971	15.136.166	19.899.551	19.318.600	19.400.400	19.905.900
OBRANA	02	979.834	886.675	1.311.551	1.325.000	1.487.900	1.755.100
JAVNI RED I SIGURNOST	03	43.381.558	44.725.585	48.584.773	49.425.200	50.142.100	51.173.800
EKONOMSKI POSLOVI	04	8.455.728	9.325.891	23.108.368	11.038.000	11.342.700	11.691.100
ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE	05	1.717.014	1.655.153	1.245.000	1.245.000	1.307.300	1.372.900
STAMBENI I ZAJEDNIČKI POSLOVI	06	2.038.654	2.202.316	18.063.303	3.012.900	3.104.200	3.205.300
ZDRAVSTVO	07	2.283.816	1.740.247	2.340.500	2.340.500	2.432.700	2.529.600
REKREACIJA, KULTURA I RELIGIJA	08	2.448.330	2.784.145	3.091.919	3.022.200	3.173.800	3.333.500
OBRAZOVANJE	09	77.362.558	80.005.738	84.205.246	85.797.500	87.585.500	90.147.300
SOCIJALNA ZAŠTITA	10	13.486.148	14.583.852	16.702.226	14.949.200	15.848.800	16.951.600

Tablica 5.3: Konsolidirana potrošnja po funkcionalnoj klasifikaciji za razdoblje 2017. - 2021. g. (Kanton i općine Kantona), u mil. KM

RASHODI PO FUNKCIONALNIM KATEGORIJAMA	Funkc. kod - Klasa	Ostvareno			Plan			Projekcije								
		2017.			2018.			2019.			2020.			2021.		
		Kanton	Općine	Ukupno	Kanton	Općine	Ukupno	Kanton	Općine	Ukupno	Kanton	Općine	Ukupno	Kanton	Općine	Ukupno
UKUPNO		173,05	71,38	244,42	218,55	85,00	303,55	191,47	85,90	277,37	195,83	81,19	277,02	202,07	83,32	285,39
OPĆE JAVNE USLUGE	01	15,14	39,29	54,43	19,90	45,37	65,26	19,32	43,24	62,55	19,40	43,87	63,27	19,91	44,79	64,70
OBRANA	02	0,89	0,63	1,52	1,31	0,78	2,09	1,33	0,75	2,08	1,49	0,78	2,26	1,76	0,83	2,59
JAVNI RED I SIGURNOST	03	44,73	1,27	46,00	48,58	1,45	50,04	49,43	1,42	50,85	50,14	1,48	51,62	51,17	1,52	52,69
EKONOMSKI POSLOVI	04	9,33	5,27	14,60	23,11	6,62	29,73	11,04	12,91	23,95	11,34	6,36	17,70	11,69	6,53	18,22
ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE	05	1,66	1,39	3,05	1,25	1,57	2,82	1,25	1,50	2,74	1,31	1,56	2,87	1,37	1,61	2,98
STAMBENI I ZAJEDNIČKI POSLOVI	06	2,20	8,20	10,40	18,06	11,75	29,82	3,01	10,54	13,55	3,10	10,57	13,67	3,21	10,93	14,14
ZDRAVSTVO	07	1,74	0,36	2,10	2,34	0,50	2,84	2,34	0,41	2,75	2,43	0,48	2,91	2,53	0,51	3,04
REKREACIJA, KULTURA I RELIGIJA	08	2,78	5,29	8,07	3,09	5,66	8,76	3,02	5,18	8,21	3,17	5,34	8,51	3,33	5,54	8,88
OBRAZOVANJE	09	80,01	2,60	82,61	84,21	2,76	86,97	85,80	2,73	88,53	87,59	2,78	90,37	90,15	2,91	93,05
SOCIJALNA ZAŠTITA	10	14,58	7,07	21,65	16,70	8,53	25,23	14,95	7,22	22,17	15,85	7,98	23,83	16,95	8,15	25,11

Prilozi:**Prilog 1: Projekcija prihoda, primitaka i financiranja Kantona Središnja Bosna za 2019. - 2021. godinu (u KM)**

Ekon. kod	Opis	Ostvareno 2016.	Ostvareno 2017.	Procjena 2018.	Projekcije		
					2019.	2020.	2021.
	PRIHODI, PRIMICI I FINANCIRANJE	180.954.827	179.809.231	219.330.455	197.726.300	207.258.800	214.024.000
710000	PRIHODI OD POREZA	151.074.389	160.469.445	167.367.100	177.742.900	187.151.200	193.591.000
711000	Porezi na dobit pojedinaca i poduzeća	11.090.654	21.494.850	23.225.900	23.783.300	24.163.800	24.598.800
712000	Doprinosi za socijalnu zaštitu	0	0	0			
713000	Porezi na plaću i radnu snagu (zaostale uplate poreza)	70.965	21.470	100.000	56.000	35.900	15.800
714000	Porez na imovinu	829.725	819.299	821.000	852.500	874.900	894.600
715000	Domaći porezi na dobra i usluge (zaostale obveze na temelju poreza na promet dobara i usluga)	106.644	70.690	53.000	40.700	32.400	23.500
716000	Porez na dohodak	12.849.967	14.156.663	16.193.800	16.760.600	17.380.700	18.006.400
717000	Prihodi od neizravnih poreza	126.122.570	123.904.751	126.972.400	136.249.100	144.663.000	150.051.700
719000	Ostali porezi	3.863	1.722	1.000	700	500	200
720000	NEPOREZNI PRIHODI	14.331.228	16.180.070	16.208.000	16.261.000	16.443.000	16.731.000
721000	Prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine i prihodi od pozitivnih tečajnih razlika	678.157	1.521.317	905.000	806.000	808.000	812.000
722000	Naknade i pristojbe i prihodi od pružanja javnih usluga	11.255.288	11.635.107	12.300.000	12.400.000	12.500.000	12.700.000
723000	Novčane kazne (neporezne prirode)	2.397.783	3.023.645	3.003.000	3.055.000	3.135.000	3.219.000
730000	TEKUĆI TRANSFERI (TRANSFERI I DONACIJE)	2.878.619	2.948.811	3.230.000	3.104.900	3.170.100	3.229.500
731000	Primljeni tekući transferi od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija	0	0				
732000	Primljeni tekući transferi od ostalih razina vlasti	2.867.548	2.606.292	2.900.000	2.994.500	3.049.800	3.095.500
733000	Donacije	11.071	342.519	330.000	110.400	120.300	134.000
740000	KAPITALNI TRANSFERI	0	0	130.000	130.000	130.000	130.000
741000	Primljeni kapitalni transferi od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija			60.000	60.000	60.000	60.000
742000	Kapitalni transferi od ostalih razina vlasti			70.000	70.000	70.000	70.000
770000	PRIHODI PO OSNOVI ZAOSTALIH OBVEZA	650.859	95.203	80.000	60.000	40.000	20.000
777000	Prihodi po osnovi zaostalih obveza	650.859	95.203	80.000	60.000	40.000	20.000
810000	KAPITALNI PRIMICI	12.019.732	115.702	32.315.355	427.500	324.500	322.500
811000	Kapitalni primici od prodaje stalnih sredstava	3.065	15.697	90.000	10.000	7.000	5.000
813000	Primici od financijske imovine	16.667	100.004	117.500	117.500	117.500	117.500
814000	Primici od dugoročnog zaduživanja	12.000.000	0	27.059.100			
815000	Primici od kratkoročnog zaduživanja	0	0				
	PRIJENOS DEPOZITA IZ PRETHODNE GODINE	0	0	5.048.755	300.000	200.000	200.000
	Prijenos neutrošenih namjenskih sredstava iz prethodnih godina			7.166.840	2.200.000	1.900.000	1.700.000
	Prijenos neutrošenih namjenskih sredstava u narednu godinu			-2.118.085	-1.900.000	-1.700.000	-1.500.000

Prilog 2: Projekcija rashoda i izdataka po ekonomskoj klasifikaciji Kantona za razdoblje 2019. - 2021. (u KM)

Ekonom. kod	Vrsta rashoda	Ostvareno 2016.	Ostvareno 2017.	Proračun 2018.	Projekcije		
					2019.	2020.	2021.
	UKUPNI RASHODI I IZDATCI	180.961.054	179.809.231	219.322.340	197.726.300	207.258.800	214.024.000
600000	Tekuća pričuva			769.904	1.000.000	1.000.000	1.000.000
610000	Ukupni tekući rashodi	166.472.028	162.246.090	187.385.033	177.215.800	179.810.500	182.501.800
611000	Plaće i naknade troškova zaposlenih	98.051.269	98.665.255	106.165.850	107.809.900	108.391.700	108.976.200
612000	Doprinosi poslodavaca i ostali doprinosi	9.901.131	9.952.878	10.523.995	10.711.400	10.770.000	10.828.900
613000	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	18.392.069	19.477.054	24.539.706	24.630.700	24.930.900	25.237.000
614000	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	38.094.520	32.419.676	32.566.482	32.454.800	34.079.400	35.788.700
615000	Kapitalni transferi	339.517	693.783	12.295.000	295.000	324.500	357.000
616000	Izdaci za kamate	1.693.522	1.037.445	1.294.000	1.314.000	1.314.000	1.314.000
	Ukupni kapitalni izdaci	2.623.081	5.147.689	12.800.303	7.027.300	9.839.900	14.763.300
821000	Izdaci za nabavu stalnih sredstava	2.623.081	5.147.689	12.800.303	7.027.300	9.839.900	14.763.300
822000	Izdaci za finansijsku imovinu		0	11.759.100	0	0	0
823000	Izdaci za otplate dugova	4.372.216	5.651.989	6.608.000	7.231.000	6.175.000	4.801.000
	Pokriće akumuliranog deficita	7.493.729	6.763.463	0	5.252.200	10.433.400	10.957.900
	Broj zaposlenih	5.155	5.158	5.226	5.277	5.277	5.277

Prilog 3: Zbirna projekcija proračunskih izdataka i učešća KSB za razdoblje 2019.g. - 2021. g. (u KM)

IZDATCI	2017. izvršenje		PRORAČUN 2018.		PROJEKCIJA					
	IZNOS	% uč.	IZNOS	% uč.	2019.		2020.		2021.	
					IZNOS	% uč.	IZNOS	% uč.	IZNOS	% uč.
Bruto plaće, naknade i doprin.	108.618.132	60,4	116.689.845	53,2	118.521.300	59,9	119.161.700	57,5	119.805.100	56,0
Materijalni troškovi	19.477.054	10,8	24.539.706	11,2	24.630.700	12,5	24.930.900	12,0	25.237.000	11,8
Transferi	33.113.458	18,4	44.861.482	20,5	32.749.800	16,6	34.403.900	16,6	36.145.700	16,9
Kapitalni izdatci	5.147.689	2,9	24.559.403	11,2	7.027.300	3,6	9.839.900	4,7	14.763.300	6,9
Otplata kredita	6.689.434	3,7	7.902.000	3,6	8.545.000	4,3	7.489.000	3,6	6.115.000	2,9
Tekuća pričuva	0	0,0	769.904	0,4	1.000.000	0,5	1.000.000	0,5	1.000.000	0,5
Pokriće akumuliranog deficita	6.763.463	3,8	0	0,0	5.252.200	2,7	10.433.400	5,0	10.957.900	5,1
UKUPNO	179.809.231	100,0	219.322.340	100,0	197.726.300	100,0	207.258.800	100,0	214.024.000	100,0

Prilog 4: Projekcije proračunskih izdataka po korisnicima proračuna za razdoblje 2019. – 2021., (u KM)

Korisnici Proračuna	Proračun za 2018. godinu	Projekcija		
		2019.	2020.	2021.
ZAKONODAVNA VLAST				
<i>bruto plaće, naknade i dopr.</i>	1.053.200	1.076.700	1.082.600	1.088.600
<i>materijalni izdatci</i>	419.300	419.700	424.800	430.200
<i>transferi</i>	1.050.000	1.050.200	1.103.100	1.158.800
<i>kapitalni izdatci</i>	61.400	14.000	19.600	29.400
UKUPNO	2.583.900	2.560.600	2.630.100	2.707.000
MUP				
<i>bruto plaće, naknade i dopr.</i>	28.804.300	29.421.200	29.576.000	29.731.600
<i>materijalni izdatci</i>	4.860.000	4.870.500	4.919.300	4.969.200
<i>transferi</i>				
<i>Otplata kredita inozem. fin. inst.</i>	60.000	80.000	80.000	80.000
<i>kapitalni izdatci</i>	1.015.020	861.500	1.206.100	1.809.200
UKUPNO	34.739.320	35.233.200	35.781.400	36.590.000
PRAVOSUĐE				
<i>bruto plaće, naknade i dopr.</i>	10.979.370	11.181.800	11.240.900	11.300.300
<i>materijalni izdatci</i>	2.620.813	2.635.200	2.664.800	2.695.200
<i>transferi</i>	0	0	0	0
<i>kapitalni izdatci</i>	45.270	175.000	245.000	367.700
UKUPNO	13.645.453	13.992.000	14.150.700	14.363.200
UPRAVA				
<i>bruto plaće, naknade i dopr.</i>	11.467.700	11.702.700	11.767.900	11.833.600
<i>materijalni izdatci</i>	6.876.018	6.883.600	6.961.700	7.042.500
<i>transferi</i>	43.811.482	31.699.600	33.300.800	34.986.900
<i>kapitalni izdatci</i>	21.707.693	3.509.100	4.912.800	7.369.500
<i>Otplata kredita inozem. fin. inst.</i>	7.842.000	8.465.000	7.409.000	6.035.000
UKUPNO	91.704.893	62.260.000	64.352.200	67.267.500
ŠKOLSTVO				
<i>bruto plaće, naknade i dopr.</i>	64.385.275	65.138.900	65.494.300	65.851.000
<i>materijalni izdatci</i>	9.763.575	9.821.700	9.960.300	10.099.900
<i>transferi</i>	0	0	0	0
<i>kapitalni izdatci</i>	1.730.020	2.467.700	3.456.400	5.187.500
UKUPNO	75.878.871	77.428.300	78.911.000	81.138.400
SVEUKUPNO	218.552.437	191.474.100	195.825.400	202.066.100

Prilog 5: Konsolidirana projekcija prihoda, primitaka i financiranja Kantona i općina Kantona za razdoblje 2019. - 2021. (u tisućama KM)

Ekonomski kod	Opis	Ostvareno			Procjena			Projekcije								
		2017.			2018.			2019.			2020.			2021.		
		Kanton	Općine	Ukupno	Kanton	Općine	Ukupno	Kanton	Općine	Ukupno	Kanton	Općine	Ukupno	Kanton	Općine	Ukupno
	PRIHODI, PRIMICI I FINANCIRANJE	179.809	72.012	251.821	219.330	85.143	304.473	197.726	86.395	284.122	207.259	81.603	288.862	214.024	83.746	297.770
710000	PRIHODI OD POREZA	160.469	40.689	201.158	167.367	41.817	209.184	177.743	42.556	220.298	187.151	44.502	231.653	193.591	46.086	239.677
711000	Porezi na dobit pojedinaca i poduzeća	21.495	21	21.516	23.226	27	23.253	23.783	26	23.809	24.164	32	24.196	24.599	38	24.637
712000	Doprinosi za socijalnu zaštitu															
713000	Porezi na plaću i radnu snagu	21	11	32	100	26	126	56	22	78	36	26	62	16	27	43
714000	Porez na imovinu	819	6.286	7.106	821	6.317	7.138	853	6.836	7.689	875	7.024	7.899	895	7.188	8.083
715000	Domaći porezi na dobra i usluge (zaostale obveze na temelju poreza na promet dobara i usluga)	71	26	96	53	15	68	41	13	54	32	18	50	24	19	43
716000	Porez na dohodak	14.157	9.240	23.397	16.194	8.872	25.065	16.761	9.004	25.764	17.381	9.281	26.662	18.006	9.557	27.564
717000	Prihodi od neizravnih poreza	123.905	25.099	149.004	126.972	26.552	153.524	136.249	26.643	162.893	144.663	28.109	172.772	150.052	29.244	179.296
719000	Ostali porezi	2	5	7	1	8	9	1	12	12	1	12	12	0	13	13
720000	NEPOREZNI PRIHODI	16.180	22.155	38.335	16.208	26.626	42.834	16.261	24.699	40.960	16.443	25.128	41.571	16.731	25.563	42.294
721000	Prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine i prihodi od pozitivnih tečajnih razlika	1.521	2.094	3.615	905	2.331	3.236	806	2.145	2.951	808	2.269	3.077	812	2.394	3.206
722000	Naknade i pristojbe i prihodi od pružanja javnih usluga	11.635	20.023	31.658	12.300	24.257	36.557	12.400	22.519	34.919	12.500	22.819	35.319	12.700	23.126	35.826
723000	Novčane kazne (neporezne prirode)	3.024	38	3.061	3.003	39	3.042	3.055	35	3.090	3.135	41	3.176	3.219	44	3.263
730000	TEKUĆI TRANSFERI (TRANSFERI I DONACIJE)	2.949	6.533	9.482	3.230	7.369	10.599	3.105	6.895	10.000	3.170	7.045	10.215	3.230	7.210	10.440
731000	Primljeni tekući transferi od inostranih vlada i međunarodnih organizacija		34	34		180	180		190	190		200	200		250	250
732000	Primljeni tekući transferi od ostalih razina vlasti	2.606	6.332	8.938	2.900	7.029	9.929	2.995	6.495	9.490	3.050	6.585	9.635	3.096	6.665	9.761
733000	Donacije	343	167	510	330	161	491	110	210	320	120	260	380	134	295	429
740000	KAPITALNI TRANSFERI		1.854	1.854	130	2.554	2.684	130	3.975	4.105	130	3.051	3.181	130	3.107	3.237
741000	Primljeni kapitalni transferi od inozemnih vlada i međunarodnih org.		97	97	60	80	140	60	85	145	60	140	200	60	190	250
742000	Kapitalni transferi od ostalih razina vlasti		1.757	1.757	70	2.474	2.544	70	3.890	3.960	70	2.911	2.981	70	2.917	2.987
770000	PRIHODI PO OSNOVI ZAOSTALIH OBVEZA	95		95	80	1.950	2.030	60		60	40		40	20		20
777000	Prihodi po osnovi zaostalih obveza	95		95	80	1.950	2.030	60		60	40		40	20		20
810000	KAPITALNI PRIMICI	116	781	897	32.315	4.826	37.141	428	8.271	8.699	325	1.877	2.202	323	1.780	2.102
811000	Kapitalni primici od prodaje stalnih sredstava	16	724	739	90	2.780	2.870	10	1.225	1.235	7	1.131	1.138	5	1.160	1.165
813000	Primici od financijske imovine	100	46	146	118	46	164	118	46	164	118	46	164	118	20	138
814000	Primici od dugoročnog zaduživanja		11	11	27.059	2.000	29.059		7.000	7.000		700	700		600	600
	PRIJENOS DEPOZITA IZ PRETHODNE GODINE				5.049		5.049	300		300	200		200	200		200
	Prijenos neutrošenih namjenskih srestava iz prethodnih godina				7.167		7.167	2.200		2.200	1.900		1.900	1.700		1.700
	Prijenos neutrošenih namjenskih srestava u narednu godinu				-2.118		-2.118	-1.900		-1.900	-1.700		-1.700	-1.500		-1.500

Prilog 6: Konsolidirana projekcija rashoda po ekonomskoj klasifikaciji i broj zaposlenih za razdoblje 2019. - 2021. (u tisućama KM)

Ekon. kod	Vrsta rashoda	Ostvareno			Proračun			Projekcije								
		2017.			2018.			2019.			2020.			2021.		
		Kanton	Općine	Ukupno	Kanton	Općine	Ukupno	Kanton	Općine	Ukupno	Kanton	Općine	Ukupno	Kanton	Općine	Ukupno
	UKUPNI RASHODI I IZDATCI	179.809	71.616	251.426	219.322	85.296	304.618	197.726	86.097	283.824	207.259	81.294	288.553	214.024	83.424	297.448
600000	Tekuća pričuva	0	533	533	770	824	1.594	1.000	908	1.908	1.000	945	1.945	1.000	960	1.960
610000	Ukupni tekući rashodi	162.246	58.576	220.822	187.385	65.944	253.329	177.216	70.225	247.441	179.811	65.475	245.285	182.502	67.399	249.901
611000	Plaće i naknade troškova zaposlenih	98.665	18.624	117.289	106.166	20.272	126.438	107.810	20.746	128.556	108.392	21.124	129.516	108.976	21.542	130.518
612000	Doprinosi poslodavaca i ostali doprinosi	9.953	1.726	11.679	10.524	1.870	12.394	10.711	1.982	12.693	10.770	2.026	12.796	10.829	2.075	12.904
613000	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	19.477	13.241	32.718	24.540	14.980	39.519	24.631	19.813	44.444	24.931	13.565	38.496	25.237	14.257	39.494
614000	Tekući transferi i drugi tekući rashidi	32.420	21.961	54.381	32.566	25.135	57.701	32.455	23.424	55.879	34.079	24.206	58.285	35.789	24.721	60.510
615000	Kapitalni transferi	694	2.777	3.471	12.295	3.496	15.791	295	3.839	4.134	325	4.155	4.479	357	4.428	4.785
616000	Izdaci za kamate	1.037	246	1.284	1.294	191	1.485	1.314	421	1.735	1.314	399	1.713	1.314	377	1.691
	Ukupni kapitalni izdaci	5.148	12.507	17.655	12.800	18.528	31.328	7.027	14.964	21.991	9.840	14.874	24.714	14.763	15.065	29.828
821000	Izdaci za nabavu stalnih sredstava	5.148	10.455	15.603	12.800	15.785	28.586	7.027	11.581	18.608	9.840	12.047	21.886	14.763	12.794	27.558
822000	Izdaci za financijsku imovinu	0	2	2	11.759	55	11.814	0	150	150	0	190	190	0	300	300
823000	Izdaci za otplate dugova	5.652	2.051	7.703	6.608	2.688	9.296	7.231	3.233	10.464	6.175	2.637	8.812	4.801	1.970	6.771
	Pokriće akumuliranog deficita	6.763	0	6.763	0	0	0	5.252	0	5.252	10.433	0	10.433	10.958	0	10.958
	Broj zaposlenih	5.158	758	5.916	5.226	763	5.989	5.277	766	6.043	5.277	766	6.043	5.277	768	6.045